

Ana Vidmar z Vinkovega vrha z malo Rafaelo; punčka je našemu fotografu kar hitro pripravila prvi ponovletni koncert...

Pravijo: »Vojske ne bo – prva je bila punčka!«

»Želela sem si sina, zdaj sem pa še bolj vesela. Za doto bova že zaslužila z možem...« je povedala nasmejana Ana Vidmar z Vinkovega vrha pri Dvoru, ki je v novomeški porodnišnici dala življenje prvega otroku v letu 1965. Deklica Rafaela je prišla na svet 1. januarja ob 01.15. uri.

»Računala sem, da bom rodila 20. januarja, pa me je moral avto iz ISKRE, kjer delam, odpeljati že v sredo dopoldne v Novo mesto. Mož me je prišel obiskat na novega leta zjutraj.«

Dolenjski list je mali državljanski poklonil hranilo knjižico s 5000 din, mami pa lepo knjigo in seveda šopek nageljnov.

Zadnja v letu 1964 je rodila Slavka Kirar iz Stare Bučke – na Silvestrovo ob 22.20 uri – dečka, druga v novem letu pa ob

treh zjutraj Stanka Gregorčič – deklico.

Dežurno ekipo na porodniškem oddelku so to noč sestavljali: predstojnik porodniško-ginekološkega oddelka dr. Ljubo Kretič, babica Martina Petakovič in instrumentarka Anka Cepar. – Lani je prišlo na svet v novomeški porodnišnici 1692 otrok – 850 fantkov in 842 punčk. Stirlindvajsetkrat so bili dvojčki in enkrat trojčki. Samo 16 otrok je bilo mrtvorojenih.

Naj se tudi tokrat ne izneverimo lepi navadi: vsem porodicam, ki so zdaj in ki bodo letos še prišle v novomeško porodnišnico, kakor tudi vsem zdravnikom, sestram, negovalkam, babicam in vsem drugemu osebju v vseh oddelkih naših bolnišnic: SREČNO NOVO LETO 1965 – IN ČIM VEČ ZADOVOLJSTVA PRI SLEHERNEM DELU! –M

„POŠLJITE PAPIR!“

Tovarna celuloze in papirja v Krškem je zaradi pomanjkanja lesa še vedno v kritičnem stanju. Predsednik DS, tov. Zdenko Picelj, nam je 4. januarja 1965 povedal:

– Lesa še vedno ni! Na skladišču ga imamo le za 6 dni, zdaj, pred zimo, pa bi ga moralo biti vsaj za 4 mesece! Drugi papirni stroj stoji že od 15. decembra. Vsak dan naredimo za 120 ton ali za več

kot 16 milijonov din manj kot bi sicer. Naš teleprinter neprestano sprejema brzojavke: »Pošljite papir! Papir nam pohaja! Ne moremo iziti, pošljite papir! Nujno! Nujno!«

Kakor bi radi, mi žal ne moremo pomagati. Pravočasno smo predlagali sprostitve cen celuloznega lesa in sklenili, da cen roto papirja kljub temu ne bomo povečali. Nove cene celuloznega lesa, ki so za proizvajalce ugodnejše, so bile odobrene šele konec decembra. Lesa do konca januarja ne bo, ker so gozdovi zasneženi. Potrebujemo samo 10 odst. bukovinega lesa, ki ga izvozimo vsako leto iz Slovenije in Hrvaške, pa bi lahko tekla proizvodnja na obeh strojih. In še to: v naši tovarni ustvarimo z izvozom papirja, narejenega iz 1 m metra bukovine, 5-krat tolikšno vrednost kot z izvozom 1 m bukovine v kakršnikoli drugi obliki!

Vreme

OD 7. DO 17. 1.

Približno od 7. do 10. januarja padavine, pretežno sneg. Nekako od 11. januarja dalje vseskozi suho, jasno in ostrejši mrz, le okrog 15. januarja ponekod manjše prehodne snežne padavine.

Dr. V. M.

IZ NOVOLETNE POSLANICE PREDSEDNIKA
REPUBLIKE TOVARIŠA TITA

Z zaupanjem glejmo v bodočnost!

...Tovarišice in tovariši, naša nova ustava je dala temeljna načela nadaljnega socialističnega razvoja, program Zveze komunistov Jugoslavije vsebuje vodilna načela za delo članov Zveze, VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije pa je odkril pomanjkljivosti in slabosti pri dosedanjem delu kot tudi razne negativne pojave v našem socialističnem družbenem življenju in dal jasne smernice za prihodnje delo članov Zveze, in ne samo za člane Zveze, temveč za vse delovne ljudi naše dežele, ki so z velikim navdušenjem sprejeli sklepe VIII. kongresa. Naša večmilijunska organizacija Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije predstavlja močna jamstva za premagovanje vseh ovir, ki bi se nam postavile na pot uredničevanja sklepov, o katerih sem že govoril.

Samoupravljanje in socialistična demokracija sta razvila pri nas ogromne družbene sile. Milijoni delovnih ljudi so postali nosilci napredka in organizatorji socialistične izgradnje. Prav tako obstaja zelo močna materialna podlaga za nadaljnji razvoj naše države. Vse to priča o tem, da moremo zagotoviti stabilen razvoj gospodarstva, s takšnimi odnosi, v katerih bo naš delovni človek užival plodove svojega dela v skladu s svojim prizadevanjem.

Sedaj, ko sprejemamo plan o razvoju za leto 1965, imamo priložnost, da se takoj, spočetka, lotimo uredničevanja nedavno sprejetih sklepov, da uresničimo tisto, o čemer smo se sporazumeli, se pravi, da plan in investicije ne smejo biti prenapeti, da moramo pri tem upoštevati naše materialne možnosti, rentabilnost in stabilnost našega gospodarstva, zlasti pa standard naših državljanov, predvsem delovnih ljudi v gospodarstvu...

...Na koncu bi rad poudaril, da moremo z zaupanjem gledati v uspeh nadaljnje graditve naše socialistične dežele in v uspešen razvoj naših socialističnih družbenih odnosov. Prepričan sem, da se bo s prizadevanjem vseh miroljubnih sil sveta ohranil mir in se razvijalo tako zaželeno mednarodno sodelovanje na novih, sodobnih temeljih.

Vsem delovnim ljudem, vsem državljanom in državljanom naše socialistične Jugoslavije želim srečno novo 1965. leto!

OBCINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO O PROBLEMU IMV

Volk sit in koza cela?

Za poročilo komisije za družbeni nadzor so glasovali vsi odborniki, razen dveh – Težav okrog IMV so krivi predpisi in razmere v našem gospodarskem razvoju – Na sredstva za preselitev IMV v Cegelnico ni nihče pomislil – Komisija predlaga, da skupščina okrepi, spremeni in dopolni organ uprave – Ali je »zadeva IMV« res problem, nad katerim se »izživljajo samo še naši novinarji? – Zakaj tudi IMV ni bolj konkretna pri svojih izjavah o birokratih?

Na zadnji seji novomeške občinske skupščine so odborniki 28. decembra najprej poslušali poročilo komisije za družbeni nadzor, ki ji je skupščina zaupala raziskavo spora med upravo skupščine in Industrijo motornih vozil. Komisija, ki ji je predsedoval Miha Počrvina, je ugotovila, da je dosedanj postopek dajanja soglasij na predložene urbanistično tehnične dokumentacije predolg. Veliko krajši bi lahko bil, če bi občina imela svojega urbanističnega inšpektorja in če bi bil urbanistični program Novega mesta že potrjen. Komisija trdi, da je bilo že od

nastanka IMV premalo sodelovanja med podjetjem in občino, pozneje pa je zaradi sprememb v investicijski politiki in zaradi tega tudi v razvoju podjetja prišlo med njima celo do ostrih nesoglasij, namesto da bi skupaj iskali hitrih rešitev z ozirom na težke delovne pogoje v IMV, na hudo konkurenco v avtomobilski industriji in na znatne možnosti za izvoz.

Komisija ugotavlja, da se IMV ni nikoli prižgala na izdana soglasja in lokacijske odločbe, čeprav je imela po zakonu možnost. Prav tako ni realizirala investicijske izgradnje podjetja po sklepih

iz leta 1962, s čimer so podjetju, po besedah komisije, izpodkopani čvrsti temelji perspektivnega razvoja.

Komisija bi morala zlasti odgovoriti na 5. točko interpelacije kolektiva občinski skupščini, ki se je glasila takole: »Zahtevamo:

5. Da se odstranijo iz upravnih organov občinske skupščine okoreli birokrati, ki ne morejo doumeti, da se urbanistična politika mora podrediti ekonomiki komunne, občana in proizvajalca, birokrati, ki mislijo, da se v naši komunni ne da ničesar narediti, kar se ni rodilo v (Nadaljevanje na 22. str.)

Prvi brežiški novorojenček je bil sin tovarišice Sonje Furlanove iz Rigonc pri Dobovi. Rodil se je 2. januarja in ga kličejo Dušan. Za to »sprvenstvo«, je mati prejela od bolnišnice v dar prikupno otroško garnituro. Uredništvo Dolenjskega lista ji je poslalo v spominček za letošnji prvi novoletni obisk lepo knjigo, za prvo vlogo v hranilni knjižici malega Dušana pa še posebej 5 tisočakov...

Foto: Baškovič, Brežice

Bratec Dušan – novoletno darilo za Bojana iz Rigonc

V noči, ko se je staro leto umaknilo novemu, v brežiški porodnišnici niso zabeležili nobenega rojstva. Ure med Silvestrovim večerom in novoletnim jutrom so minile brez veselnega dogodka. Tudi ves naslednji dan je bilo vse mirno, v soboto zjutraj pa je 27-letna Sonja Furlanova iz Rigonc rodila sina Dušana.

Mlada mamica se dobro počuti in tudi novorojenček je zdrav. To je njen drugi sin. »Pravzaprav sem pričakovala hčerko,« je omenila in z vedrim nasmehom nadaljevala: »Mož

ji je že zbral ime – Sonja naj bi bila. Na fantka skrajda nisem pomislila, ker ga že imamo. Pa nič zato, če je drugi sinček poskrbel za presenečenje. Veseli me predvsem to, da se je vse srečno končalo in da sva oba zdrava. Z morem sva se včeraj odločila, da bova novega člana naše družine klicala Dušan.«

»Ste zaposleni?«

»Da, pri železniškem transportnem podjetju v Zagrebu. Ze vrsto let se vozim tja v službo z vlakom iz Dobove. Delam v knjigovodstvu.«

»Potem ste veliko odsotni. Kdo pa skrbi za otroka v tem času?«

»Dolžnosti matere prevzame za doberšen del dneva stara mama, tako kot se marsikje drugod.«

Babica Marija Ogorečeva je povedala, da je mali Dušan krepak novorojenček. Tehtal je 3,60 kg. Pojasnila je, da je sledil novoletnemu zatišju zelo ploden dan, saj so imeli v soboto kar sedem porodov!

Naslednje dopoldne je bila v porodnišnici majhna slovesnost. Šel oddelka za porodništvo in ginekologijo dr. Anton Glušić je z dežurnim zdravnikom dr. Markom Pircem in ostalim osebjem obiskal porodnice. Po stari navadi je pristrčno čestital zadnji porodnici v starem letu in prvi v letu 1965. Leta 1964 je zaključila Ljudmila Mihelič iz Krškega, ki je 31. decembra rodila hčerko Andrejko. Lani je bilo v brežiški porodnišnici 625 porodov. Stevilo žena, ki se rodijo doma, je iz leta v leto manjše. Vsega skupaj jih je komaj za pol odstotka. Skoraj sleherna žena že med nosečnostjo obiskuje posvetovalnico in se tako pripravlja na porod pod zdravnikovim nadzorstvom.

J. T.

Še nekaj o spremembah v volilni zakonodaji

Zadnjih smo obljubili, da bomo povedali še kaj o spremembah v volilni zakonodaji. S tem izpolnjujemo svojo obljubo. Spremembe je namreč treba poznati, če hočemo biti aktivni soudeleženci pripravi na volitve v vseh fazah — od evidentiranja možnih kandidatov prek kandidiranja do neposrednih volitev.

Ali bo tudi na letošnjih volitvah mogoče voliti s potrdilo? Je prvo vprašanje, ki si ga zastavljamo. Odgovor je, da bo ta možnost precej omejena. V nedavno sprejetem zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah zveznih poslancev (analogno bodo spremenjeni tudi republiški predpisi) je določeno, da je mogoče voliti s potrdilo samo na območju tiste enote, kjer je volivčevo prebivališče. Vsakdo torej lahko glasuje le za kandidata svojega prebivališča. Tako je tudi prav, saj je jasno, da je občanov interes za volitve najbolj neposredno povezan s problemi svojega kraja oziroma komune.

Prej je bilo drugače. Volivce je lahko glasoval s potrdilom na območju vse Jugoslavije. Če je nekdo, na primer, potoval iz Slovenije v Makedonijo, si je dal izstaviti potrdilo, da je vpisan v volilnem imeniku in da ima torej volilno pravico. S tem potrdilom je lahko volil v Makedoniji, čeprav se je mudil tam le nekaj dni in kandidata, za katerega je glasoval, sploh ni poznal.

Kako bo letos? Na občin-skih volitvah bodo potrdila tako rekoč povsem odpadla. Območja volilnih enot so namreč tako majhna, da bo volivce lahko odpravi svojo dolžnost brez potrdila, četudi se bo na dan volitev namenil v sosednjo vas na območje iste volilne enote. Brž ko pa bi se namenil potovati v bolj oddaljeni kraj izven območja volilne enote, s potrdilom ne bi mogel voliti.

Na republiških volitvah, ki bodo istočasno kot volitve v zvezno skupščino, se bo prav

tako zelo redko pojavila potreba po potrdilu, ker so tudi območja volilnih enot za volitve republiških poslancev tako majhna (polovično območja občine in le v nekaterih primerih teritorij vse občine), da bo volivce lahko glasoval na volišču v kraju prebivanja pred ali po opravljenem potovanju v kak drug kraj na območju iste volilne enote.

Kaj pa na volitvah v zvezno skupščino? Ker je volilna enota za volitve zvezne ga poslanca širša, bodo pri teh volitvah pogostejši primeri volitev s potrdili. Da bi nam bilo to razumljivo, je najbolje, da uporabimo primer 67. volilne enote, ki obsega Novo mesto, Črnomelj, Črnomelj, Grosuplje, Kočevje, Metliko, Ribnik in Trebnje. Če bo Jože iz Novega mesta (ali narobe) potoval v Črnomelj, bo lahko volil zveznega poslanca v Črnomlju, ki je na območju iste volilne enote kot Novo mesto. Da ima volilno pravico in da je vpisan v volilni imenik, se

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

bo moral izkazati s potrdilom. Ako pa bi Jože namerala potovati v Zagreb ali Ljubljano, torej izven 67. volilne enote, ne bi mogel voliti s potrdilom. V tem primeru bi Jože raje ostal doma, da bi v redu opravil svojo državljansko dolžnost, namerala potovanje pa bo opravil kdaj prej ali pa po volitvah.

Se nekaj je treba vedeti: republiške in zvezne volitve bodo istočasne! Ker pa se volilni enoti za republiško in zvezno skupščino ne prekrivajo, bo Jože volil republiškega poslanca v Novem mestu, zveznega pa s potrdilom v katerikoli kraju na območju 67. volilne enote.

Zanima nas tudi vprašanje, kje bodo volile osebe, ki služijo vojaški rok ali so na orožnih vajah. Včasih so volile zveznega poslanca v kra-

Novo leto je začelo v znamenju velikih nasprotij. V Moskvi, Parizu, Londonu, Washingtonu — povsod je vladalo optimistično razpoloženje, da bo letošnje leto mirnejše in lepše. Letos poteka dvajset let, odkar se je končala druga svetovna vojna, dvajset let je tega, kar so ustanovili Združene narode, pred dvestimi leti je doživel svoj udarec holandski kapitalizem — Indonezija se je osamosvojila.

Vse to so momenti, ki bi morali vplivati ohrabrilno. Vendar je prišel hladen tuš. Predsednik kitajske vlade Ču En Lai je opozoril Indijo na nerešen problem na strehi sveta, na Himalaji. Kitajska zahteva 90000 kvadratnih kilometrov indijskega ozemlja. Peking zavrača v tem vprašanju vsako posredovanje. Zdaj je še manj upanja, da bi lahko azijske države posredovale.

Nato pa je Indonezija izjavila, da se umika iz Združenih narodov. Razlog: Malezija, ki je Indonezija ne priznava, je postala članica Varnostnega sveta.

Ta poteza Indonezije je presenetila vse, niso pričakovali, da bo reagirala tako ostro. Res je, da bo še sodelovala v specializiranih agencijah Združenih narodov, toda to slabega vtisa ne more popraviti. Indonezija je prva država, ki je izstopila iz svetovne organizacije. Južna Afrika pa Portugalska sta že večkrat zagrozili, da se bosta umaknili, vendar v tem nista šli do kraja.

Bo Indonezija ustanovila svojo organizacijo? Ne, v Djakarti so te vesti zanimali. Indonezija ne misli na to, da bi zbrala nove države v veliko mednarodno organizacijo

»New Emerging Forces« (nove nastopajoče sile).

Kakšen je bil odmev na to akcijo Indonezije? Prenagljen korak — to je ton vseh komentarjev. Razmisli o svoji akciji — so ji svetovali v Združenih narodih. V Tokiu pa

Prenagljenost Indonezije

so povedali brez ovinkov, da je to voda na mlin Kitajske. Indonezija od svoje odločitve ne bo imela nobene koristi.

Prav Združeni narodi so bili tista organizacija, ki je po vojni tako energično intervenirala za Indonezijo. Brez te organizacije bi Holanci še leta in leta izkoriščali naravna bogastva te lepe in bogate dežele na jugu Azije, rezali bi ji grenki kruh.

Nihče ne trdi, da so Združeni narodi idealna organizacija, vendar pa sploh ni res, da so orodje evropskih držav. V tej organizaciji imata Azija in Afrika večino. Prav velike države so bile tako čisto na zatožni klopi. Kljub vsem slabostim so Združeni narodi tista organizacija, ki omogoča ploden dialog med starimi in novimi državami. Iz skromnih začetkov se je razvila v pomemben organizem. Kadar koli je prišlo do kakšne resne krize v

svetu, vselej so takoj intervenirali. Zato korak Indonezije ni bil pameten.

Po novem letu sta vzbudila pozornost še dva dogodka — volitve v Nigeriji in Pakistanu. Po volitvah v Nigeriji je prišlo v tej največji afriški državi do težke krize. Zdaj so se menda že sporazumeli, da bo sestavil vlado dosedanj premir Baleva. Toda problemi s tem ne bodo rešeni. Nigerija je federacija in ta se drži s težavo skupaj.

O volitvah v Pakistanu je pisal svetovni tisk veliko že prej, zdaj, ko so rezultati tu, so odpadla vsa uganja. Velik del pakistanskih volivcev je glasovalo za dosedanjega predsednika Ajub Kana. Njegov protikandidat Fatima Džina je dobila približno dve petini glasov.

Zakaj je važna zmaga Ajub Kana? Zato, ker pooseblja nadaljevanje dosedanje politične smeri. Zato, ker je za nadaljevanje razgovorov z Indijo. Zato, ker je Ajub Kan razširil obzorja pakistanske zunanje politike. Pakistan je v zadnjih letih navezal stike s številnimi vzhodnimi državami, rešil je tudi vprašanje meja s Kitajsko.

Zmaga Fatime bi potisnila kolo nazaj. Le-ta se zavzema za klasično, zahodno demokracijo s strankami, ki se bore za mesta v vladi in parlamentu. Fatima Džina je dobila veliko glasov v mestih, vas pa je glasovala za Ajub Kana. Ta je v zadnjih letih izvedel širokopotezno agrarno reformo, dal je zemljo kmetu. Seveda so nasprotja še vedno ostala, toda izgubila so svojo ostrino.

Ajub Kan bo predsednik vse do leta 1970.

ju, kjer je bil sedež njihove vojaške enote. Zdaj bo drugače. Te osebe bodo volile zveznega poslanca svojega prebivališča. Iz svoje volilne enote bodo prejeli glasovalnice, jih izpolnile in v zapечатni kuverti poslane po pošti nazaj v kraj stalnega prebivališča. Tudi ta sprememba je v zvezi z načelom, da vsakdo voli kandidata svojega prebivališča, na katerega je vezan občanov interes za volitve.

Člani posadk morskih in rečnih ladij trgovske mornarice bodo glasovali samo v zvezni zbor, in sicer na sedežu delovne organizacije, ki ji pripada ladja. Jugoslovanski državljani v tujini, ki so doslej glasovali za poslanca

zveznega zbora na volišču pri naših diplomatskih in konzularnih predstavništvih v tujini, poslej ne bodo več glasovali.

Prihodnjic se bomo spet ponovno vrnili k vprašanju glede evidentiranja in kriterijev za izbor kandidatov.

J. B.

Skrb za varnost pri delu se je povečala, a še ne dovolj

Komisija za HTV pri okrajni skupščini Ljubljana je pred nedavnim ugotovila, da so delovne organizacije v dolinskih občinah veliko bolj skrbne za varnost pri delu ter za zmanjšanje nesreč in poklicnih obolenj. Kljub temu pa bodo morale tako HTV komisije v delovnih organizacijah, kot organi samoupravljanja s takšnim delom

nadaljevati in povečevati preprečevalne ukrepe. Ko so obiskali komisije za HTV v delovnih organizacijah črnomaljske, kočevske, metliške, novomeške, ribniške in trebanjske občine, so člani okrajne komisije ugotovili, da je dosežen znaten napredek. Delovne organizacije so lani namenile znatna sredstva za zaščito pri delu, saj

je na primer ribniški Inles porabil 12 milijonov, Itas iz Kočevja 5.700.000, Kemična tovarna iz Kočevja 7 milijonov din, mnogi kolektivi iz ostalih občin pa večje in manjše zneske od naštetih.

Razen HTV komisij v podjetjih so bile zelo delavne tudi občinske komisije, zlasti ona v Kočevju. Za precejšnjo pomanjkljivost lahko smatramo premalo skrb za evidenco nesreč pri delu, za analizo vzrokov nesreč in to, da delovne organizacije vse pre malo ugotavljajo, kolikšen je zaradi nesreč pri delu izpad v proizvodnji, kolikšna je zavora tega izguba na dohodku itd. Ker je zmanjševanje nesreč pri delu in razvijanje varnosti pri delu pomemben prispevek k ustvarjanju pogojev za 42-urni delovni teden, okrajna komisija priporoča vsem delovnim organizacijam, naj takšna prizadevanja povečujejo.

VIKTOR DRAGOS

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● Dnevno časopisje je pred novoletnimi prazniki objavilo osnutek kodeksa jugoslovanskega novinarstva. Namen objave je, da sproži javno razpravo o tem tako pomembnem dokumentu, ki ni samo stvar novinarjev. Zveza novinarjev Jugoslavije je izrazila željo, da bi povedali svoje mnenje o kodeksu tudi občani in ne samo novinarji. Tako široka razprava naj prispeva, da bi našli še boljše formulacije in da bi kodeks vključeval vse, kar zadeva vlogo, lastnosti in etiko sodobnega novinarja.

V osnutku kodeksa je med drugim rečeno, da je novinar družbeno-politični delavec, ki se javno, s pisano in govorno besedo zavzema za napredek socialističnih odnosov, za uspešen razvoj sistema samoupravljanja. Novinar dela po socialistični zavesti in se venomer zaveda svojih družbenih obveznosti. Odlikuje ga resničnost pri obveščanju naših občanov. Skrbeti mora, da so sredstva množičnega obveščanja, kot so tisk, radio in televizija, odprta tribuna, dostopna vsakomur. Moralno-politične in profesionalno-etične obveznosti izpričuje novinar tako, da obvešča natančno, objektivno in popolno. Jugoslovanski novinar si prizadeva tudi za krepitve mednarodnega sodelovanja, za to, da bi tudi obveščanje o mednarodnih problemih in dogodkih prispevalo h krepitvi miru.

● Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na svoji seji pred novoletnimi prazniki razpravljala o nekaterih problemih, ki spremljajo izvrševanje družbenega plana. Med drugim je ugotovila, da je bil lani dosežen pomemben napredek tako v izpolnjevanju gospodarskega sistema kakor tudi na področju materialnih odnosov. Pri vsem tem pa smo se srečevali tudi z negativnimi činitelji, kot so nezadostno naraščanje produktivnosti dela in izvoza.

● Na zadnjem zasedanju zvezne skupščine — piše sodelavec »Dela« Aleksander Javornik v enem izmed uvodnikov prejšnjega tedna — so v razpravah o osnutku družbenega plana za leto 1965 ugotovili, da je treba uskladiti planske propore z našimi materialnimi možnostmi. Nato uvodničar ugotavlja nedovoljno razvite energetske zmogljivosti in opominja, da bi moral družbeni plan predvideti tudi nujno sodelovanje

KODEKS NAŠEGA NOVINARSTVA

decentraliziranih sredstev pri vlaganjih v energetiko. V Sloveniji bo treba do leta 1970 vlagati v energetiko 35 odstotkov celotnih vlaganj v industrijo ali 17 odstotkov vlaganj v gospodarstvo, če hočemo odpraviti sedanja in prihodnja kritična nesorazmerja med razvitostjo energetske in gospodarstva.

● Predsedniku Titu so poslali voščila z najboljšimi željami za leto 1965 tudi vodilni državniki in politiki iz naše republike, med njimi tudi sekretar CK ZKJ Miha Marinko, predsednik Skupščine SRS Ivan Maček, predsednik izvršnega sveta Viktor Avbelj in predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič. Vsi so zaželeli tovarišu Titu pri njegovem ustvarjalnem delu novih uspehov, obilo zdravja, zadovoljstva in osebnih sreč. V eni izmed teh čestitk je med drugim rečeno:

»Želim, da bi bilo to zadovoljstvo enako

našemu, tistemu, ki nas je na osmem kongresu ZKJ prevzelo ob dejstvu, da ste nas z vizionarno besedo utrdili v prepričanju, kako je naša samoupravljaljska socialistična pot ne samo izvirna in humana, ampak tudi v vsakdanji praksi čedalje bolj uresničljiva in uresničevana.»

● Zvezni sekretar za trgovino je poslal pristojnim organom več predlogov, med njimi tudi predlog, naj bi gostinstvo oprostilo plačevanja prispevka iz dohodka. S to olajšavo bi se gostinstvu, ki se mu sedaj ne godi najbolje, povečal letni dohodek za 3 do 4 milijarde dinarjev.

● Premogovniki predlagajo prosto miranje cen kot edino učinkovito rešitev za premestitev sedanjih težav, za katere so krive predvsem še ohranjene administrativne sponke. Zaradi plafoniranih cen, ki že dolgo ne sledijo več ostalim premikom v cenah, rudniki ne zmorejo niti za enostavno reprodukcijo. Osebnih dohodkov zaposlenih v rudnikih so razmeroma nizki, zlasti še, če jih primerjamo z zaslugi delavcev v drugih panogah. Če dodamo k temu še težke delovne pogoje, se ni treba več čuditi, zakaj primanjkuje delovne sile. V vseh jugoslovanskih premogovnikih manjka okrog 8000 delavcev.

● Pred novoletnimi prazniki sneg ni presenetil samo nas v Sloveniji. Presenečenj ni manjkalo tudi v ostalih jugoslovanskih republikah, zlasti pa tam, kot na primer na Kvarnerju, kjer sicer redko dobivajo snežno odejo. V Črni gori se je veter tako poigraval z belimi snežinkami, da je pušal ponekod do en meter visoke zamete. Podobno tudi v nekaterih krajih Bosne. Marsikje so morali ustaviti cestni promet, ker ceste zaradi zametov niso bile prevozne. Sneg je zapadel tudi na Kvarnerju, kjer pa je zaradi južnega vetra kmalu skopnel.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Peron se bo le vrnil? Pristaši bivšega argentinskega predsednika Perona obljubljajo, da se bo letos vrnil bivši njihov šef v Argentino. Že lani je poskušal, pa so mu to preprečili. Z letalom je prispel v Rio de Janeiro, a je moral takoj nazaj. Zdaj živi v Španiji.

● Se manjše carine. Članice Evropske gospodarske skupnosti so s 1. januarjem zmanjšale carine v medsebojni trgovini za 10 odstotkov. To zmanjšanje velja za industrijske proizvode.

● Nobenih atomskih baz. Danski zunanji minister Haekkerup je izjavil, da na Danskem ne bo nobenih atomskih oporišč. Danska tudi ne bo dovolila, da bi v njenih lukah pristajale podmornice, oborožene z atomskimi orodjem.

● Spet Liu Sao Ci. Dosedanji kitajski predsednik Liu Sao Ci je bil ponovno izvoljen na ta visok položaj. Kitajski Lsti objavljajo njegov portret na zelo vidnem mestu — vsi drugi dogodki so stopili v ozadje. Poleg njega je seveda tudi prav velika sila Mao Ce Tunga, predsednika KP Kitajske.

● Combe snet v Belgiji. Predsednik kongoske vlade Combe bo prispel v petek v Bruselj, kjer se bo sestel s Spakom. Oba državnika bosta razpravljala o gospodarskih vprašanjih pa o bolj širih rudarskih koncesijah v Kongu. Kongoska vlada je formalno razveljavila vse koncesije. To je bila poteza, ki naj prepreči Afriko, da je Konga samostojen.

Razbiti led nezaupanja in prestižnih teženj

Predsednik občinske skupščine Brežice tov. Milan Šepetavc o skupnem reševanju in načrtovanju gospodarstva v spodnjeposavskih občinah

VPRAŠANJE: Ali menite, da bo v novih pogojih gospodarjenja treba dati pomembnejšo vlogo sodelovanju občin na gospodarskem področju? Katere panoge bi predvsem prišle v poštev za skupno reševanje in načrtovanje v Spodnjem Posavju?

ODGOVOR: — Vsi do sedaj sprejeti sklepi, katerih namen je izpopolnitev in učvrstitev gospodarskega sistema, stremijo za čim večjo samostojnostjo delovnih kolektivov pri odločanju o delitvi sredstev in gospodarski usodi podjetij. Ravno glede na te ukrepe, ki prilagajajo prakso ustavnim določilom, so se občinske skupščine znašle v novem položaju. Njihov odnos do gospodarskih organizacij se spreminja. Že lani so bile podčrtane predvsem njihove funkcije pri reševanju problemov s področja družbenih služb in komunalne dejavnosti, skratka kritje potreb občanov z vsemi dobrinami, ki izboljšujejo njihov življenjski standard. S tem pa seveda še ni rečeno, da občinska skupščina ne bo imela nobenih skrbi za gospodarstvo na svojem območju. Njena naloga bo še vedno usklajevanje proizvodnje z letnimi in perspektivnimi plani, priprava raznih analiz, urejanje medsebojnih odnosov itd.

Medobčinsko sodelovanje na gospodarskem področju tudi do sedaj ni bilo samo rezultat dela občinskih skupščin, ampak predvsem posledica prizadevanj gospodarskih organizacij, ki so iskale svoje poslovne partnerje ne samo v sosednjih občinah, temveč širom po Sloveniji in celo izven njenih meja. Za gospodarstvo naše občine je značilno, da je v zadnjih letih prišlo do vrste združenj oz. do proizvodnega sodelovanja z drugimi podjetji. Tako se je na primer združil bivši Agroservis iz IMV iz Novega mesta, del tega podjetja pa se je priključil Agrotehnik v Ljubljani. Bivše gradbeno podjetje Gradbenik se je združilo s Pionirjem iz Novega mesta, DOKO iz Dobove pa z BETI iz Metlike. Avtobusni promet podjetja Prevoz se je priključil k podjetju SAP iz Ljubljane.

Zelo značilno poslovno sodelovanje je ustvarilo kmetijsko gozdarsko podjetje iz Brežic s kombinatom »Sljeme« iz Zagreba. Tudi Splošno kovinarsko podjetje iz Dobove uspešno sodeluje s Kovinarsko iz Krškega, Metalno iz Maribora in še z nekaterimi.

Ceprav so v glavnem vsa dosedanja združevanja dala zadovoljive rezultate, je v odnosih med obrati in matičnimi podjetji oz. direktijami še vrsta nerešenih vprašanj. Sedanja odnosi v več primerih hromijo nadaljnje sodelovanje ali pa celo proizvodnjo v

obratih. Najbolj pereče je vsekakor vprašanje samostojnosti odločanja pri delitvi sredstev, vprašanje samostojnega obračuna in lastnega žiro računa v obratu. Nekateri obrati so oddaljeni od sedežev direktij in bi bilo prav, da bi te prenesle nanje več pravic. Nesamostojnost obratnega organa upravljanja proizvajalca destimulira in hromi proizvodnjo.

Take organizacijske oblike otežujejo tudi sestavljanje družbenih planov, saj nekateri obrati niti ne vedo, kolikšna je vrednost surovin, ki jih bodo predelali. Menim, da je vprašanje samostojnosti obratnih organov upravljanja odlično rešeno v Agroservisu v Brežicah. Ta obrat ima vse pravice samostojnega odloča-

nja o delitvi sredstev, samostojni žiro račun in v soglasju s centralnim delavskim svetom celo pravico samoodločanja o proizvodni orientaciji.

Pri integracijah navadno »močnejši« partnerji obljubljajo in se celo pogodbeno zavezujejo za razširitev obrata, vendar ostane to v več primerih le obljuba. Vse te probleme je veliko težje reševati, ker nekatere občinske skupščine niso zainteresirane, da bi vplivale na centralne organe upravljanja podjetja za čim hitrejši prenos upravnih pravic na obratne organe. Pri reševanju takih problemov bodo morale v prihodnje več pomagati delovnim kolektivom.

V posavski regiji je dobro uveljavljeno poslovno sodelovanje predvsem v kovinarski stroki. Tudi krška industrija papirja in celuloze poslovno sodeluje s kmetijsko gozdarskim podjetjem v Brežicah v pripravi za ustvaritev pre-

potrebne surovinske baze (topolovi nasadi). Vendar je pa še vrsta proizvodnih panog, ki bi lahko navezale proizvodno sodelovanje — na primer lesna, tekstilna in kmetijska panoga. Možnosti je veliko, vendar je za njihovo uresničitev treba prebiti led nezaupanja in razbiti ozke lokalistične, prestižne in še druge negativne tendence. To je široko delovno področje ne samo za organe upravljanja v podjetjih in občinskih skupščinah, ampak tudi za vse subjektivne činitele v posavskih občinah.

Sadovnjak — ogledalo gospodarja

Belokranjski sadovnjaki nudijo od vrha Gorjancev tja do Kolpe sliko skrajno zanemarjenega sadjarstva. Da pa je tudi sadovnjak ogledalo gospodarja, je splošno znano. Pravimo, da je zima dolga in da je takrat drugega kmečkega dela manj. Ali ne bi tedaj ta čas, če le ni preveč snega, izkoristili za čiščenje, gnojenje in škropljenje sadnega drevja?

Spomladi hite kmetovalci v vinograde in na njive. Takrat v resnici ni časa za delo v sadovnjaku, zato bi veljalo izkoristiti letošnjo, vsaj doslej milo zimo.

Stopite torej v sadovnjak in se lotite dela: staro in odmirajoče drevje, ki se ga ne izplača več čistiti in škropiti, posekajte! Iz dreves, ki so še sposobna za rod, ostrgajte staro skorjo, mah in lišaje. Suhe, pol suhe, rakave in poškodovane veje odžagajte. Razredčite drevesno krono tako, da odžagate veje, ki se med seboj križajo in one, ki delajo krono pregoščo. Drevesno krono morate razredčiti tako, da je osvetljena od sonca vsaka veja. Izčrpano, od kaparja napadeno ali drugače poškodovano drevo pomladno tako, da mu odrežemo najbolj poškodovane in oslabiljene veje. Zaganjan velikih vej pa se raje izognite. Rane zamažemo z drevesnim katranom, skorjo, mah in lišaje pa zažgemo. Nato lahko začnemo škropiti. Za škropljenje je primeren čas od pozne jeseni, ko odpade listje, vse do spomladi, ko brsti nabrekajo. Pozimi pa škropimo le tedaj, ko ne smrzuje.

V naših krajih opravljamo škropljenje običajno z rumenim oljem. Za peškarje pripravimo škropilno iz 2 kg rumesana in 100 litrov vode, za koščicarje pa potrebujemo samo 1 kilogram rumesana. Ob škropljenju moramo drevo s curkom škropiva prav oprati od vrha nav-

zdol. Navadno porabimo za drevo 15 do 20 l škropiva. S takim načinom škropljenja uničimo ameriškega in češpljevega kaparja, jablanovega cvetožera, jajčeca listnih uši, zimskega pedica, prsteničarja, jablanove in hruseve bolščice, pa tudi mah in lišaje. Škropiti pa moramo zelo previdno, ker je rumesan za človeka nevaren. Obraz si zaščitimo z masko ali vsaj z ruto. Obležj moramo gumirano obleko in gumijaste škornje ter rokavice. Med

škropljenjem ne jejmo, ne pijmo in ne kadimo!

Sestradanemu drevesu pa ni dovolj le škropljenje, zato moramo drevo nahraniti, da bo odporno proti boleznim in škodljivcem in da bo rodilo. Takemu drevesu obnovimo kolobar in mu dajmo hrane v obliki preperlega gnoja, gnojnice, pa tudi malo umetnih gnojil.

Kmetovalci, stopite v sadovnjake in opravite to delo, saj bo le v vašo korist!

JOŽE SKOF

Avtobusni vozni red — spet kamen spotike

Do nedavnega urejeni avtobusni vozni red v Suhi krajini se je znova spremenil v škodo občanov. Avtobusno podjetje SAP iz Ljubljane je ukinilo redno avtobusno zvezo, ki je vodila preko Prevol in Hinj v Novo mesto. Avtobusi tega podjetja zdaj spet vozijo preko Zvirč, Ambusa in Zagradca v Novo mesto. Podjetje SAP utemljuje spremembo s tem, češ da proga ni rentabilna, občan pa menijo, da tako zatiranje ni točno. Menimo, da bi morale podjetje SAP znova pretehtati svojo odločitev in obdržati že vzpostavljeno zvezo! Občani so na konferencah SZDL spregovorili tudi o zdravstveni službi, vo-

dovu in telefonu, kar šo ni urejeno. Hkrati so se dogovorili, da bodo za reševanje teh zadev sami prispevali precejšnji delež, želeli pa so, da bi jih pri tem znatno podprla občina.

NA SENOVEM: ostra kritika na račun preskrbe

Krajevna konferenca Socialistične zveze na Senovem je bila dobro obiskana, razprava po poročilu pa je bila zelo kritična. Konferenca se je udeležil med drugimi tudi predstavnik GO SZDL Slovenije. V razpravi je sodelovalo 14 prebivalcev, ki so se resno lotili kritike preskrbe Senovega z mesom, načeli vprašanje gradnje toliko obetane tržnice, ki je zelo potrebna, našli pomanjkljivosti v oskrbi z zelenjavo in površinami, se lotili vprašanja borcev kmetov, ki života rijo po okoljskih hrbovskih vaseh in razpravljali tudi o komunalnih delih, ki na Senovem kličejo po rešitvi. Starši šolskih otrok so razpravljali tudi o šolstvu ter o prevozu solarjev, ki niso najboljše urejeni. Potrebna pojasnila je občanom dal tudi predsednik občinske skupščine Krško inž. Franc Dragani.

KAJ JE Z REGULACIJSKIM NAČRTOM ZA DOL. TOPLICE?

Na mnogih zborih volivcev, na raznih sestankih in posvetih Topličani že dlje časa vztrajno zahtevajo regulacijski načrt Dol. Toplice, ki bi omogočil gradnjo v tem turističnem in zdraviliškem kraju. Čeprav je bil prebivalec že predložen osnutek načrta, pravga načrta doslej še ni. Turisti, ki prihajajo v Dol. Toplice, povprašujejo, ali bi lahko gradili turistične hišice, tujskih sob je premalo, potrebe po gradnji stanovanj so vedno večje, brez regulacijskega načrta pa ni mogoče ničesar začeti. Zavoljo naštetega se Topličani resno vprašujejo: ali bo že tolikokrat obljubljeni načrt, ki že ovira razvoj, res narejen do spomladi 1965, kot so nam obetali?

JOŽE KNEZ, Sevnica:

Trije zmorejo več kot eden!

Medsebojna odvisnost pospešuje sodelovanje spodnjeposavskih občin

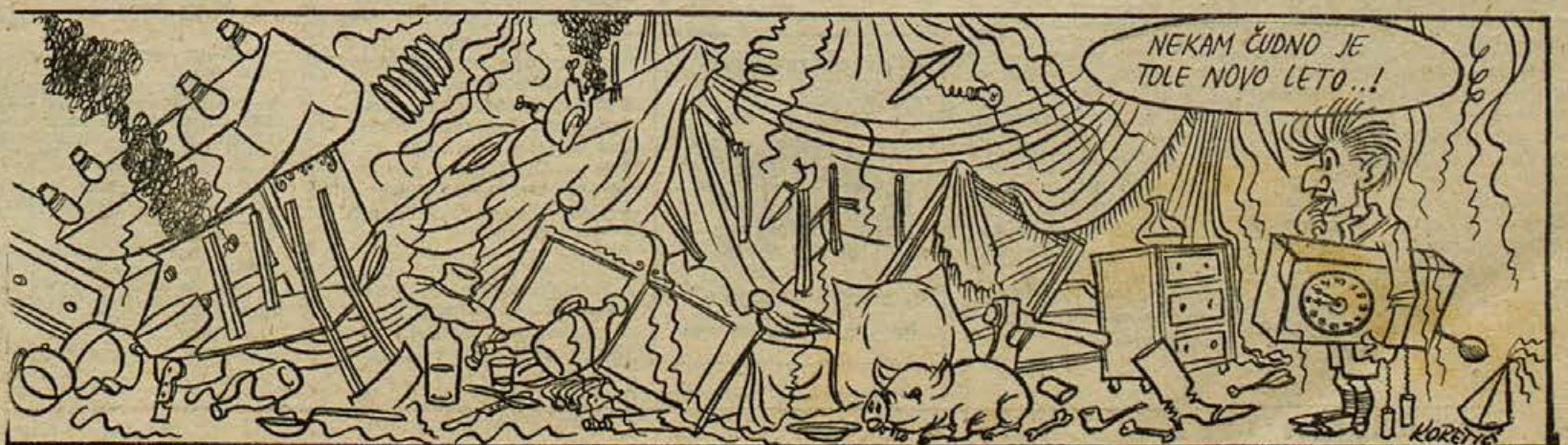
Poslovno sodelovanje med občinami in njihovimi službami postaja vse bolj nepogrešljiv element pri reševanju in zadovoljevanju vsakodnevni potreb občanov ter delovnih organizacij. O stikih med občinami govorimo že nekaj let, v praksi pa se je sodelovanje razvilo predvsem na tistih področjih, kjer je bila medsebojna odvisnost najbolj izrazita.

Do sedaj smo tako sodelovanje vzpostavili predvsem na področju družbenih služb. Za spodnjeposavske občine imamo skupen zavod za prosvetno pedagoško službo, v okraju pa medobčinski sklad za investiranje v osnovno šolstvo ter skupno financiranje šol druge stopnje. Poskus sodelovanja posavskih občin se kaže pri gradnji brežiške bolnišnice, nadalje imamo v Posavju skupnost socialnih zavarovancev, zavarovalnico, na področju socialnega varstva pa dva doma počitka za stare in onemogle. Občina Sevnica sodeluje tudi v skupnem skladu rizika v trgovini s kmetijskimi pridelki in še na nekaterih drugih področjih.

Iz naštetega lahko sklepamo, da je najmanj sodelovanja v gospodarstvu. Ena takih oblik je sodelovanje s kmetijsko gozdarskim podjetjem v Brežicah. V sklop tega podjetja spada upravljanje in gospodarjenje z gozdovi v družbeni lastnini in sčasoma tudi z vsemi zasebnimi gozdnimi površinami. Občani s sedanjim načinom sodelovanja niso zadovoljni. S strani vodstva te delovne organizacije bi bilo treba več razumevanja. Tu mislim predvsem na to, da bi v vsaki občini ustanovili samostojno ekonomsko enoto, ki naj bi se vključila tudi v družbeni plan občine.

Sodelovanje bi lahko razvili še na industrijskem področju. Zdej je na primer v eni občini problem z zaposlovanjem moške delovne sile, v drugi ni ustreznih delovnih mest za zaposlovanje žensk. Z ustanavljanjem ustreznih obratov bi se lahko delovna sila iz Posavja zaposlila na domačem območju in ljudem ne bi bilo treba odhajati na delo v večje industrijske centre. Tu gre predvsem za večje razumevanje teh problemov, kar bi vplivalo na izboljšanje medsebojnega sodelovanja.

KLUPOTEC

■ Po podatkih Zavoda za statistiko so se cene gostinskih storitev lani v novembru v Sloveniji povečale za 17 odstotkov. Jedila so se za 9 odstotkov, brezalkoholne pijače za 15 odstotkov in prenočitve za 8 odstotkov.

■ Gradbeno podjetje »Kablara« iz Kraljeva grada, tovarno akumulacij v Kosovski Mitrovici. Tovarna naj bi bila zgrajena do junija 1963. V objektu bodo investirali 500 milijonov dinarjev.

■ Do 4. decembra je bilo v Jugoslaviji posejanih s pšenico 1 milijon 675.000 ha ali več kot 81 odstotkov planiranih površin.

■ Tekstilna industrija je zadržala visoko mesto v izvozu tudi lani. Od januarja do začetka decembra je ta panoga realizirala za 10 odstotkov več izvoz kot je bilo predvideno s planom. V tem času so v razne države izvozili za 17,9 milijarde dinarjev blaga.

■ Po informacijah iz hrvatske gospodarske zbornice bo del jadranske magistrale od Omisa do Dubrovnika končan in predan prometu sredi maja 1963. Tedaj bo mogoče priti z avtomobilom po Jadranski magistrali tudi do Orogoškega Primorja.

Vsako leto 500 novih invalidov dela!

LJUDJE MED SEBOJ

Prejšnji mesec je bila v Brežicah redna seja predsedstva okrajnega sindikalnega sveta Celje, katere so se udeležili tudi predsedniki vseh občinskih sindikalnih svetov iz celjskega okraja. Razpravljali so o higiensko tehnični varnosti pri delu, o gibanju gospodarstva in še o nekaterih drugih stvareh.

V uvodnem poročilu, ki je nanizalo zelo zanimive številke o nesrečah pri delu, je bilo dovolj vsebine za živahno razpravo, ki se je razvila. V celjskem okraju je 83.500 zaposlenih, kar 15,4 odst. pa jih boluje. V avgustu 1964 ni bilo zaradi bolezni na delu 4.300 delavcev, v septembru 4.400 delavcev in v oktobru ni bilo na delu 4.372 delavcev! Zaradi nesreč pri delu je bilo do konca septembra 6.930 poškodovanih, kot računajo, pa se je število do konca 1964 povečalo na 9.300. Za primerjavo naj povemo, da je bilo lani vsega 8.000 nesreč pri delu. Nič manj ni nesreč, ki se primerjajo na poti na delo ali na povratku domov. Do konca septembra je bilo v celjskem okraju 7.895 takšnih nesreč, računajo pa, da jih bo v vsem letu 1964 okoli 10.500. Iz naštetega lahko razberemo, da je v celjskem okraju povprečno bodisi zaradi bolezni, bodisi zaradi nesreč pri delu, doma 20.000 delavcev, kar pomeni, da vsakega četrtega delavca ni na delu! Samo na račun nesreč pri delu je bi-

lo letos izgubljenih 200.000 delovnih dni, zaradi nesreč na poti na delo in na povratku z dela pa 170.000 delovnih dni.

Nič čudnega torej, če so na plenumu ugotovili, da se bo treba higiensko tehnične zaščite pri delu lotevati resneje. Vse preveč je opozarjanja, premalo pa konkretnega preprečevanja nesreč. Diskutanti so menili, da ne gre podcenjevati ureditve okolja, v katerem delavec dela, ker je statistično dokazano, da se na primer v dobro urejeni okolici in ob dobri razsvetljavi število nesreč zmanjša za 20 odst. in da se hkrati za prav toliko poveča produktivnost.

Poudarili so, da mora precejšnja vloga pri preprečevanju nesreč odigrati vodilni kader v delovnih organizacijah, čeprav ugotavljamo, da prav vodilni ljudje o higiensko tehnični varnosti zelo malo vedo! Člani plenuma so razen tega menili, da je v okraju vse premalo obratnih ambulanz. Vsega jih je komaj 6, kar ne zadošča potrebam, saj lahko v teh ambulanzah pregledajo, le 12 odst. vseh zaposlenih v okraju.

Tudi vzgojo delavcev o higiensko tehnični varnosti bo treba upeljati tako, da bo vsak delavec znal paziti nase. Vprašanje HTV ni zadeva, s katero naj se ukvarja samo sindikat, pač pa je to stvar vse družbe, zlasti pa delovnih skupnosti, saj posta-

jajo nesreče pri delu zaradi svoje pogostnosti družbeni problem. Delavski svet naj zato na sejah večkrat načno vprašanje HTV in naj skušajo poiskati vzroke, zakaj število nesreč nenehno narašča.

Ko so govorili o gospodarstvu, so člani plenuma ugotovili, da je kljub ugodnim uspehom, ki jih dosegamo, naše gospodarstvo še vedno vse preveč ekstenzivno. V letu 1965 bo, kot je videti, glavni problem uvoz reprodukcijskega materiala. Edini izhod

je povečati izvoz za toliko, da bomo zagotovili uvoz tega, kar potrebujemo. Ob koncu so načeli pogovor še o fluktuaciji delovne sile. Pomankanje strokovnjakov povzroča, da si jih podjetja medsebojno »kradejo« in jih preplačujejo. Samoupravni organi v delovnih organizacijah naj ugotovijo vzroke pomankanja strokovnjakov, sindikalne organizacije pa naj v letu 1965 vztrajno iščejo merila za nagrajevanje strokovnih delavcev po delu.

IVAN ZIVIC

Pojasnilo Splošne bolnišnice v Novem mestu

Ker Splošno gradbeno podjetje Pionir ni smatralo za potrebno, da po sporazumu, ki je bil dosežen 14. 12. 1964 in na katerem je bila podpisana tudi pogodba za nadaljevanje del pri gradnji novih oddelkov bolnice in so mu bile obenem vročene vse garancije za potrebna sredstva, spremeni svoje stališče v članku, vročenem Dolenjskemu listu in nato objavljeno v Dolenjskem listu 17. 12. 1964 pod naslovom: »SGP Pionir ustavi gradnjo bolnišnice«, smatra upravni odbor bolnice, da je nujno popraviti nekaj trditvev Pionirja.

1. Bolnica je bila pripravljena podpisati pogodbo tudi za 62.059.207 din, potem, ko je zastopnik Pionirja na tozadevnih pogajanjih pojasnil nastalo razliko od 42.998.639 din na 62.059.207 din, tega pa ni

mogla storiti, ker je predstavnik Pionirja predčasno zapustil pogajanja.

2. Ni res, da bi »spodbudila« članka namenoma prezrli potrebo seznaniti javnost o predpisu, ki določa plačilo 25% depozita na izplačila po 22. oktobru 1964. Na strani 2 informacij za novinarje namreč piše: »Na sestanku je bil predstavnik SGP Pionir seznanjen, da je občinska skupščina na seji 26. 11. 1964 sprejela sklep o najetu posojila v višini 150.000.000 din, ki bo služilo za pokritje stroškov podračitve, dodatnih in več del, kakor tudi za 25% depozit po zakonu o spremembah planskih ukrepov za leto 1964. Nadalje je bil predstavnik SGP Pionirja obveščen, da je bilo podzeto vse potrebno, da se sredstva najamejo pri republikanskem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani.

3. Kar se pa tiče zamude roka dovrstitve gradnje, smo pa še vedno prepričani, da je do tega prišlo zaradi nedoseganja plana gradnje že v prejšnjih letih. Zato so tudi nesoglasja že od začetka leta 1964. Kljub temu je bolnica dodatno pogodbo podpisala zato, da bi novi oddelki čimprej služili svojemu namenu. Da se ugotovi krivica glede podaljšanja roka dovrstitve in ostalih nesoglasij, bo bolnica dala celotno zadevo v objektivno preučitev strokovni komisiji.

SPLOŠNA BOLNICA NOVO MESTO

FRANCE GRIVEC

PISMA UREDNIŠTVU

ZA NEKATERE USTAVLJA AVTOBUS PO ŽELJI, ZA DRUGE PA NE?

Tovariš urednik!

Kot vojaški vojni invalid sem bil poslan na 3-letensko topliško zdravljenje v Cateške Toplice. Ker se mi je že prve dni zdravljenja stanje močno poslabšalo, sem odšel k zdravniku. Ta mi je prepovedal kopanje in me poslal v bolnišnico. Zdal se zdravim v tuberkuloznem oddelku novomeške bolnišnice.

Ko sem se 12. decembra vračal iz Cateških Toplic domov v Prekopi, sem na avtobusu doživel prizor, ki me je nemalo prizadel. Polovica sem z avtobusom podjelja Gorjanci, ki vozi na progi Zagreb-Nov mesto in odpele je iz Brežic ob 3. uri popoldne proti Novemu mestu. Malo pred Kostanjevico je avtobus ustavil (izven postaje), da je izstopila brhka tovarišica, isto pa se je primerilo kmalu nato še pred Prekopo. Betežen in dolan kot sem bil (razen tega sem imel še ročni koveček in zavoj), sem poprosil sprevodnika, naj tudi meni naredi uslugo in ustavi pri prvi hiši na desni strani v Prekopih, da mi ne bi bilo treba pešati do postaje nazaj. Sprevodnik je odvrnil, da ne more ustavljati na vsakih 50 metrov. Ko so to slišali drugi potniki, so se zgražali, češ za zdrave potnike je lahko ustavljal, bolnemu človeku pa odreka takšno uslugo.

Ker sem bil od revmatizma in drugih bolezni ves zvit, si ne morem kaj, da ne bi vprašal: kje je tu enakopravnost in kje spoštovanje in obzirnost, saj imam do obojega pravico kot starejši, bolehen človek in invalid? Nisem proti redu in predpisom, zdi se mi pa, da bi lahko sprevodnik, če je že naredil izjemo zaradi obeh brhkih tovarišic, naredil izjemo tudi zaradi mene! S tem, da je on kot

sprevodnik kršil navado, da avtobus ustavlja samo na postajah, je mene spodbudil k temu, da sem poprosil, naj naredi izjemo tudi zaradi mene. Ko me je zavrnili, je pokazal zelo malo človečnosti in me prizadel!

FRANC ZUPAN,
Dol. Prekopa 2,
p. Kostanjevica na Krki

GRDO SE JE ZNESEL NAD NAMI

Tovariš urednik!

29. novembra sem se v družbi Ivana Medveda in Franca Falknerja okoli 8. ure zvečer vračal s Trške gore v Mačkovec. Hodili smo drug za drugim ob desnem robu ceste: prvi Medved, za njim Falkner in končno jaz. Ko smo bili sredi Mačkovec, je prepoljal za nami osebni avtomobil, ki je za trobil. Kot smo kmalu nato ugotovili, so bili v vozilu upokojenci Franc Tekstor, njegova žena, njegov sin, ki je vozil, in sinova žena. Ko je voznik zatrobil, smo šli svojo pot naprej, ker smo še tako hodili po skrajnem desnem robu ceste, tik jarka. Voznik je v širilo z nami vozilo ustavil, z njega pa je skočil Franc Tekstor, ki je začel vpiti nad Francem Falknerjem, češ: »Zakaj se ne umakneš s ceste?« Falkner je mirno odgovoril, da hodi ob desnem robu ceste in da se v jarek pač ne more umakniti. Nato sem se v pogovor vmešal jaz. Rekel sem: »Tovariš Tekstor, saj je prostora za prehitevanje v levo dovolj!«

Franc Tekstor je ob tem planil vame in me z roko sunil v glavo ter zavpil: »Ti, smrkavec Seničar, me ne boš ušil kod se vozil! Med tem so iz vozila izstopili: njegova žena, sin in snaha (Tekstor je bil močno vinjen), ga stlačili v voz in odhiteli, preden smo se mi zavedli.

Smatram, da je surovi napad Franca Tekstorja proti Francu Falknerju, kot stavejšemu človeku in proti meni (saj se me je vrhu vsega lotil tudi fizično), vredno graje in obsodbe. Čeprav sem samo pešec, sem kljub vsemu občan in človek! Sodim, da bi navadna dostojnost terjala, da bi Franc Tekstor našel pot, da bi se nam opravičil, pa tega doslej ni naredil. Kar se pa tiče ogrožanja prometa, bi poudaril tole: čeprav smo bili dobre volje, smo hodili ob desnem robu ceste drug za drugim. Voznik je vozilo ustavil na cesti in s tem vsakega ogrožal promet: njegov oče se je poleg tega še prav po divjaško znešel nad nami. Takšno ravnanje in obnašanje ne sodi v naš čas!

Franc Seničar
Mačkovec 3

BREŽICE: danes srečanje začasnih izseljencev

Komisija za izseljeniška vprašanja pri občinskem odboru SZDL v Brežicah sklicuje za danes dopolne razgovor z občani, ki delajo v tujini in so te dni prebili dopust pri svojcih. Vabljeni so tudi vsi, ki so začasno zaposleni v sosednjih državah. Namen razgovora je, zvedeti kaj več o tem, kako živijo naši ljudje zunaj naših meja, v kakšnih pogojih delajo in kako je z zavarovanjem. Razgovora se bo verjetno udeležil tudi predstavnik Izseljeniške matice Slovenije. — Občinski odbor SZDL pričakuje, da se bodo povabili odzvali vsi, ki se še niso vrnili v tujino. V decembru je bilo doma na dopustu 80 občanov.

Gospodinje v organih krajevnih skupnosti

18. decembra se je v Novem mestu zbral svet novo ustanovljene krajevnih skupnosti in izvolil za predsednika Stane Smida, za njegovega mestnika Riharda Romiha, medtem ko bo tajniške posle začasno opravljal Anton Rauh.

Da bi krajevna skupnost dovolj opravljala naloge po statutu, ki so ga potrdili občani, je svet izvolil izvršni odbor, komisijo za program in proračun, socialno zdravstveno komisijo in potrošniški svet. Predstavniki v te organe so bili imenovani pretežno iz vrst občanov, ki živi-

jo na območju krajevnih skupnosti. V socialno zdravstveno komisijo in potrošniški svet so bile imenovane zlasti novomeške gospodinje.

Svet krajevnih skupnosti je spregovoril tudi o nalogah, ki jih je treba zlasti opraviti, a s pripombo, da je prva dolžnost sestaviti perspektivni program dejavnosti, predvidenih s statutom. Ta program bo narejen na podlagi vsestranske analize stanja in potreb na vseh tistih področjih, ki neposredno zadevajo občane. Svet je priporočil, naj bi se za kraje, ki jih še zajame območje novomeške krajevnih skupnosti, osnoval 9-članski pododbor iz vrst občanov, kar bo dobrodošlo za boljšo povezavo podeželja z Novim mestom kot centrom krajevnih skupnosti. Pododbor bi zasedal v Smihelu. O tem predlogu bi se bilo treba pogovoriti še v okviru krajevnih organizacij Socialistične zveze ali na zbiorih občanov.

Začetek poslovanja krajevnih skupnosti je predviden s 1. januarjem leta 1965, vendar je svet priporočil, da bi

»Ob šestih zjutraj mora biti na delu!«

Zgodilo se je, kakor se tako rado dogaja v naši vsakdanji, po birokraciji dišeči praksi...

Po porodniškem dopustu je spet prišla na delo. Kakor navadno ob šestih zjutraj, skupaj z možem Imela je tri otroke, tri leta, dve leti in nekaj mesecev stare, ter štiriurni delovni čas. Imela pa ni nikogar, komur bi med delom lahko zaupala otroke. Tudi tistega, šest mesecev starega, ne! Imela pa je veliko voljo do dela, ne prevelik osebnih dohodek in močno zaupanje v kolektiv, ki ji bo, tako je upala, rad in z razumevanjem pomagal. Ne denarno, pač pa s tem, da bi ji dovolili priti na delo popoldan, ko pride domov mož in lahko popazi na otroke. Na žagi je namreč morala vezati »žamanjce«, kar pa bi prav lahko opravila popoldan. Prosila je, a so ji modro odgovorili, da tudi zanjo velja delovni čas, torej od šestih zjutraj naprej. Da ima nekaj mesecev starega otroka in dva druga, komaj malo starejša, ni nikogar motilo, nikogar ganilo.

Nekaj časa je hodila na delo, potem pa ni mogla več. Materinski čut je bil močnejši od želje po delu in zaslužku. Ni hotela izpostavljati otrok, ki jih je rodila s tolikšno muko, nevarnosti...

Po nekaj dneh so menili, da ne želi biti več v službi in so jo odjavili. — Nato je prišel občni zbor sindikalne podružnice. Pritožila se je. Na občni zbor sindikalne podružnice, drugemu ni zaupala. Ne več.

Potem so ugotovili, na sindikalnem sestanku, da ima pravzaprav prav, da svoje delo lahko opravi tudi popoldan in da bi stvar ugodno lahko rešili že prej drugi organi, če bi le imeli posluh za take reči in če bi se ne držali paragrafov kot pijanec plotu...

Spet bi lahko zapisal latinski pregovor: homo homini lupus — človek človeku volk...

Pišemo leto 1965, ne dolgo zatem, ko smo sprejeli novo ustavo, v času, ko toliko govorimo o nadaljnji krepitvi delavskega in družbenega samoupravljanja, o človeku proizvajalcu. Dogodilo se je v času, ko je tudi o podobnih primerih široko razpravljali VIII. kongres Zveze komunistov.

Res veliko besed je bilo potrebnih, da so prepričali birokrate in ugodili delavki - materi. Da je kolektiv spoznal, da so vsi ljudje...

Iz Žabjeka v vas — nekateri že to zimo!

Kako rešuje novomeška občina cigansko vprašanje

Te dni bodo dobile nekatere vasi v okolici Novomeškega mesta nove prebivalce. To so posamezne ciganske družine, ki se bodo izpod šotorov v gozdu Žabjeku začele še to zimo vselejvati v lične stanovanjske barake.

Prvi dve baraki (barake na Otočcu ima v varstvu novomeška občina) sta že bili dodeljeni štirim ciganskim družinam. Vsako barako so razpolovili, tako da bo v eni polovici smela bivati le ena družina.

Se v tem mesecu se bo lahko v primeru stanovanja zeteklo naslednjih deset družin. Stanovale bodo v treh barakah in sedmih vagonih, katere jim bo preskrbel občina. Ciganske družine se bodo

naselile v Gotni vasi, Rogovem, Slatniku, Bučni vasi, Kamencah, na Brodu pri Novem mestu in v drugih krajih v okolici Novomeškega mesta.

Štirje glavarji ciganskih družin (Milan Sabič, Rudolf Brajdič, Matilda Brajdič in Rudi Brajdič) že nekaj časa marljivo pripravljajo material za enostanovanjske hiše, ki jih nameravajo postaviti v Smihelu in okolici. Za zidane domove se je ogrelo več družin, zlasti pa tiste, katerih člani so zaposleni. Vsem se želja ne bo mogla hkrati izpolniti, ker prebunska opekarna ne vsebuje toliko gradbenega materiala, da bi zadoščalo za vse. Kot je znano, so dobili Cigani opeko iz zidov porušene opekarnice v Prečni po najnižji ceni. Določene so tudi že parcele, na katerih bi lahko Cigani postavili svoje domove. Delati bodo začeli, ko bo ugodno vreme.

Kri, ki rešuje življenja

Preteklih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji:

August Sivak, član kolektiva Splošna bolnica Novo mesto; Franc Kostreva, Janez Kregelj, Franc Lenart, člani kolektiva Kremenovo mesto; Marija Konček, Angela Stramič, Valentin Zupančič, Marija Pavlin, Marija Šiška, Silvo Kramaršič, Angela Drganec, Franc Bedek, Ljuba Može, Anica Juršič, Zora Mlakar, Terezija Skrajnc, Ivan Tolar, Darko Mojstrovčič, Anica Nose, Milka Bedek, člani kolektiva Novosela Struža; Boris Rems, Vinko Mervar, Tone Stare, člani kolektiva Čestno podjetje Novo mesto; Anton Novak, upokojenec iz Muhaberja.

Aldo Sinkovec, član kolektiva Kremenovo mesto; Štefka Virč, Marija Brezar, člani kolektiva Bedi Mirna peč; Martina Petakovič z Splošne bolnice Novo mesto; Jože Kastelec, član kolektiva Novosela Novo mesto; Ivan Kumer iz Čestnega podjetja v Novem mestu.

Izobraževanje — prva naloga mladih

V ČRNOMLJU: več seminarjev in tečajev za mladino

Delovni načrt Občinskega komiteja ZMS Črnomelj do konca februarja je predvsem odraz razprav in smernic letne občinske konference, ki je obravnavala izobraževanje in vzgojo mladine.

Sredi januarja bodo pričeli s šolo za življenje v Črnomlju, medtem ko bodo po večjih krajevnih središčih organizirana predavanja. Šola za življenje bo v Črnomlju obiskovalo okoli 80 mladink in mladincev iz gospodarskih organizacij in šol. Program obsega 25 predavanj, ki bodo ob nedeljah dopoldne.

Med semestralnimi počitnicami bo seminar za vodstva aktivov ZMS, na katerem se bodo nova mladinska vodstva seznanila s najpomembnejšimi nalogami ZMS in oblikami ter metodami dela. Seminaristi bodo delali v skupinah: aktivni iz vasi posebej, aktivni iz šol in aktivni iz gospodarskih organizacij. Konec meseca bo enodnevni seminar za sekretarje in blagajnike, na katerem bodo obravnavali administrativno in finančno poslovanje v aktivih ZMS.

V januarju bosta poleg tega še dve posvetovanji z mentorji aktivov na osnovnih šolah in posvetovanje s predstavniki zadrug, občinske

skupščine, delavske univerze in vaških aktivov, da bodo skupno sestavili program izobraževanja kmečke mladine. Ta program bo razen strokovnih tem iz živinoreje in poljedelstva vseboval tudi družbeno politične teme ter organizacijske tečaje za obravnavanje in čiščenje sadnega drevja in vinske trte. Probleme učencev v gospodarstvu bodo obravnavali na razširjenem plenumu, po potrebi pa še na javni tribuni. Ta del mladine ima precej nerešenih problemov, zlasti v nekaterih delovnih organizacijah (Kovinar, Gostinsko podjetje) in pri zasebnih obrtnikih in je v neenakem položaju z ostalo mladino,

mnogokrat pa tudi izkoriščan z neprimernim in nadurnim delom.

Občinski komitej ZMS bo sodeloval tudi pri pripravi in izvedbi skupščinskih volitev, kakor tudi pri drugih akcijah v domači občini.

Tak delovni načrt in tudi že dosedanja uspehi kažejo, da so zaključki letne konference resnično odraz želja mladine in da bo Zveza mladine v občini z novimi oblikami dela uspešno zainteresirala širši krog mladih. Potrebna pa bo še večja pomoč družbeno političnih organizacij in tudi njihova večja skrb pri vzgoji mladine.

LOJZE STERK

Ob zaključku akcije za poplavljenec: 3.676.895 din

Ob koncu leta 1964 je bila formalno zaključena zbiralna akcija za poplavljenec v novomeški občini. Vseh prispevkov se je zbralo za 3.676.895 din, razen tega pa obleke in obutve za nekaj več kot 30.000 din. Ker imajo nekatere delovne organizacije

in tudi krajevne organizacije RK zbiralne pole še pri sebi, naj jih čimprej odnese na občinski odbor RK, da bodo lahko napravili dokončni obračun. Kdor torej namerava še kaj dati, naj s prispevkom pohiti!

V zadnjih štirinajstih dneh so prispevali še: Postaja LM v Novem mestu 4.600 din; Podmladek RK na osnovni šoli Novo mesto — 10.649 din; Zavod za upravljanje družbenega premoženja Novo mesto 200.000 din; Glavni odbor RK Ljubljana — 100.000 din; Krajevna organizacija RK Dol Toplice — 3.510 din; Miklič Pepca je zbrala med prebivalci Ločne 1.720 din; sindikalna podružnica Gorjancev — Straža je darovala 100.000 din; Zavod za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto 20.000 din; Železniška postaja Novo mesto — 22.519 din; Zavod za izmero in kataster zemljišč Novo mesto — 10.000 din, Roman Sušteršič iz Dol. Toplice pa je daroval 1.000 din.

Iz kraja v kraj, iz občine v občino

Dedek Mraz novomeškega Cestnega podjetja je od 27. do 31. decembra obiskal in obdaril več kot 500 otrok v najbolj oddaljenih krajih delovnih dolenjskih občin. Poltovornjak z dedkom Mrzom se je ustavil v vseh tistih krajih, kjer živi največ otrok cestarjev, delavcev in uslužbencev Cestnega podjetja.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakihi!

Letos se dedek Mraz v javnosti ni pokazal otrokom tolikokrat kot drugokrat, obiskal pa je več manjših in večjih kolektivov ter njihovim otrokom pripravil obilo veselja — Na sliki: takole so ga pričakali otroci uslužbencev novomeške bolnišnice (Foto: Polde Grahek)

Obdarovani člani Zveze borcev in vojaški vojni invalidi ob novoletni jelki v novomeški bolnišnici

Resnično tovarištvo ne pozna pozabe!

Kot že več let zapovrstjo, tudi ob koncu leta 1964 na občinskem Združenju borcev NOV Novo mesto niso pozabili tovariške dolžnosti do članov, ki bodo prihod novega leta pričakali — na bolniški postelji. Združenje se je obrnilo na delovne organizacije za pomoč. In ne zaman! Kolektivi so razumeli tovariško gesto Združenja in ga podprli.

Popis je pokazal, da je na oddelkih novomeške bolnišnice nekaj dni pred novim letom iskalo zdravje kar 92 članov Zveze borcev in VVI. Odkod so? To ni nihče spraveval. Iz številnih občin so doma in celo iz drugih republik. Iz novomeške občine jih je bila tretjina. Na občinskem združenju so pripravili darila, zatem pa so 30. decembra delegacije Združenja obiskale vse člane Zveze borcev. Za vsakega je bila topla tovariška čestitka in želja za novo leto, za vsakega darilo, vsakemu je veljal topel stisk tovariške roke...

Tovariši Avgust Jazbinšek, Janez Zupančič, Martina Petrič, Franc Skof, tovarišica Suhijeva in drugi člani občinskega odbora Združenja so bili deležni tople zahvale

vseh, ki so jih obiskali. Mnogi se niso mogli udeležiti skupne čestitke. Te so člani obiskali na postelji. Mnogi so bili prijetno presenečeni, zlasti tisti iz drugih republik, češ: tudi nas ste prišli obiskat, ki nismo iz vaše občine? Da, tudi vas, saj ste člani naših organizacij, saj ste naši tovariši!

Besede zahvale so bile tople: »Veseli smo daril, še bolj pa tako lepe tovariške geste, tega ne bomo pozabili...« je med drugim dejal Matija Čemas iz Zilj v Beli krajini. Tako je naglasil tudi tovariš Zakrajšek na pljučnem oddelku, enako je povedal vsak, še več pa so povedali njihovi izrazi v očeh. In tudi to je vredno zapisati. Uprava bolnišnice z osebjem vred je poskrbela, da sta obisk in obdaritev lepo potekala, da ni bil nihče pozabljen, da je bilo razpoloženje ob obisku na višini. V razgovorih so člani Zveze borcev, ki se zdravijo v novomeški bolnišnici, brez zadržanja hvalili zelo lep odnos do njih na vseh oddelkih in veliko skrb ter prizadevnost vsega kolektiva bolnišnice, da bi se čimprej zdravi vrnili na svoje domove.

Slabo spričevalo zasebnih gostincev v Beli krajini

8. decembra lani je Gospodarska zbornica okraja Ljubljana sklicala v Črnomlju konferenco z vsemi gostinskimi podjetji, gostilničarji in predstavniki organizacij, ki se ukvarjajo s turiz-

mom. Snov, ki smo jo obravnavali na konferenci, je bila zelo zanimiva in koristna za vse udeležence, vendar je odnos zasebnih gostincev do problemov turizma skrajno slab. Od 12 vabljenih gostilni-

čarjev sta namreč prišla samo dva in še od teh dveh je eden kmalu odšel. Tudi predstavnika planinskega društva ni bilo, čeravno ima to društvo kar tri planinske postojanke in gostinske obrate.

Toliki nezainteresiranost nekaterih gostincev kaže, da se ne zavedajo odgovornosti, ki so jo prevzeli tedaj, ko so se odločili za gostilno. Videti je tudi, da se ne zavedajo, da imamo gostilne zaradi gostov in ne obratno! Tak odnos je toliko bolj obsojanja vreden, ker se prav letos porajajo nove naloge, ki nastajajo s predvidenim povečanjem obiska domačin in tujih gostov v Beli krajini. Če ne bomo spravili v red gostinske obrate in njih poslovanje, nam tudi nova moderna cesta ne bo pomagala, ker se bodo gostje po njej odpeljali dalje.

Glede na te naloge se morajo gostinci temeljito pripraviti do nove turistične sezone, da ne bomo vsi skupaj zardevali od sramu. Goste je treba postreči solidno, nuditi jim moramo domače specialitete itd. — temu je bila konferenca tudi namenjena. Tudi novi zakon o gostinstvu bo zasebnim gostinskim obratom omogočil boljše pogoje, zato ni bojazni pred bodočnostjo. Občina je že lani podvzela nekatere ukrepe za zmanjšanje obveznosti gostinskih obratov.

Konferenca je sprejela nekaj tehtnih priporočil za bodoče delo na področju turizma v Beli krajini, ki bodo razposlana vsem turističnim delavcem in gostinskim obratom. Če pa hočemo doseči, da bo Bela krajina v turizmu zavzela mesto, ki ji po zgodovinskih in turističnih zanimivostih gre, se moramo za to složno zavzeti vsi, ki delamo na tem področju. Pričakujemo, da bodo zasebni gostilničarji poslej pokazali več resnosti do teh pomembnih vprašanj in da se bodo uvrstili med aktivne turistične delavce ter pomagali utirati turizmu pot, hkrati pa bodo s tem napravili največjo uslugo sami sebi!

JŽ

RAZPIS SKLADA ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ OBČINE NOVO MESTO

Na podlagi 42. člena pravil Sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Novo mesto

razpisuje upravni odbor VI. NATEČAJ

za dajanje stanovanjskih posojil individualnim graditeljem za novogradnjo, dograditve, adaptacije ter za nakup stanovanj, ki se grade za tržišče, za leto 1965 in 1966 kot sledi:

- Novogradnje:
 - za borce NOV — 20.000.000 din za l. 1965
30.000.000 din za l. 1966
 - ostali prostolci — 45.000.000 din za l. 1965
50.000.000 din za l. 1966
- Dograditve in adaptacije stanovanj:
 - za borce NOV — 10.000.000 din za l. 1965
10.000.000 din za l. 1966
 - ostali prostolci — 10.000.000 din za l. 1965
10.000.000 din za l. 1966
- Za nakup stanovanj, ki se grade za tržišče:
 - 15.000.000 din za l. 1965
30.000.000 din za l. 1966

4. Posojila se bodo dajala kot udeležba pri financiranju izgradnje stanovanj, ki se bodo gradila v letu 1965 in 1966 na območju občine Novo mesto.

5. Natečaj se lahko udeležijo osebe v delovnem razmerju in osebe, ki so po predpisih o socialnem zavarovanju izenačene z osebnimi v delovnem razmerju, osebnimi in družinskimi upokojenci, delovni invalidi, ki uživajo pravice po predpisih o vojaških in mirovniških invalidih in po predpisih o udeleženci NOV.

6. Pogoji natečaja:

- najdaljši rok vračanja posojila 25 let, razen pri 1 a) in 2 a), kjer znaša najdaljša odpisna doba 40 let;
- najnižja obrestna mera 1 %;
- najnižja lastna udeležba je 50 % od predračunske vrednosti gradnje, razen pod 1 a) in 2 a), kjer je udeležba lahko tudi nižja. Osebe, ki imajo objekt v gradnji, dokažejo lastno udeležbo s fazo izgradnje.

7. Prednostni kriteriji pri odobranju posojil:

- splošna družbena korist,
- večja lastna udeležba,
- krajši rok vračanja posojila,
- večja obrestna mera, vendar ne nad 6 %.

8. Vsak ponudnik je dolžan se predložitveno ponudbo vplačati 0,2 % varščino od zavarovanega posojila na račun 606-11-687-16. — Obš Novo mesto, depozit stanovanjskega sklada. Odredek o vplačilu varščine se mora priložiti ponudbi. Varščina zapade v korist sklada, če ponudnik odstopi od ponudbe, sicer pa se vrne vplačniku.

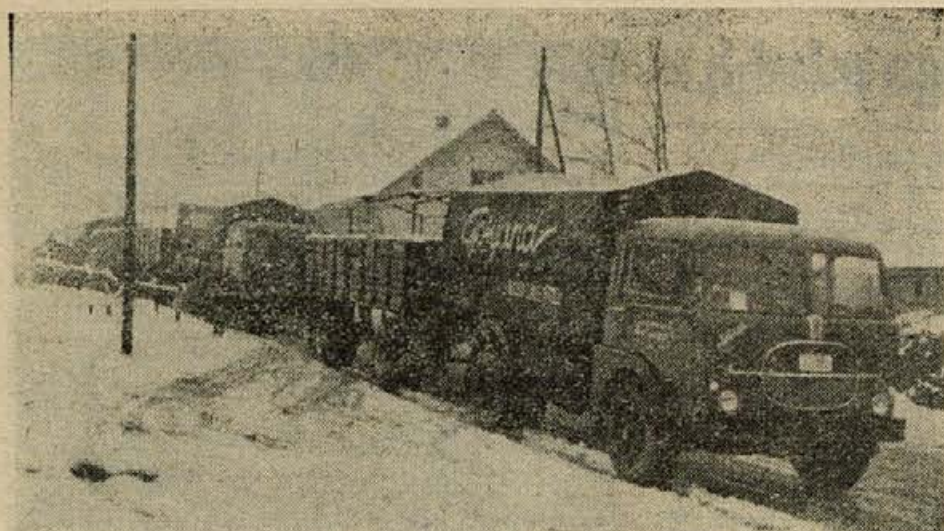
9. Udeležba se mora nakazati najkasneje v roku 30 dni po pravomočnosti odločbe o izidu natečaja.

10. Izid natečaja bo objavljen 26. februarja 1965 na oglasni deski Skupščine občine Novo mesto.

11. Vsaki ponudbi se mora priložiti predpisana dokumentacija kot to določajo pravila sklada.

Izveček iz pravil sklada, tiskovine, kakor tudi vsa potrebna navodila so zainteresentom na razpolago pri Zavodu za izgradnjo in urejanje naselij Novo mesto, Prešernov trg 8. Ponudbe je treba vložiti najkasneje do vključno 5. februarja 1965 v zaprti kuverti na naslov: Zavod za izgradnjo in urejanje naselij, Novo mesto, Prešernov trg 8. Na ovoju mora biti označeno besedilo: VI. NATEČAJ ZA STANOVANJSKA POSOJILA.

Upravni odbor SZSH občine Novo mesto

Kolona novih tovornih avtomobilov podjetja »GORJANCI« na poti iz Straže v Novo mesto, kjer so jih 29. decembra tehnično pregledali in registrirali. — Vsem voznikom in njihovim spremljevalcem: SREČNE VOZNE V LETU 1965!

»GORJANCI«: ena milijarda in nova vozila

11. decembra 1964 so v Tuzemski špediciji in avtobusnem prometu Gorjanci v Straži ustvarili prvi odkar kolektiv obstaja, milijardo dinarjev prometa. Za 205 članski kolektiv je pomenil ta dan veliko delovno zmago. Njihov uspeh je toliko bolj pomemben in razveseljujoč zato, ker kaže, da se v prometni panogi, za katero ugotavljamo, da sicer zastaja, naše domače prevoznike podjetje žilavo, pa tudi uspešno bori za svoj obstoj in napredek.

Letni plan za 1964, ki jim je nalagal 1 milijardo in 50.000.000 din prometa, so presegli. V tovornem prometu so do 11. decembra ustvarili 678.000.000 dinarjev, v potniškem prometu 264.000.000 dinarjev, preostalih 58.000.000 pa je delež delavnic in drugih dejavnosti. Do konca leta so plan prometa presegli za dva odst. Avtobusi podjetja Gorjanci, ki vozijo

na 20 rednih in na mnogih izletniških progah, so prevozili v letu 1964 približno 1.300.000 km, tovornjaki in prikolice, ki imajo skupno nosilnost 670 ton, pa so prevozili 36.000.000 tonskih kolometrov.

29. december 1964 je bil za delovni kolektiv Gorjancev drug velik praznik v minulem letu. Tega dne so dali v promet 10 novih tovornih vozil FIAT-682 —N-3 z nosilnostjo po 10 ton, 5 teh vozil pa ima 14 tonske P-14 prikolice, izdelek podjetja Itas iz Kočevja. Za preostalih 5 vozil bo podjetje Itas dobavilo 18-tonske prikolice P-18 v februarju letos. S tem se bo nosilnost voznega parka povečala iz dosedanjih 670 na 930 ton, kar pomeni, da bo kolektiv lanske milijardo lahko letos znatno presegel.

Pri nakupu vozil so uporabili inozemski 5-letni kredit pri Invest banki

carino v znesku 33.000.000 so plačali takoj, za 5 prikolice so podjetju Itas prav tako takoj odšteli 25.500.000 dinarjev, preostalih 5 prikolice pa bodo plačali ob prevzemu v februarju letos. Skupna investicija v 260 ton novega voznega parka zneske 165.000.000 dinarjev. Kolektiv je pri tem najel le za 70.000.000 dinarjev 5-letni investicijski kredit, vse drugo pa je plačal takoj. K temu mu je v precejšnji meri pripomogla sprostitve sredstev za razširjeno produkcijo, saj so se podjetju Gorjanci letos povečali skladi in ta sredstva za trikrat. Razen tega pa je tolikšno obnovo voznega parka omogočila povečana funkcionalna amortizacija, ki jo kolektiv kot dober gospodar zbira v te namene že tri leta.

Kolektiv tako k obema delovnim zmagam, ki ju je doživel lani, kot k nabavi novih vozil iz srca čestita mo, vsem njegovim voznikom pa želimo srečno vožnjo!

Iz Marindola, Žuničev ter Velikih in Malih Sel

Pred dnevi je bil v Marindolu sestanek s člani SZDL pred volitvami v nove odbore. Zelo velika udeležba vaščanov je dokaz, da bi morali biti sestanki bolj pogosti. Vaščani so se pogovorili o volitvah v novo vodstvo svoje organizacije in o priključitvi Marindola v krajevno skupnost Adlešiči. Ob ravnanju so tudi gospodarske in politične dogodke doma in v svetu, kakor tudi pomen VIII. kongresa ZKJ. V Marindolu so sklenili, da bodo volilne konference povečale število članstva za 100 odst.

V Žuničih je bil na podobnem sestanku izvoljen pododbor, kakor tudi delegati za krajevno konferenco SZDL v Adlešičih. Prebivalci so v navzočnosti zastopnika občine Črnomelj Franca Cimermana ponovno zahtevali

rekonstrukcijo ceste Preloška —Žuniči, da bi lahko po njej vozil avtobus.

Janko Starešinič je razpravljaval o otrocih, ki obiskujejo 8. razred osnovne šole na Vinici in morajo vsak dan narediti v šolo in nazaj 24 km, kar je posebno v slabem vremenu mnogo prevelika obremenitev za mladega človeka. Vaščani iz vasi Milčiči, Žuniči in Paunoviči so sklenili, da se priključijo adlešiči krajevni skupnosti.

Na predvolilnem sestanku v vasi Velika in Mala Sela so tudi izvolili delegate za krajevno konferenco. Člani SZDL so precej ostro zahtevali pojasnila, kaj je z žagarskim obratom v Pobrežju, zakaj les na tem obratu gni in zakaj žaga ne obratuje. Ljudje hočejo izvedeti, kdo je temu kriv!

Koristen seminar v Brežicah

Občinski odbor SZDL prireja v soboto v Prosvetnem domu seminar za novo izvoljene predsednike, tajnike in blagajnike krajevnih odborov Socialistične zveze. Seminar bo trajal ves dan. Slušatelji bodo na njem dobili napotke za delo v organizaciji. Program je prilagojen praktičnim zahtevam.

Beneški fantje v Toplicah

V nedeljo, 2. januarja, so gostovali v prosvetnem domu v Dolenjskih Toplicah Beneški fantje. Kljub slabemu vremenu so obiskovalci napolnili dvorano, saj Beneške fante v Dolenjskih Toplicah radi poslušajo.

Oktober so minili štiri leta, kar je v Sentjernejski prišla dr. Alojzija Petric. Te dni pa se zdravnica poslužuje od vseh 8.500 ljudi z območja krajevnega urada Sentjernejske in Skočjan, katerim je vsa ta leta v bolezni pomagala.

Zdravnica za 8.500 ljudi

Januarja nastopi namreč novo službo v Ljubljani.

Kako ste se počutili med prebivalci Sentjernejske doline?

Zelo lepo smo se razumeali. Ljudi v teh krajih nisem prav nič poznala, ker sem doma iz Bele krajine, pa vendar smo kmalu postali dobri znanci. Če so me prišli klicati na dom, sem vedela, da je res sila. Nikoli nisem šla brez potrebe na obisk.

Ste bili vsa štiri leta hudo zaposleni?

Dela je bilo vedno toliko, da so leta hitro minila. Ambulanto imamo odprto vsak dan, razen tega imamo enkrat v tednu posvetovalnico za noseče žene in otroke, opravljamo sistematike pregledov šolskih otrok po vseh šolah, dvakrat v tednu imam še ordinacijo v Skočjanu itd., itd.

Kaj pa delovni pogoji?

Zelo slabi! Prostori zdravstvene postaje so nemočni. V eni sobi je hkrati ordinacija, administracija in sestra opravlja v njej svoje delo, patronažna sestra pa mora, kadar je doma, delati v čakalnici.

Ze več let se govori o gradnji nove zdravstvene postaje. Ali bo iz te moke kaj kruha?

Po najnovejših vesteh jo bodo spomlad 1965 zagotovo pričeli graditi. Sentjernejski dom iz srca želim, da bi čimprej dobili novo zdravstveno postajo, ki si je že toliko časa močno želijo!

R. B.

Z Otočca

Kakor ostale organizacije, je tudi ZMS imela svojo konferenco. Letos delo v tej organizaciji ni bilo uspešno, zato so prisotni menili, naj se ta organizacija posveti pretežno kulturno prosvetni dejavnosti, saj je ta že skoraj izumrla. Izvoljen je bil nov odbor, ki bo razširjal mladinsko aktivnost, ne pa da jo zavira, kot je to praktično delal letošnji.

sirani za njihovo uspešno premagovanje? Ali pa se čutijo morda nemočne, se pravi, da ne razumejo odnosno ne verjamejo v pomembno vlogo osebnosti in subjektivnih sil sploh v družbi? In še tretja možnost je, da so udeleženci konference komaj čakali, da zapustijo zakajeno dvorano in gredo na zakusko.

Na srečo je bil med udeleženci le nekdo, ki je izrazil začudenje nad delom konference in nakazal vsaj nekaj težav, s katerimi se srečuje naše osnovno šolstvo. Vendar se je zaradi nekonstruktivne razprave tovariša iz Črnomlja diskusija obrnila v napačno smer in se razvodenela. Zakaj? Zdi se mi, da je trditelj, da so prosvetni delavci v naši družbi (tudi v črnomaljski občini) dovolj in primerno nagrajeni za svoje delo in vlogo, nevdružna! Govoriti o vseh mogočih akcijah,

V IMENU VSEH ZNANCEV IN PRIJATELJEV:

Srečno, tovariš Andrej!

Kakor enciklopedija v malem je knjiga, v kateri najdeš vse, kar si že vedel in o čemer se ti niti ne sanja, nekak kočevski Vseved ali pa s pomembnimi in nepomembnimi podatki in dogodki popisana kronika. Aha, že vem, kdo je to — Andrej Arko iz Kočevja, aktiven družbeni delavec, športni funkcionar itd., od 1. januarja dalje pa poklicen penzionist.

Jeseni bo 60 let, odkar se je rodil v Ribnici. Kljub temu, da je preživel tu le otročka leta, je ostal ves čas po srcu pravi Ribničan.

Je vaše ribniško utrpanje srce glavni vzrok, da ste dali edinemu sinu ime Urban?

Vsekakor. Spomnil sem se Ribničana Urbana (od kod to ime, ne vem), pa tudi tega, da sem v vsej Ribnici poznal samo enega Urbana, pa še temu je bilo ime France, pa sem si dejal: Urban naj bo. No, pa je...

Ko sva že pri Ribničanih, kaj menite o ribniškem humorju, o katerem je bilo že toliko rečenega?

Ribniški humor je bil vedno nekaj svojstvenega in je še, le močno je že popačen. Ze vsako šalo, naj bo še tako neobčutljiva, pripisujejo Ribničanom, verjetno zato, da bi bolj »vžgala«, s tem pa zdrav ribniški humor izgublja na ostrini. Pa tudi bolj resni smo postali...

Zdaj ste tako rekoč penzionist. Na kaj ste najprej pomislili, ko ste se prvo jutro zbudili v vlogi upokojenca?

Najprej sem mislil, da je žena spet pozabila naviti budilko in sem že mislil zagodrnjati ter leteti, seveda zamudno v službo. Sele potem sem se spomnil, kako je s to rečjo in sem se — v postelji obrnil na drugo stran. »Kaj mislite o poklicu pen-

zionista in sploh o penzionistovskem čehu?« — Doslej sem bil star uradnik, posledje bom pa mladi upokojenec in se bom vsekar moral od starejših še marsikaj naučiti. Predvsem o tem si še nisem na jasnem, ali naj bom čist profesionalen penzionist (na klopce pred cerkvijo) ali polprofesionalen, honoraren upokojenec. Bistveno vlogo igra pri tem seveda višina pokojnine, ki mi je zamotana procedura doslej še ni odmerila.

Za prvo silo sem šel v pokoj kot Zidarjev uslužbenec, zdaj pa že študiram, kako bi upokojil še razne funkcije in druga podobna opravila, za katera sicer (in prav zato!) ne bom dobil pokojnine, pač pa mir. Spomladi me bodo rotirali kot občinskega odbornika itd., zvesti bom pa še ostal telesni kulturi (že 45 let sem aktiven športni delavec!); lažje se bom posvetil vodstvu doma telesne kulture, bridke penzionistovske urice pa mi bo lajšal dolgoletni zvesti spremljevalec-konfitekar-filatelija.

Na koncu bi o svojem novem poklicu in poklicu toliko drugih prijateljev in znancev — upokojencev — dejal še to, da zanje manjka v Kočevju družabnosti. Upokojencev dan je dolg in težko se je prebiti skozenj. Veliko jih je, ki jim ne preostaja drugega, kakor posadati po »penzionistovski« klopi, krmili golobe po mestu in se pogovarjati o več ali manj nizkih, nikdar pa času primernih poklicih...

Tovariš Andrej, v imenu številnih znancev, prijateljev in sodelavcev — srečno in še veliko »honorarnih«, »penzionistovskih« uspehov, hkrati pa hvala za res veliko in pomembno delo, opravljeno v korist skupnosti!

FRANCE GRIVEC

Komunisti o problemih in vzgoji mladine

Komunisti novomeške občine bodo na konferenci ob koncu januarja razpravljali o gospodarjenju, samoupravljanju, družbenih službah, kritiki, javnem mnenju in obveščanju občanov ter o notranji graditvi ZK v duhu VIII. kongresa ZKJ. Posebno pozornost bodo posvetili problemom in vzgoji delavske, kmečke in šolske mladine.

Veselite tudi v Kapelah

V četrtek, 31. decembra, je bila tudi na kapelski osnovni šoli novoletna prireditev. Pionirji so tovarišem in cilibanom s petjem, deklamacijami in kratkimi prizorčki prispeli prihodom dedka Mraza pričarali novoletno razpoloženje.

Dedek Mraz je obdaroval nad 120 navzočih otrok. Za obdarovanje so prispevali DPM Brežice, SZDL Kapela in Ljudska potrošnja iz Brežic. Vsem se pionirji in cilibani najlepše zahvaljujejo!

D. V.

Ekspedicija na Spitzberge

O ekspediciji na Spitzberge bo v okviru Delavske univerze Novo mesto predaval 14. januarja ob 16. uri popoldne udeležencev odprave dr. Uroš Tršan. Predavanje o potovanju in vzponu na Spitzberge bo v domu JLA Udeleženci ekspedicije žele na ta način izraziti hvaležnost Novemu mestu, ker je tovarna zdravil KRKA opremlja ekspedicijo s sanitetnim materialom.

Lahko bi imeli uspešnejšo konferenco!

Zapis o občinski sindikalni konferenci prosvetnih delavcev v Črnomlju

Sindikalna organizacija je instrument, kjer lahko delovni ljudje razpravljajo o problemih, ki jih meče na površje hiter tempo razvoja ekonomskega in družbeno političnega življenja. V okviru te organizacije naj bi se ljudje na podlagi tehničnih analiz obstoječega stanja dogovorili, kako čimbolj učinkovito reševati in odpravljati pomanjkljivosti, napake in slabosti, ki hromijo uveljavljanje socialističnih družbenih odnosov. Na sindikalnih konferencah naj bi se udeleženci pogovorili o vsem, kar pozitivno ali negativno vpliva na gibanje in razvoj naše družbe. S sklepi naj bi

se zmenili za enotno in uspešno subjektivno akcijo za premagovanje težav.

Vse to navedeno bi še posebej ustrezalo, da bi prišlo na dnevni red sindikalne konference prosvetnih delavcev v črnomaljski občini, kjer na vsakem koraku ne manjka neresenih vprašanj v šolstvu in prosveti. Toda na žalost so stvari nekoliko drugačne. Pa si na kratko ogledimo nekaj značilnosti zbora prosvetnih delavcev v črnomaljski občini, ki je bil 21. 11. v Črnomlju.

Ko je bilo končano predavanje o kategorizaciji duševno prizadetih otrok ter drugo — o problemih sodobnega

pedagoškega dela — so udeleženci imeli daljši odmor, ker so čakali na predsednika sindikata prosvetnih delavcev v občini. Ko je prišel, je zastavil nekaj vprašanj, okrog katerih naj bi se razvila razprava. Ali se more dati v nekaj skopih stavkih objektivna analiza problemov šolstva v občini? Ali je dana s tem podlaga za živahno in koristno razpravo? Verjetno ne. Dokaz: k razpravi se ni nihče oglašil. Videti je bilo, da je vse v redu. Saj ni težav, saj ni stvari, ki tarejo šolstvo in v zvezi s tem prosvetne delavce v občini. Morajo pa so težave, vendar prosvetni delavci niso zaintere-

si, da ne razumejo odnosno ne verjamejo v pomembno vlogo osebnosti in subjektivnih sil sploh v družbi? In še tretja možnost je, da so udeleženci konference komaj čakali, da zapustijo zakajeno dvorano in gredo na zakusko.

Na srečo je bil med udeleženci le nekdo, ki je izrazil začudenje nad delom konference in nakazal vsaj nekaj težav, s katerimi se srečuje naše osnovno šolstvo. Vendar se je zaradi nekonstruktivne razprave tovariša iz Črnomlja diskusija obrnila v napačno smer in se razvodenela. Zakaj? Zdi se mi, da je trditelj, da so prosvetni delavci v naši družbi (tudi v črnomaljski občini) dovolj in primerno nagrajeni za svoje delo in vlogo, nevdružna! Govoriti o vseh mogočih akcijah,

predpisih itd., ne pa razpravljati o dejanskem stanju je, milo rečeno, nesmiselno. Spomnilo se samo na eno protislovje v naši družbi: na preveliko vihanje sredstev v zidove, pri neizkoriščenosti sedanjih proizvodnih kapacitet, in na drugi strani na premajhno materialno bazo negospodarskih dejavnosti, kamor spada tudi šolstvo, pa bomo lahko krepko stopili na jezik vsakomur, ki skuša idealizirati položaj šolstva in obenem prosvetnih delavcev.

To je samo nekaj misli v skopem o zboru prosvetnih delavcev v črnomaljski občini. Vsi, predvsem pa sami prosvetni delavci, se nad takimi pojavi temeljito zamislite. Podrobneje se ne bi spuščal v vzroke za tako stanje na konferenci, vendar se mi zdi potrebno poudariti, da precejšen del krivde za to nosijo ljudje, ki so kon-

ferenco pripravljali, odnosno tisti, ki bi jo morali pripraviti, pa je niso, vsaj tako ne, kot bi bilo potrebno in kar bi odgovarjalo obstoječim razmeram. Mislim, da so udeleženci odšli s tega zbora razočarani, predvsem pa tisti, ki smo bili prvič na takem zboru prosvetnih delavcev.

Na koncu bi omenil še to, da financiranje šolstva, skrb za kadre, stipendiranje, uveljavljanje samoupravljanja v šolstvu itd., o čemer naj bi razpravljali tak zbor, ni stvar samo prosvetnih delavcev in zato ni prav, da se tega zbora ni udeležil nihče od predstavnikov občinske skupščine ipd. Dejno kaže to na zapostavljanje prosvetnega dela. Posledice tega so že dovolj vidne in ni potrebno, da bi jih omenjal.

J. PERKO

Dva rudarja mrtva ob nesreči v rudniku Globoko

V sredo 23. decembra je po prihodu popoldanske izmene na delovno mesto po drugi uri prišlo do težke nesreče. V razgovoru z obratovodjo rudnika Globoko tovarišem Kranjcem in nadzornikom Harapinom in Kržar

nom smo izvedeli, da je po strokovnem mnenju prišlo do nesreče zaradi pogrezanja slojišča na odkopu kremenčevega peska. Tako je pri odpiranju na stropu zaradi močnega pritiska spodrsnila stojka in v trenutku zasula

tri rudarje. Tovariša Ogorčevca so prisiljeni sodelavci hitro odkopali, čeprav je bil do vratu v pesku. Žal pa ni bilo mogoče narediti. Na sedež podjetja so takoj prihiteli reševalci, družinam ponesrečenec pa sta med prvimi izrekla sožalje tudi predsednik in podpredsednik občinske skupščine ter predsednik občinskega sindikalnega sveta v Brežicah. V žalnem sprevedu na pokopališče v Pišce je bila v četrtek popoldne velika množica Globoččanov, predstavnikov organizacij in ustanov ter rudarjev na čelu s sevniško godbo na pihala.

600.000 dinarjev pomoči družinam ponesrečenih rudarjev

Občinska skupščina v Brežicah je na seji 29. decembra izglasovala enkratno pomoč družinam ponesrečenih rudarjev v Globokem. Otroka pokojnega Drugoviča bosta dobila na hranilni knjižici vsak po 200.000 dinarjev, starši ponesrečenega rudarja Jagriča pa tudi 200.000 dinarjev. V težkem socialnem položaju se je po smrti moža in očeta znašla zlasti družina Drugovič. Svojem bo pomagal tudi kolektiv Rudnika Globoko.

Tovornjak in avtobus trčila pri Ribnici

Med novoletnimi prazniki v Ribnici ni bilo veliko »prometa« z nesrečami, kar pa jih je bilo, so bile večinoma posledice slabega vremena, megle ali pa nepazljivosti.

V četrtek, 31. decembra ob 18.45 je vozil iz Kočevja proti Ribnici Franc Knaps iz Ljubljane s flakom, v katerem so bili poleg njega še štirje potniki. V Gorici vasi je prežrl most, zavozil v leseno ograjo in nato v reko. K sreči potniki niso bili poškodovani, na avtomobilu pa je za okrog 600 tisoč dinarjev škoda. Ker to ni prvi avtomobil, ki je nevarni most »zgrešil«, je nujno, da čimprej zgradijo novega, saj sedanji predstavlja na vsej kočevski cesti najhujšo prometno oviro.

Dobro uro kasneje sta na

drugem koncu Ribnice — v Gorenji vasi — trčila tovornjak s priklopcem in avtobus. Sapov avtobus je prihajal iz ljubljanske smeri in ga je vozil Simon Holer, tovornjak Avto Kočevje pa je upravljala Franc Boštjančič. Voznik tovornjaka je ob srečanju zavrl, na zasneženi cesti pa je prazno priklopec zaneslo proti sredini ceste — v avtobus. Poškodovan ni bil nihče, materialno škodo pa so ocenili na 400.000 din.

Prva nesreča v novem letu se je pripetila 1. januarja ob 6.15 uri blizu mosta v Gorici vasi. Mopedist Jože Pucelj iz Slatnika se je zalezel v skupino žensk, ki so hodile po cesti. Poškodovana sta bila mopedist in Ivana Peček iz Hrovače; oba so prepeljali v bolnišnico.

Sin nad očeta v Pristavi

F. P. iz Pristave pri Trebnjem je zelo grdo ravnal s svojo ženo in z otroki, dokler so bili majhni. Večkrat jih je pretepel in spodil od hiše. Otroci so odrasli in zdaj se mu za vse hudo maščujejo.

Tako se je zgodilo lani 5. maja, da je oče prišel z dela v vinogradu nekoliko vinjen. Na ženini očitek, da so razbili cilindri petrolejke, se je tako razburil, da je petrolejsko luč vrget skozi vrata. Prišlo je do prepira in tepeža, nakar je oče odšel z doma. Sinova V. in F. sta ga šla iskat. Od daleč sta videla očeta, kako gre proti domu s tapetniškim šilom v roki in silala, da je sam s seboj govoril, kako bo doma vse poklal. Ko je prišel oče do grmovja, kjer sta bila sinova skrita, je starejši sin V. skočil na denj s kolcem, ki ga je bil odločil v grmovju in ga začel pretepati, dokler mu ni šilo zletelo iz rok. Pretepel ga je tako, da mu je poleg več manjših poškodb

zlomil tudi obe kosti desne podlahti, kar sodi med hude telesne poškodbe.

Zaradi tega je javni tožilec vložil proti obernemu bratoma obtožbo in te dni je zadevo obravnavalo okrožno sodišče v Novem mestu. Ugotovljeno je bilo, da mlajši sin očeta ni tepel in je bil zato oproščen obtožbe, starejši sin pa je dejanje odkrito priznal in obžaloval, vendar je povedal, da je v mladih letih mnogo pretrpel zaradi očetovega nasilja. To je sodišče upoštevalo kot olajševalno okoliščino. V. P. je bil obsojen na en mesec zapora, pogojno za eno leto.

S silvestrovanja v bolnišnico

Na silvestrovanju na Dvoru je v prvih urah novega leta Feliks Pograjc iz Zagradca z ostrim predmetom udaril po hrbtu Ludvika Strajnerja. Ranjenega Strajnerja so odpeljali v bolnišnico, obvestnež pa se bo moral za svoje dejanje zagovarjati.

V 3 prazničnih dneh 6 smrti

V brežiški bolnišnici je bil praznični obračun tolikrat tragičen. Na kirurški so v novoletnih dneh zabeležili tri smrtne primere, na internem oddelku pa tudi tri.

Dr. Marko Pirc, dežurni zdravnik na kirurškem in ginekološko-porodniškem oddelku, je imel na novoletno noč polne roke dela. 31. decembra so okoli polnoči pripeljali v bolnišnico 14-letnega Ivana Omerza iz Malega kamna. Ponesrečil se je z vojaškim patronom, ki mu je eksplodiral v roki. Ponesrečenec je umrl takoj po prihodu v bolnišnico. Isto noč je moral dežurni zdravnik opraviti še nujno ginekološko operacijo, razen tega pa je vso noč šival posledice novoletnega razpoloženja. To so bile manjše poškodbe zaradi prometnih nesreč.

Naslednji dan je umrla v bolnišnici 24-letna Marija Jankovič iz Malega Podloga, ki je izgubila življenje zaradi hudih posledic trčenja osebnega avtomobila v obcestno drevo. Nesreča se je pripetila v bližini Krškega, ko se je pokojna z voznikom Albinom Stipičem in še eno soprotnico vračala s svatbe. Na novo leto je umrl na kirurški tudi 41-letni kmet Jože Unetič z Vinjega vrha. Poškodovan se je že pred dnevi, vendar je na lastno odgovornost pustil bolnišnico in se zdaj vrnil umret. Dr. Marko Pirc je povedal, da je za letošnje novoletne praznike razveseljiva ugotovitev, da ni bilo v bolnišnici nič pacientov zaradi pretepev. Zato pa je bilo seveda več prometnih nezgod.

Na internem oddelku sta 2. januarja umrla dva bolnika: Leopold Gerdovič, vojni invalid iz Krške vasi, in Konstantin Šinid, invalidski upokojenec iz Globokega. V nedeljo so zabeležili tretjo smrt. Umrla je Jožefa Zakoske, družinska upokojenka iz Krške vasi.

Kazen zaradi malomarne in prehitre vožnje v Trebnjem

F. L., zaposlen v žužem-berški Iskrli, je lani 28. avgusta popoldne v bližini gostilne Grmovšek v Trebnjem z motornim kolesom podrl 5-letno Sonjo Slak, pri čemer si je ta prelomila desno golen in se hudo telesno poškodovala.

Ta primer malomarne vožnje proti cestnim predpisom je pred kratkim obravnavalo okrožno sodišče v Novem mestu in ugotovilo, da je F. L. kriv nesreče. Obtoženec je priznal, da je otroka podrl, v isti sapi pa zatrjeval, da se ne čuti krivega, češ da je vozil pravilno po desni strani in da je otroka zagledal le

2 metra pred vozilom, ko je ta nenadoma prečkal cesto.

Zagovoru pa sodišče ni moglo povsem verjeti, saj je mala Sonja pritekla na cesto preko 8 m širokega pločnika. Če bi voznik previdno in z zmerno hitrostjo vozil, bi otroka moral pravočasno opaziti. Del krivde leži tudi na otrokovi strani zaradi slabega nadzorstva nad tako majhnim otrokom, kar je sodišče tudi upoštevalo.

F. L. je bil obsojen na 3 mesece zapora, pogojno za dobo dveh let, mimo tega zahtevajo otrokovi starši 50 tisoč dinarjev odškodnine, kar pa bodo morali izterjati s civilno pravdo.

V Novem mestu našli utopljenko

Pri Seidlovem mlinu v Novem mestu so 2. januarja opoldne potegnili iz Krke truplo Ljudmile Košmrlj, 18, s Potovrha. Ljudmilo so pogrešili 14. decembra lani, ko je nenadoma odšla iz stanovanja v Bršlino. Preiskovalni organi menijo, da si je dekle samo vzelo življenje.

Po pretepu v Dobravica

Zadnje dejanje dramatičnega pretepa v Dobravica pri Trebnjem, ki se je dogodilo lani julija, se je pred kratkim odvijalo v razpravni dvorani okrožnega sodišča v Novem mestu. Kaj so ugotovili? F. C. in njegova sestra A. J. sta vsak s svojim kolom večkrat udarila Alojza Jerliha in mu prizadejala udarnine na glavi in rokah ter ga hudo telesno poškodovala. Kaznivo dejanje sta oba priznala in tudi to, da sta ga storila hote. Masčevati sta se hotela nad Jerlihom, katerega smatrala za krivca njihovih neurejenih družinskih razmer, zaradi katerih trpi 10 otrok. Tudi njiju je večkrat pretepel, dokler sta bila še majhna.

Tričlanski senat okrožnega sodišča je pri odmeri kazni upošteval vse obtežilne in olajšilne okoliščine in izrekel kazen: F. C. 5 mesecev zapora in A. J. 3 mesece za-

pora, obema pogojno za dobo dveh let. Poškodovani Jerliha zahteva od obeh obtožencev 808.000 din odškodnine, katero pa bo moral izterjati s civilno tožbo.

Pri prehitevanju pešcev je zavozil v jarek

Na cesti tretjega reda približno 200 metrov od mostu čez Krko proti Velikim Malencem je 28. decembra zaneslo v obcestni jarek tovornjak. Sofer Miha Tomažin, zaposlen pri gradbenem podjetju PIONIR Novo mesto, obrat Brežice, je vozil s kamionom gramoz in je pri prehitevanju pešcev zavrl. Cesta je bila poledenela in vozilo je po gladki površini zdrsnilo v jarek. K sreči škoda ni velika. Pri pregledu vozila so ugotovili, da znaša okrog 20.000 dinarjev.

Majhne so te stvari...

Iz majhnih stvari obstaja svet, pravijo. Iz majhnega raste veliko — to je stara resnica. Na majhnem kamenčku se lahko tudi grdo pade itd. itd....

Zadevica z nedisciplinirano nogo je tudi majhna stvar, morda še manjša kot tista, no — saj boste zvedeli!

Lepa je ta nova stavba. Take še nimamo. Kar fotografiral jo bom. Toliko bolj, ker sodi stavba v imenovalec »družbeni standard«. Odkod bi jo »vzel« na film? Seve, od te strani! O, še delj nazaj moram, da bom ujel celo v objektiv. Skoraj do tiste žive meje. Aha, tu je še kupček smetja. Nanj stopim, da bo perspektiva slike lepša. — Cmak! Dobro dlan nad gleženj sem se pogreznil. V blato? Kaj še! Saj stojim izven gradbenega območja. Cmoknil sem v čisto lepo belo apno (pokrito, seveda, prav narahlo s smetjem). Koliko ga je? Po oceni, morda 50 kg. Lepo, čisto, mastno kot maslo! Pravite — nič čudnega! Apno poleg koprišč! Res je, ampak tik žive meje med koprivami, narahlo zakrito s smetjem. Kaj bi na primer škaf apna v primerjavi s skoraj milijardno dinarjev vredno stavbo? In konec koncev, kaj pa je vrednost tega apna proti celotni investiciji? Atomska drobtina! Smentana nedisciplinirana noga, kam vse stopi. Saj bi lahko še komu na prste, zlomek...

Nič manjše zlo ni, če je človek dalekoviden. Ni vedno dobro. Postavim za primer tisto jesensko jutro, ko se je v Zadnji ulici Novega mesta ustavil kamion. Prazen? Naa, naložen z gajbicami grozdja! In se na kamion povzpne mož v službenem plašču in s košarico v roki. Na »ok« bi šlo v njo 3 do 4 kg grozdja. Možak resen da je kaj. Lepo, previdno stopa med gajbicami, jemlje v roke grozd tu, grozd tam. Izbira, odбира. Kar ne odgovarja, gre nazaj v gajbice. Tudi gnile jagode. Narod bo vse to kupil! S polno košarico ne nabrahanega, temveč IZBRANEGA grozdja je možak zadovoljno stopil s kamiona. Je vzel vzorec? Morda merico kot mlinarji? Kdo bi to vedel! Kamion je kmalu nato odpeljal. K potrošnikom, jasno. Za to bo dobro tudi tisto, kar je estetski odbiralac vrget nazaj v gajbice, ker za v košarico ni bilo primerno. Ne verjamejte? Pa si oglejte sliko...

In spet — kaj je vendar teh nekaj grozdov proti celemu kamionu zlahtnega sadeža? Brez vsake kalkulacije se to da vklakulirati v prodajno ceno. Tisti, ki so dobili grozdje zastonj, so bili darila prav gotovo veseli.

Pravim, majhne so te stvari...

PIKL

Vozil je po levi in trčilo v vprežni voz

Prevoznik s konjsko vprego Ivan Germovšek iz Zakota je 26. decembra zvečer peljal s postaje v Brežice moko za podjetje MERKS. V Sentenartu je izpregel konje in šel pomagat vozniku pred seboj, ki zaradi posledice ni mogel speljati voza. Ob njegovem vozu sta medtem stala Ivan Ruškan iz Zakota in Martin Godler iz Brežice. Tedaj je pripeljal iz brežiške smeri po levi strani tovornjak in s sprednjo stranjo zadet v voz brez konjev. Voz je udarec vrget nekaj metrov stran v obcestni jarek in prevrnil se je tudi tovor. Pod vozom je obležal Ivan Ruš-

kan in si zlomil desno nogo nad kolenom.

Tovornjak je obstal na cesti. Vozil ga je Franc Lapuh, šofer pri podjetju Brežice — VINO. Čez 15 minut je pripeljal za njim drugi tovornjak, naložen s hlodovino. Ker voznik Lapuh ob nesreči ni postavil na cesto varnostnega trikotnika in na svojem vozilu ni prižgal ustreznih luči, se je avtomobil s hlodovino zalezel v vozilo podjetja Brežice — VINO. Domnevajo, da je bil voznik Lapuh vinjen, ker je odločno odklonil od vzem krvi. Materialno škodo na obeh tovornih avtomobilih so ocenili na približno 400.000 dinarjev.

Takrat ni prav nič pazila na pomen teh besed. Njen duh se ni ukvarjal s transportom, marveč z mislijo, kako naj uide. Kopica stvari, ki jim ni pripisovala nobenega pomena, ji je postala zdaj razumljiva. Sele zdaj je začela prav razumeti: za ta transport so izbrali najlepša in najbolj zdrava getska dekleta: Monijek, največja judenrat-ska svinja, je sam naredil spisek in osebno vodil racijo. Fela je dobro vedela, da doslej Monijek še ni organiziral nobene racije za delovno taborišče, zmeraj so jih organizirali njegovi podrejeni. Miličniki so privedli toliko ljudi, kot jim je bilo ukazano, a koga so pripeljali, je bila njihova stvar. Po navadi je vodil akcijo Komisarjat za delo in ta je ukazal, da se ne smejo dotakniti deklet v delavnicah. Tokrat pa je imel be-

boste vtetovirane številke na svojih prsih in se jih naučile na pamet! Nadzornica iz servisne čete je klicala številke po spisku. Dekleta, ki so jih poklicali, so stopile v stran. Petmestna številka. Težko jih je prebrati z lastnih prsi, posebno še, kadar ti groza zamegli vči. Vsaka zmedeno prosi sosedo, naj pogleda na njene razgaljene prsi in ji natančno pove njeno številko.

V trenutku so se vse spremenile v številke z napetimi ušesi, da bi slišale, ali so že poklicali novo oznako, s katero so jih zaznamovali pred drobeno sekundo.

Danijelina številka je bila FELD-HURE A 13653, Felina pa FELD-HURE A 13652.

Radost ima tisoč obrazov in tako dolgo, dokler polje v nas vroča kri, nas veselje ne zapusti. Zdaj, ko sta

bridkost, kakšne se ni bila občutila. Težke solze so kapljale v njeno na pol odprto dlan. Solzna koprena ji je prepredla oči in jih zagrnila. Na fotografiji so se bele pentlje na njenih kitah vzdignile in zakrile Monijeve žametne oči. In v zavesti so se ji besede podile druga za drugo — kakor da bi jih prebrala na fotografiji.

»Jutri boš sama odvrгла...«

»Dani, zakaj si...«

Dve veliki skupini sta bili razporejeni. Izključane številke so odkorakale proti levemu delu taborišča — v Divizijo veselja, druga pa na desno — v Delovno divizijo.

5

29 —

Električna luč je blede osvetljevala številko nad vratji barake: 29. Številko barake, kamor so jo poslali. Danijela je odrinila vrata in vstopila.

Obstala je kot vkopana.

Temačna, neskončna pot, pokrita z meglo. Neštete človeške sence so brez cilja hodile sem in tja po megli; brez prestanka, brez počitka. Vse je bilo kot pod temno vodo. Zgoraj med oporniki so brlele lučke, ki so svetile zato, da si videl, kako je vse rumeno, turbno. Druga konca barake ni bilo mogoče videti. Pot brez konca. Na obeh straneh dve vrsti podgradov, ena nad drugo. Zgoraj in spodaj so bile brezštevilne človeške sence, zavite v cunje. Nekatere so ležale, nekatere so sedele tesno druga ob drugi. Cunjje na nogah, cunjje na glavah. Njihov spol in starost nista bila razločna. Okostnjaki. Nešteti okostnjaki. Kamorkoli pogledaš, se vrtničjo okostnjaki v pramenih rumenkaste teme.

Vrata so se na stečaj odprla. Na prag je stopila nadzornica z gumljevko v roki in zavpila: »Na pograde!«

Danijela je stekla k pogradu in poskusila zlesti nanj. Od zgoraj so zarežale vanjo usta z velikanskimi zobmi, neke oči so se razširile v sovražstvu in noge so brcale in cepetale po njenih rokah ter je niso pustile gor. Nova! Obraz jo izdajal! Spodaj je nadzornica tolkla po glavah obotavljivk, ki so se begale po tleh barake. Udarci so odmevali tako, kot če bi udarjali s palico ob praznih posodah: Danijela je divje tekla sem in tja, dokler se ji navsezadnje ni posrečilo zlesti med druge na pograd.

Na pogradih je bila umazana slama — kakor v blatnem hlevu. Zenske so se ji z mržnjo umaknile, se ji izognile, kot da je prišla sem svojevolsko, da si prilasti njihov prostor. Prav zdaj so zelo zaposlene. Nimajo časa zanjo. Vsaka ima rjasto kositrno posodo med noga-

mi. V posodi je umazan obrok čaja. Mrzlično čakajo, kdaj bodo dobile svoj obrok kruha. Zdaj nimajo časa zanjo. Ona, novinka, se mora zavedati, da jih bo preživela samo zato, ker je prišla sem za njimi. A naj le počaka. Jutri ji bodo na Baustelle pokazale, kako in kaj.

Vrata so se ponovno odprla. Vstopila sta dve nadzornici. Ena je zakricala: »Tišina!«

Dve jetnici neseta polno košaro črnega kruha. Za njima gresta nadzornici z gumijevkami v rokah. Vrata nad vrsto sede na slami jetnice z ramo ob rami. Ena izmed nadzornic hodi za košaro in meče vanje kruh. Jetnice pograbijo tenko črno skorjo, ki jim mora zadostovati do naslednjega dne ob tem času.

Danijela avtomatično zagradi svojo skorjo in jo drži v rokah, čeprav ni imela od prejšnjega dne niti grizljaja v ustih. Ni lačna. Ne spominja se občutka lakote. Tudi če bi jo silili jesti, zdaj ne bi mogla.

Njena sosedka stiska skorjo z obema koščenima rokama. Z žarečimi očmi jo ogleduje z vseh strani. Rjasta pločevinasta posoda s čajem stoji med njenimi stegni. Nato odpre usta, polna velikanskih, enakomernih zob. Zdi se, da bodo ti zobje pogoltnili skorjo z enim samim ugrizom. A zobje samo objemajo kruh, se ga dotaknejo in ga pustijo celega. Zobje meljejo in meljejo, skorja v rokah pa je vedno enaka. Morda je malo kruha izginilo, zmanjšanje med enim in drugim grizljajem ni opazno. Zobje se znova zasadijo v kruh, ga spet vneta objemajo in ga ponovno izpustijo — celega. Pa vendar je črna skorja v rokah vedno manjša, vedno manjša, dokler ne ostane niti drobtina. Zobje se še kar naprej prikazujejo in požrešno grizejo umazane koščenice dlani, ki so prej držale košček kruha. Ko se jetnica naveliča hlastati za umišljenim kruhom, se njene oči zagledajo v kos kruha, ki leže nedotaknjen v Danijelinih rokah. Oči ji zdrsnejo v črn košček kruha in ga od daleč sesajo in požirajo.

Danijela jo je zbegano gledala. Se vedno je bila zmedena. Vse to ne more biti resnica! Ne more!... Prav tedaj je začutila na sebi prihuljen, ročec pogled. Namesto grajajoče mržnje, ki jo je videla prej, je zdaj zrla iz oči hrepenenje za puščeno, bolne starke. Njene oči so se srečale. Ne da bi vzdihnili, je žena trdno sklonila glavo.

Ob pogledu na to je izginila baraka in vse okoli nje. Danijelo je zbudilo pri srcu. Naenkrat si je zaželela objeti starkino glavo, jo prižeti na srce in se razjokati.

Žena je položila glavo na slamo. Bila je obrnjena proti Danijeli. Ni odmaknila oči s kruha v njenih rokah. Danijela je nenadoma razumela. Hitro je z obema rokama ponudila kruh ročecim očem.

»Jaj, ljuba moja,« je rekla.

KA-GETNIK 135633

baraka s punčkami

sedo Gestapo... Noben član Komisarjata za delo se ni prikazal. Fela pozna ljudi in vsak otrok v getu ti bo povedal, da je delovno taborišče pravzaprav isto kot Komisarjat za delo. Kako je torej Gestapo prišel do tega? In kako to, da so to pot vzeli dekleta, ki so delala v »vojno-vажnih« delavnicah Komisarjata za delo, ko pa je toliko lenob, ki se skrivajo v getu? In navsezadnje: kako to, da niso izpustili niti ene deklice? Niti bogate niti privilegirane. Od kdaj denar in zveze ne delujejo več na Juderant?

»Zadnja skupina se vrača,« je reklo dekle.

Nasproti ležita na tleh obe sestriz Chebina, dve pravoverni dekleti Hana in Civija. Objemata se in skušata druga drugo z roko podpreti glavo, da bi jima bilo mehkeje na trdih tleh. Videti sta kot dva zapuščena, prestrašena brezdomca. Vsa dekleta so tu zapuščena, a podoba je, da sta ti dve sestrji najbolj zapuščeni od vseh. Hana sedi pokonci in gleda okrog sebe s prestrašenimi očmi; Civijine oči jo sledijo s pogledom preplašene gazele. Halje so jima premajhne in ju spredaj ne moreta zapeti. In prsih imata vtetoviran nemški napis FELD-HURE. Ne vesta, kaj to pomeni, a njune ustnice rotijo boga v nebesih: »Ne zapusti naju!«

Vrata barake so se širom odprla. Dekleta so skočile pokonci kot na povelje. Črke na črnem traku so se rdeče zasvetile. Vstopila je glavna nadzornica s spremljevalkami. Ob pogledu na trepet morilk v navzočnosti gospodarice je človek otrpnil od strahu.

Razleglo se je povelje: »Proučile

Danijela in Fela pogledali druga drugo številki, ju je prevzelo veselje: ostali bosta skupaj! Njuni številki sta zaporedni!

Ko so klicali Felino številko, se je Danijela pripravila, da ji sledi. A namesto nje so poklicali neko drugo, mnogo višjo številko. Preskočili so jo. Neko drugo dekle je stopilo naprej in se pridružilo skupini poklicanih.

»Delovna divizija!«

Spačeni nasmeh glavne nadzornice ji je plaval pred očmi. Delovna divizija! Kaj skriva ta beseda? Ni vedela, ali pomeni dobro ali zlo in to, da ni ničesar vedela, jo je navdalo s strahom. Prav kakor v getu — vedno ista selitev na dve skupini, ki je razdvojila dušo getskega prebivalca; to, da nisi nikoli vedel, kateri skupini so namenili življenje in kateri smrt. Da je bila ena skupina namenjena smrti — o tem ni nikoli nihče dvomil.

Najlepša dekleta so poklicali v posebno skupino.

Ob vrodu v barako je bilo od daleč videti obris hladne, tihe, deško pristržene glave glavne nadzornice. »Jutri boš sama odvrгла to svinjarijo!« Ko bi bila vsaj Fela ostala z njo! Zatisnila je oči od bolečine. Svinjarija. Z roko je segla k prsim. V njeno telo je bilo vžgano znamenje. Bila je ožigosana. Drhté se je z roko dotaknila medaljona, ki je visel tam. Potegnila ga je stran. Iz na pol odprte dlani so zrlje vanjo Monijeve velike žametne oči:

»Dani, zakaj si odšla od mene?«

»Da ti prinesem darilo, srček.«

Oči so se ji zameglile, kot da bi jo zagrnili oblaki. Prevzela jo je

V zadnjem koncu podstrešja je odmaknil velik prazen zaboj in pod njim privzdignil veliko ploščo opeke, s kakršno je bil sploh ves tlak tu gori pokrit. Odprl je tu široko in globoko luknjo, kamor je potisnil tujčevo suknjo z zavrtkom vred, ki ga mu je bil oni izročil. Nato je položil opeko nazaj na prejšnji prostor, porinil vrhu nje zaboj in hotel oditi. Toda v tem trenutku se mu je zdelo, kakor bi bil čul tih korak na stopnicah, ne bližajoč se, nego bežeč navzdol. Pogumen, kakor je bil vedno, plane k vratom. A doli je bilo že zopet vse tiho in mirno. »Podgane skačejo okoli!« je šepnil polglasno, potegnil duri za seboj in lezel tiho po stopnicah navzdol. Vrat zaklepati se mu ni zdelo potrebno.

Stopil je v mrtvečo sobo, obul škornje, prižgal še eno luč in potem šel klicat sestro Uršo.

To je bil joj in jok, ko je ona s kravico dekle vred — sama se je bala — prisopihala gor v sobo. Poklicali so tudi hlapca iz hleva ter deli gori v sobi vse v red, kolikor je bilo mogoče in navada v takih slučajih.

Miklavž je rekel, da gre spat; ukazal je hlapcu, naj se pelje navsezgodaj v št. Ožbolt k župniku naznaniti tujčevo smrt, in potem se je zaprl v svojo sobo. A spati vendar ni mogel. Vzel je oni robec z deharjem in jel šteti in šteti. In čim dalje je štel, tem bolj so se mu tresle roke in šepetal je: »Oh — pa kaj bo še, kaj mora še biti.«

Urša in dekla sta molili pri mrtvecu. Enkrat se jima je zazdelo, da lazi nekaj nad njhovima glavama, gori pod streho sem ter tja, čuli sta nekako premikanje in silna groza se ju je polastila.

»Oh, le molj, molj!« ukazala je Urša. »Saj sem vedela — to je bil prej spomin — spomin — in po gospoda tudi nismo poslali!«

A kmalu je tudi pod streho vse potihnilo in skozi

Janko Kersnik: TESTAMENT

odprto okno je zadonel prvi klic kosov iz brinovega grmovja, rastočega po bližnjem bregu.

Na odprti vzhodni strani doline pa se je žarilo nebo.

II

Nekoliko dni pozneje je bil v št. Gotardu letni sejem. Prijazna vas leži na visokem robu, kateri veže goro Učak s Čemšeniško planino ter odpada strmo na južni strani proti Mediji in Zagorju, na severu pa bolj polagoma v Babo, kakor se imenuje dolga soteska med Trojanami in Vranskim. Akoravno to selišče ni ob veliki prometni cesti, vendar so bile že od nekdaj tamošnji sejmi dobro obiskovani in zlasti kupčija s težkimi, koščenimi podgorskiimi volli in s kozličji je bila od nekdaj živahna. Kupci so prihajali iz daljnjih krajev in vse pogorje od Tuhinja dol do onkrat Save je pošiljala tja svojo živino. Ni čuda, da je bil semanj dan tudi vsem domačim ljudem velik praznik.

Onkrat vasi, ob cesti proti Čemšeniku, stala je pritlična, a vendar obširno zidana hiša z lepim gospodarskim poslopjem in velikim sadnim vrtom obeta, katere zunanje lice je že pričalo, da biva v nji trden gospodar. Na semanji dan je bilo široko dvorišče polno raznih vozov in vsakovrstne živine; pod velikimi, košatimi borovcem onkraj hleva pa je bila postavljena prostorna koliba za goste in pivce, katerim je ob takih prilikah točil Brnot — tako se je

po domače reklo gospodarju — dobro štajersko vino. Stalne krčme tu ni bilo; samo ob sejmi ali ob »žegnanju« je imel Brnot pravico točiti in tedaj je bilo vselej mnogo posla. Zaklal je po dve teleti in po več kostrunov, pozimi pa toliko prašičev, ali na koncu je bilo vedno vsega premalo.

Tudi danes je bil prostor pretesen za živino in goste. Prva je tulila, mukala in meketala po dvoru in vrtu, drugi pa so se stiskali in vpili okoli surovo obtesanih sedežev in miz pod senčnatim borovcem. Brnot, velik, širokopleč mož, star dobrih petdeset let, stal je pri sodu pod kolibo, žena njegova je ukazovala v kuhinji, od tam do kolibe in do drugih miz so tekale z jedili po tri ali štiri dekleta, v hlevu pa sta dva hlapca z domačim sinom, s šepavim Gotardom, oskrbovala konje in urejala vozove po dvorišču. Starec se ni ganil izpod kolibe, a vendar je vse nadzoroval in sedaj zakričal tja na dvorišče, naj odmaknejo voz ali privežejo voliča, ki si je bil snel verigo, sedaj zopet kregal dekle, da ni pravega prinesla. Pri vsem tem pa je imel ves račun za vsakega gosta v glavi in nikomur ni bilo treba naštevati, kaj je pil in jel; Brnot je to najbolje vedel in redek je bil slučaj, da bi bil kateri ugovarjal, ko mu je kratko in navadno s kakim dovtipom naznanil račun. Zato so pa tudi ljudje radi ostajali tu.

Bilo je že okoli poldne, ko se pripelje po cesti pod hišo na lahkem voziču, katerega je vlekla velika kobila, nov gost, Miklavž Topolščak. Vrgel je vajeti Gotardu.

»Kaj pa vi, stric?« nazival ga je le-ta.

»V semenj, kajpak!« odgovoril je oni.

»Pa bo prepozno!«

»Oh — še se kupi, šel!« smejal se je Miklavž ter šel počasi proti kolibi pozdraviti Brnota.

Fr. Stiplovšek: IZ ŠMARJETE (1960)

Trdinove BAJKE in še kaj pri MK

0 nekaterih novih izdajah MLADINSKE KNJIGE

Med knjigami, ki jih je Mladinska knjiga natisnila in dala na trg pred novimi letom, velja vsekakor na prvem mestu omeniti Trdinove »Bajke in povesti o Gorjancih«. Urednik izdaje Dušan Moravec je v knjigo uvrstil dvajset najzanimivejših Trdinovih spisov. To pa je isti urednik naredil že leta 1950, ko je Mladinska knjiga prvič izdala Trdinove povesti o Gorjancih. Gre torej za ponatis, ne za novo izdajo Trdinovih del. Seveda srečamo na straneh te knjige nam že znane junake iz bajk in povesti, ki jih je pisatelj tako lepo zaokrožil in jim vdihnil čisti dolenski ambient. Knji-

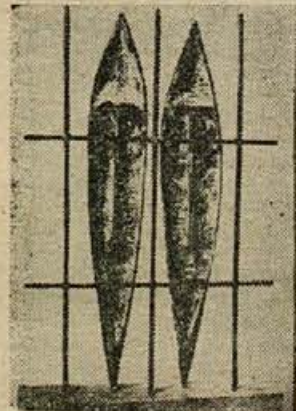
ga je opremljena z Lamutovimi gorjanskimi motivi, ki pomenijo novo osvežitev in pridih resnične domačnosti in delih priljubljenega pripovednika Trdine.

V knjižni obliki je Mladinska knjiga izdala tudi »Trdinove Miška Kranjca. Pod tem naslovom je pisatelj združil trije pripovedi iz življenja prekmurskega kmeta, postavljenega v vrtnice vsakdanjega pehanja za boljšim življenjem pred drugo vojno. Novela nosijo naslove: »Režnja na svojem«, »Bog s kmetova in «Martin Zalig na kmetih». S klenim načinom pripovedovanja je Kranjec nedvomno dobil nove prijatelje svojih knjig. Izdajo je opremil Jože Brumen.

V zbirki »Priroda in ljudje« pri Mladinski knjigi sta izšli še dve deli: »Izhajamo iz morja« Hansa Hassa in »Jamarski priročnik«. Znanstvenik Hass kot pionir podvodnega raziskovanja na poljuden način opisuje svoja srečanja z vodnimi živalmi in vse trdovratne poskuse človeka, da bi prišel do dna resnice, ali življenje res izhaja iz morja. Vse, kar je Hass doživel, občutil in ugotovil v 18-letnem raziskovalnem delu, pri čemer mu je zvesto pomagala žena Lotta, je tako prepričljivo in živo povedano, da bralec enkrat samkrat ne more podvomiti v napornost in po-

men takega podvodnega raziskovanja. Knjiga je opremljena z več originalnimi posnetki iz podvodnega življenja, v lepo knjižno slovenščino pa jo je prebrala Mara Puntar.

»Jamarski priročnik« je delo več piscev, ki poskušajo prikazati izkušnje polstoletnega organiziranja dela jamarjev na Slovenskem. O raziskovanju jamskih oblik in nastanku jam piše Ivan Gams, ki je razen tega objavil v tej knjigi sestavek o organizaciji jamarskih ekskurzij. Sestavek o jamarski meteorologiji je prispeval Z. Petkovšek, medtem ko M. Marussig razpravlja o hidroloških meritvah v jamah, merjenju jam in ustreznih pripomočkih. J. Štirn je prispeval sestavek o poltipičnosti v speleologiji. Sestavek o bioloških raziskavah je napisal B. Sket, o jamah kot arheoloških nahajališčih pa F. Osolc. O fotografiranju v jamah se je razpisal F. Bar. Dr. Uroš Tršan je prispeval poljuden sestavek o prvi pomoči jamarjem pri nezgodah. V sklepih besede je o zgodovini raziskovanja slovenskih kraških jam spregovoril Valter Bohinec. Na Dolenskem, kjer se je jamarstvo zadnja leta zelo uveljavilo, bo priročnik dobrodošel vodič pri odkrivanju lepega kraškega podzemlja.

Stane Jarm: SKULPTURA

in novomeške občine, pa v njih svoje obrate (na primer Iskra). Če bi upoštevali tudi te, bi se približni odstotek študentov domačih podjetij povečal za 5 do 10 odst.

Študentje, ki jih prejema fantje in dekleta, so zelo različni; najnižja je 10.000 din na mesec in najvišja 33.000. Vmes so takšne pod 20.000 (teh je največ) in nekatere, ki so višje od 20.000 na mesec. Izmed 15 deklet jih prejema študentje le 5 ali ena tretjina. Najnižjo v znesku 10.000 din (od občinske skupščine Grosuplje) prejema študentka, najvišjo pa ti-

Štendije so še vedno prenizke, pa tudi premalo jih je

V sestavku nameravam bralce našega časnika malce pobliže seznaniti z mnogimi težavami študentov na fakultetah. Anketa, ki smo jo izvedli na lanskem letni skupščini kluba študentov novomeške in trebanjske občine, ni bila popolna, ker je prišlo na skupščino le nekaj več kot tretjina študentov iz obeh občin. Lažje bi se lotevali skupnih težav, če bi se udeleževali sestankov kluba v večjem številu, zato vse študente vabim k sodelovanju. Oni, ki anketnih listov še niso izpolnili, jih lahko dobe pri članih odbora, ki so na skoraj vseh fakultetah.

Lotimo se zdaj števil, ki bodo veliko povedale. Povprečna mesečna oskrba v Ljubljani se giblje za študenta med 20 in 25.000 tisočaki, pa bo s tem zneskom zelo skromno živeti. Izdatki za obleko, za dražje knjige in skripta tu niso všeti. Če

upoštevamo še ceno sobe, ki je od 6 do 12.000 dinarjev na mesec, pa tudi ni všeta v prejšnem oskrbnem znesku, so potrebni precejšnji denarji... Študentski domovi so prenapolnjeni (v nekaterih sobah spi kar po 20 študentov skupaj!). Kakšne težave čakajo novince, ki se odloči za študij v Ljubljani, pa ima le majhno študentjo in nima preskrbljene strehe nad glavo, si lahko mislimo! Vse to se seveda odraža v študiju in morda v prvem letu tudi zavoljo tega toliko študentov vedno odpade. S takšnimi ugotovitvami pa seveda ne nameravam zagovarjati študentov na splošno, ker so med nami tudi takšni, ki študija ne jemljejo dovolj resno. Kljub vsemu pa so v večini oni, ki so se odločili za resen študij.

Med 51 študenti iz novomeške in trebanjske občine je 15 deklet in 36 fantov. Največ, kar 13 je vpisanih na ekonomsko fakulteto (7 deklet in 6 fantov); sledi medicinska fakulteta z 9 slušatelji (4 dekleta in 5 fantov), eden izmed njih pa je vpisan na stomatologijo; samo fantje — 7 jih je — so na strojni fakulteti, na filozofski so trije fantje in tri dekleta, na ostalih fakultetah pa so po 3 in 2, na mnogih pa tudi samo po 1 študent iz obeh občin.

Študentov je med 51 vpisanimi 31 ali približno 60%. 17 študentov ali 55% študentov prejema študentje od domačih podjetij, ostali pa od drugod. Med domačimi študenti niso všeti oni iz večjih podjetij, ki imajo svoje sedež izven meja trebanjske

sta, ki dobiva 25 tisočakov od Trgovskega podjetja Contal iz Ljubljane. Vmes sta dve študentji po 20.000 dinarjev in ena študentja 15.000 dinarjev. Povprečna študentja pri dekletih je 18.000 dinarjev.

Fantov je 36 in med njimi 26 študentov ali 72 odst. Povprečna študentja pri fantih znaša 17.210 dinarjev, zneski pa se gibljejo od 11.000 din (Iskra in ObS Novo mesto) do 33.000 din (sklad Borisa Kidriča). 4 študenti prejema po več kot 20.000 din, štirje 20.000 din, ostalih 18 pa manj kot 20.000. 12 študentov je celo nižjih kot 15.000 dinarjev ali pa znašajo 15.000 dinarjev. Če je študent iz družine, ki ima malo boljše dohodek, dobi od doma vsaj nekaj sredstev za dopolnilo. Ostali morajo to, kar dobijo premalo, »prigospodariti« tako, da manj jedo, slabše jedo, da si ničesar ne privoščijo, kar od mladega človeka pri dvajsetih letih res ne moremo in ne smemo zahtevati!

Študentje za študij na tehniških fakultetah je veliko lažje dobiti, kot one za študij na ostalih. Najslabše je s študentji na študij medicinske. Samo trije izmed osmih študentov medicine imajo študentjo in samo eden izmed njih jo prejema od domačega zavoda — Od Zdravstvenega doma v Trebnjem (le 13.000 din na mesec!). Druga dva

študenta prejmeta Stipendijo od zdravstvenih zavodov od drugod. Prav gotovo šteje medicina med najbolj zahtevne študije in traja najdlje časa, knjige so dražje kot ostale, zato menim, da bo treba tudi v domačih občinah nekaj ukreniti za izboljšanje stanja študentov medicine.

Podatki, ki so bili na razpolago, niso popolni, kljub temu pa posredujejo vsaj bežen pregled. Ko bo narejena celotna socialna analiza naših študentov, bomo lahko še enkrat postregli s popolnejšimi številkami in podatki, ki nam jih bo nudila ta obsežna akcija, za katero upamo, da bo kmalu uspešno opravljena.

TONE KOTAR

V Brežicah: ZAVOD ZA KULTURO

S 1. januarjem so se v Brežicah združili Delavska univerza, Občinska matična knjižnica in Zavod za razvoj prosvete in kulture. Občinska skupščina je utemeljila združenje s tem, da je za vse vode značilno izobraževanje in kulturno udejstvovanje, ki bodo odsej lahko delali bolj načrtno in bolj enotno. Novo ustanovljeni zavod se imenuje Zavod za kulturo v Brežicah. Za vršilca dolžnosti direktorja je občinska skupščina 29. decembra imenovala Janeza Volčanskga, dosedanjega upravnika Delavske univerze. Zavod za kulturo združuje zdaj razen Delavske univerze in knjižnice še lokalno radijsko postajo, kino in klub.

»Za soncem« in »Kondorjevo maščevanje«

Leta 1923 se je 30-letni Francoz Alain Gerbault v Cannesu vkrcal na janko »Ferecrest« in se popolnoma sam odpravil na pot okoli sveta, ki je trajala šest let. To je bilo drzno dejanje tega francoskega Kolumba, ki ni bil poklicni pomorščak. Obredel je vsa svetovna morja in spoznal vsa ljudstva Atlantika, Pacifika in Indijskega oceana. Ni bil pustolovec, željan slave in senzacij. Njegova pot je imela popolnoma drug namen: spoznati morje in se mu venomer zoperstavljati z lastno samoto. »Sam sameat si me objadale je bilo z zlatimi črkami napisano na globusi, ki so mu ga poklonili ob njegovi triumfalni vrnitvi v Francijo. Svoja doživljanja je zapisoval v ladijski dnevnik in napisal več knjig. V knjigi »Za soncem«, ki jo je pred kratkim izdala v slovenskem prevodu tudi Mladinska knjiga, je opisal prav to svojo prvo plovo okrog sveta. Druge, na kateri je bil že devet let, ni dokončal. Na otoku Timorju sredi Pacifika ga je leta 1941 pobrala mrlica. Sam sebi je na spomenik napisal takole: »Ne obolajute, prijatelji, izgubljenega mornarja... Prosite rajši, naj ga valovi nežno zbirajo.« — Knjiga je izšla v zbirki GLOBUS v prevodu V. Nagliča.

Perujski pisatelj in poet južnoameriških Andov Ventura García Calderon se predstavlja slovenskim bralcem s knjigo »Kondorjevo maščevanje« kot spreten oblikovalec umetniške besede o življenju današnjega perujskega ljudstva, tako da se to življenje

v njegovi knjigi zrcali kot stvarna sinteza sile starodavnih španskih zavojalcev, elegancije in mahnite kolonialne Kroleve in globoko oboževanje indijanskega prebivalstva, podjarmljenega in prav vsega oropane. Tako in o tem pripovedujejo tudi zgodbe iz Peruja pod skupnim naslovom »Kondorjevo maščevanje«. — Mladinska knjiga je to delo izdala v zbirki SKOLJKA, delo pa je prevedel Karel Dobida.

Zdenka Borčić: STARO DREVO

Aktualna enciklopedija Študijske knjižnice

Včasih so bila tu Vrata v Rudolfovo, po preimenovanju Vrata v Novo mesto, ki je imelo kot upravno, politično, kulturno in gospodarsko središče Dolenske vse značilnosti v srednjem veliku ustanovljenih slovenskih mest. Kasnejši razvoj v 20. stoletju, desetletij in let je podoba mesta bistveno spremenil in njegov obseg povečal. Spremembo je dočkal tudi predel okrog Vrat. Tu so nekajkrat rezali stavbe, ki so preveč stiskale cesto. To je bilo treba razširiti, ker je skozi Novo mesto začela teči ena najvažnejših prometnih žil na Dolenskem. Od nekdanjih Vrat je do danes ostal le še naziv Na Vratih, med stavbami na desni strani današnje Ceste komandanta Staneta pa prostorna, v stilu prejšnjih stoletij zgrajena stavba, ki so ji vedno novi

časí menjali namen. Nazadnje je v njej pristala študijska knjižnica Mirana Jarca, tedaj pa je postala tudi kulturno, zgodovinsko središče mesta s spomeniki NOB, ki imajo lično urejeno okolico.

Vsaka knjižnica je — kakorkoli že — mesto, s katerega se lahko meri kulturna stopnja prebivalstva, ki v tistem kraju prebiva. Da bi spoznali kulturnega duha Novega mesta, obiskujejo gostje (domači, še posebno tuji) radi tudi študijsko knjižnico, enega od sedmerih ali osmerih zavodov in ustanov za kulturo v tem kraju. Morda se vsi ne bodo strinjali s tem, toda verjemimo tudi gostom, ki so odšli iz knjižnice z najboljšimi vtisi. Takole je pred osmimi leti v spominsko knjigo študijske knjižnice napisal slovenski znanstvenik in dolenski ro-

jak dr. Metod Mikuž: »Za nobenega resnega, po resnični znanosti stremčega človeka ne more biti v Novem mestu pusto in prazno.« Pa tudi sicer: pusto in prazno ne more biti nobenemu Novomeščanu, če kdaj pa kdaj obišče to ali drugo kulturno ustanovo...

Od »BIBLIJE« do Sodobnosti

Študijska knjižnica Mirana Jarca hrani okrog 100.000 izvodov bibliotečnega gradiva, med katerim je 56.000 knjig, drugo pa so rokopisi, fototeke, muzikalije, grafični listi itd. Kot taka je novomeška knjižnica med največjimi matičnimi knjižnicami v Sloveniji.

Če vstopimo v tako knjižnico iz radovednosti, povprašamo po tistih knjigah, ki so

jih napisali prednamci do Trubarja, ali še starejši. Tudi študijska knjižnica Mirana Jarca lahko obiskovalcu pokaže poleg vrste drugih knjig tudi izvirnik Delmatinove »Biblije«, Valvasorjeve bukve, dela Marije Kastelce, očeta Hypolita in drugih. Najbolj popolna so zbirke knjig, ki so jih pisali Dolenci, se pravi med Savo (do Ljubljane) in Kolpo živeli Slovenci in na Dolenskem živeli pisatelji. Spominimo se samo nekaj imen: pesnik in pisatelj Miran Jarc (po katerem ima študijska knjižnica ime), pisatelj Janez Trdina, pesnik in pisatelj Milan Pugelj, pesnik Dragotin Ket'č in mnogi drugi. Knjižnica si prizadeva, da bi izbrala tudi čimveč njihovih rokopisov in korespondence. V celoti bodo kmalu zbrani rokopisi Mirana Jarca in nje-

gova korespondenca. V knjižnico so zašli tudi nekateri rokopisi sodelavca »Kranjske obelice« in Prešernovega sodobnika Jerneja Levičnika.

Redkost: »RESNI GLASOVI«

Med najvažnejša, v letu 1964 pridobljena dela štejeta: zajetna Paulys Realencyclopädie der class. Altertumswissenschaft, in redek novomeški časnik »Resni glasovi« iz leta 1885, ki ga je dala knjižnica v hrambo in uporabo mr. Emilija Fon iz Kostanjevice. Zdal, ko ima to, tako iskano enciklopedijo, bo študijska knjižnica lahko ustregla vsakomur, ki bo želel priti do virov iz antike. Za zajetno enciklopedijo, ki je veljala 1.316.320 dinarjev, je 50 odstotkov sredstev prispeval SKlad za pospeševanje kulture SRS. Ta je sicer pomagal, da je knjižnica dobila nekatera standardna dela. S pomočjo njegovih sredstev je ustanova Mirana Jarca

osnovala novo zbirko diskoteka, ki bo imela predvsem slovensko beletristiko in klasično glasbo na ploščah.

V hrambo vse, kar je pomembno!

V knjižnici zatrjujejo, da lanski nakup knjig ni bil majhen. Kar za 4,2 milijona dinarjev da je tega tiska! Zatrjujejo, da so predvsem izpopolnili zbirke periodike iz pred leta 1941 in da se je na ta način obogatil predvsem socialistični tisk. Zbiranje se še nadaljuje. Nova pošiljke prihajajo in dela zavzemajo v knjižničnih prostorih ustrezna mesta. Upravnik Bogo Komelj je vedno pripravljen ustreči z največjimi podatki iz dejavnosti študijske knjižnice. Njegovi odgovori bodo bili čimbolj izčrpn, obsežni, izhajajoči iz namena in pomembnosti knjižničarstva. Takole pravi:

(Nadaljevanje sledi)

GNOJ IN GNOJNICA NE SODITA NA ASFALT!

Kdor se je zadnje dni peljal po novi asfaltni cesti skozi Vranovce, je lahko opazil na ovinku sredji vasi na robu ceste kup gnoj, malo dalje pa se je izlivala gnojnica ob robu ceste. To gotovo kazi podoben vasi, zato bi morali v bodoče bolj paziti na čistočo ob cesti.

Nasploh se bodo morali ljudje ob novi cesti privaditi na to, da bodo bolj skrbeli za čistočo in olepšavo vasi. Tudi sadno drevje, ki je na pol suho, polno mahu in lišajev, ne dela časti belokranjskim sadjarjem. Če vaščani sami ne bodo odpravili teh pomanjkljivosti, bo morala ukrepati kmetijska inšpekcija.

■ Lani je Jugoslavija izvozila 1198 ton gob in izstila 560 milijonov dinarjev. — Predlanskim v istem času je izvozila 487 ton gob in prejela 530 milijonov dinarjev. Letos je znatno porasel izvoz starih gob, vendar so si naša podjetja na tujem trgu močno konkurirala in zbijala cene.

■ Cene jugoslovanskih betonov so se na angleškem trgu pred dnevi povečale za 17 odstotkov.

■ Pred kratkim so na Veliki planini blizu Zilnice odprli hotel. Otvoritev bi morala biti že ob dnevu republike, pa je zmanjkalo sredstev za opremo.

Adlešičani so ustanovili krajevno skupnost

Adlešičani in okolišni prebivalci so 20. decembra lani ustanovili krajevno skupnost, ki jo vodi 15-članski svet. Občani so pokazali veliko zanimanje za ustanovitev takega organa. Pričakujejo, da bodo zdaj opravljene poleg novih nalog tudi tiste zadeve, ki jih krajevni odbori niso mogli rešiti, ker so bili ti po mnenju volivcev preveč razdrobljeni.

VSAK TEDEN PO DVA ČASNIKA V DRUŽINI

20. decembra lani so imeli Adlešičani krajevno konferenco Socijalistične zveze. Skrbno pripravljeno poročilo, ki ga je prebral predsednik Alojz Gvilkovič, in dobra razprava sta pohvalila delo odbora in posameznikov. Konferenca so se udeležili skoraj vsi povabljeni delegati in gosti. Tajnik občinske skupščine Martin Tome je izčrpno razpravljalo o gospodarskih uspehih in težavah v občini. O tem lahko ljudje sproti bero več v časnikih, ki kar redno prihajajo do bralcev. Ugotovili so, da prejema vsaka družina tedensko povprečno po dva časnika. Pionirski tisk ni upoštevan, ker ga za učence naroča šola.

DEDEK MRAZ NAVDUSIL ADLEŠIČANE

Dedek Mraza so najmlajši in starejši Adlešičani praznovali 31. decembra. Šolska

Občinski komite ZMS Črnomelj je analiziral problematiko vajeniške mladine v občini. Poglejmo, kaj so izvedeli člani komiteja, ko so se pogovarjali z vajenci v podjetjih.

V Beltu so povedali: »Pokuk v naši vajeniški šoli traja tri mesece, vsak dan od treh do osmih. Ko je pouk končan, moramo zapustiti učilnice, ker pravijo, da je škoda elektrike. Po osmi uri ne smemo iti v kino, ne smemo biti na cesti in ne v go-

Na Sinjem vrhu želijo prevoz za otroke

Na konferenci SZDL, ki je bila pred kratkim na Sinjem vrhu, so občani želeli, naj bi čimprej organizirali prevoz za otroke, ki hodijo v vniško šolo. Predlagali so, naj bi občina kupila kombi avtomobil, njihov vaški šofer pa bi otroke vozil s Sinjega vrha in drugih krajev v šolo in nazaj, da ne bi nekateri pešali tudi po 8 in še več kilometrov daleč. Kombi bi v prostem času lahko opravljal usluge: prevažal bi kruh iz Črnomlja na Vinico itd.

Starši so proti temu, da bi se otroci čez zimo presestili

stilni. Tako res ne vemo, kje smo lahko do odhoda večernih vlakov, ker se vozimo. Vemo le to, da je po osmi uri hora legalis. Predstavniki mladinskega komiteja so izvedeli, da Vajeniška šola nima svojega statuta, vajenci niso vsako leto zdravniško pregledani, čeprav bi morali biti. V podjetju pravijo, da pregledi stanejo. Vajenci delajo po osem ur in nimajo prostega dneva, čeprav jim kot učencem v gospodarstvu pripada. Vprašujemo se, kje

na Vinico ali v Stari trg, ker smatrajo, da jim je pomoč staršev vedno potrebna in da so premladi, da bi šli lahko od doma.

Na Sinjem vrhu so tudi nezadovoljni z avtobusno zvezo, z vaškimi potmi in z mladino, ki kaže ni dovolj aktivna. Ker so oddaljeni od vseh večjih krajev, si vaščani želijo vsaj dve kino predstavi na mesec.

Na konferenci so izvolili nov 15-članski odbor, katerega predsednik je Ivan Špehar, sekretar pa Ivan Šneler. L. S.

Samo šest jih bo ostalo na kmetiji!

Zavod za zaposlovanje delavcev v Črnomlju je oktobra letos izvedel anketo o izbiri poklica za vse učence, ki bodo v tem šolskem letu končali učno obveznost in za tiste, ki se šolajo že izven obveznosti. Tako so dobili vsaj nekoliko podatkov, v katere poklice si mladina želi in kakšno pomoč potrebuje pri izbiri poklica.

Izkušnje iz preteklih let kažejo, da se bo marsikdo do konca šolskega leta še premislil in odločil drugače, kot je navedel v anketi, ker vključitev v neki poklic ni odvisna samo od želja posameznikov, temveč tudi od uspeha v šoli, potrebe po tem poklicu itd. Anketa je bila izvedena na vseh popolnih osnovnih šolah, ki so v območju Zavoda za zaposlovanje delavcev Črnomelj, se pravi na šolah: Črnomelj, Metlika, Adlešiči, Dragatuš, Semič, Stari trg, Vinica, Suhor in Podzemelj.

Anketa je zajela 576 učencev od tega 249 fantov in 327 deklet. Podatki so pokazali, da več kot polovica

pore samo praznovanje pa sta med drugim omogočila občinska skupščina in društvo prijateljev mladine. Otroke so bogato obdarili.

učencev končuje šolsko obveznost v sedmem, šestem ali celo petem razredu. Skoro vsi pa so se odločili, da bodo vsaj še leto dni hodili v šolo ali pa se bodo takoj zaposlili. Le 5 otrok bo po končani šoli ostalo doma na kmetiji.

Kako so se odločili učenci osmih razredov? Od 283 učencev jih več kot polovica želi nadaljevati šolanje na gimnaziji in na drugih srednjih šolah, 8,40 odst. učencev se je odločilo za zaposlitev ali priučetev poklica, v poklicne šole bo šlo 4,20 odst. otrok, doma bo ostal le en učenec, okoli 10 odstotkov otrok pa se za poklic še ni odločilo. Od vseh osmošolcev bi se rado 39 fantov in 18 deklet izučilo poklica. Največ fantov si želi postati mehanik ali avtomehanik, po eden

je delovna inšpekcija, kjer je pedagoška služba in zakaj nihče v podjetju ni poklican na odgovornost za takšno vzgojo vajencev?

V Kovinarju so rekli: »Posiljajo nas po vino in po malice. Delamo tudi splošna in težja dela, delamo v nočnih izmenah. Mar si še vedno lahko privoščimo, da vajeniško mladino izkoriščamo kot delovno silo v nočni izmeni? Ali je bil kdo poklican na odgovornost?

V Gostinskem podjetju je potekal takle razgovor: dekletce je prišlo k mizi, da bi postreglo gostu. »Videti si utrujena. Si premalo spala?« Jo je vprašal gost. »Saj sploh nismo šli spat, ker smo imeli ponoči goste. Bila je proslava in smo stregli.« To je bila vajenka! Drugi vajenci so povedali, da jim ne plačajo nadur, da jim dajo hrano in 4000 dinarjev prvo leto, nato pa vsako leto tisočaka več nagrade. Stanovanj jim niso preskrbeli, tako da se vozijo z avtobusi in vlakci. Delajo tudi ponoči. Upajmo, da se bodo pristojne inšpekcije pozanimale za vaje. Niške probleme v občini.

Še slabši je odnos do vajencev, ki so pri privatnikih. Komite pripravlja gradivo o vajeniški problematiki in bo na prihodnjem plenumu razpravljalo le o tem. Vzgojo vajencev naj prevzamejo pedagogi. Zaščititi moramo njihove pravice, nuditi jim moramo tiste ugodnosti in pravice, ki jim jih zagotavljajo predpisi. Poskrbeti moramo za njihovo razvedrilo v prostem času. Taka problematika, kot je zdaj, nima ničesar skupnega z vzgojo bodočega proizvajalca in upravitelja v delovnem kolektivu!

Sj.

Še o izobraževanju belokranjske kmečke mladine

V Beli krajini zadnje čase veliko razpravljamo o kmetijstvu. Mar si lahko zamislimo njegov napredek brez strokovnih proizvajalcev? Pa vendar nismo še nič naredili za strokovno izobraževanje kmečke mladine v Beli krajini! Poglejmo obrtnike, ki morajo imeti obrtno šolo in vajeniško učno dobo, da postanejo proizvajalci, da šablonsko oblikujejo mrvice predmete. Kmetijski proizvajalec ima opraviti z vrsto kemičnih, bioloških, biokemičnih in fizikalnih procesov, z živo in neživo prirodo. Pa vendar nima ne šole ne učne dobe! Od kadrov pa je odvisno, koliko in kaj bomo proizvajali! Zaman besedičimo o kooperaciji, o povečani proizvodnji, če ne spregovorimo tudi o strokovnosti proizvajalca. Zdaj, pozimi, imajo na vasi največ časa. Ko govorimo o kooperaciji v rastlinski proizvodnji in v živinoreji, moramo kmečkega proizvajalca strokovno pripraviti na pogodbeno sodelovanje. Na njihovih zemljiščih moramo s poskusi dokazati učinek umetnih gnojil in ekonomski učinek, da se bodo o tem prepričali na lastne oči. V sadovnjaku je treba pokazati, kako se drevo obreže, razredči, kako se ostrga mahove in lišaje in kako se mu pognoji. Z lopato v roki je treba pokazati, kako se izkoplje jama za sadno drevo, kako se obreže in posadi. Poučiti ga moramo o osnovah biologije in kemije. Vedeti mora, kaj je beljakovina, kaj škrobna vrednost, kaj vitamin, da bo kar najceneje in najhitreje vzredil prašiča in ga prodal zadrugi. Vinogradniku je treba povedati, kako se ravna z vinom, da se mu ne bo pokvarilo.

O izobraževanju kmečke mladine je razpravljala tudi komite ZMS v Črnomlju in je že začel sestavljati načrt izobraževanja. Kmetijski strokovnjaki, zlasti člani društva inženirjev in tehnikov, ne bi smeli stati ob strani. Zal še niso resno razmišljali o tem. Tudi strokovnjaki pri KZ se ne ukvarjajo s tem vprašanjem. Tehniki, ki so na poslovnih okoliših, pa morajo vedeti, da je to tudi njihova službena dolžnost in ne le odkup krompirja in prašičev. Za to so poklicani trgovci. Kmetijski strokovnjaki morajo najti svoje mesto v kmetijski tehnologiji!

JOŽE ŠKOF

V Črnomlju je bila slaba udeležba

Konec preteklega leta je bila v Črnomlju konferenca krajevne organizacije SZDL, na kateri pa je bilo od mnogih več članov navzočih samo 130. Udeležba je bila zelo slaba kljub temu, da so bili občani pravočasno obveščeni s pomočjo letakov in objav v radiu.

Prireditelji so bili mišljenja, da je eden od vzrokov slabe udeležbe v tem, da se na vseh sestankih razpravlja o istih problemih, menda ne-rešljivih zaradi pomanjkanja sredstev. Razprava pa je bila vseeno dokaj dobra in je v glavnem zajemala vlogo in naloge SZDL in krajevne skupnosti. Govorili so o nedelavnosti Društva inženirjev in tehnikov, o bodočih skupščinskih volitvah ter o raznih komunalnih zadevah.

Občani med drugim želijo nadaljnjo gradnjo ceste do

Vinice, radi bi imeli lépo urejene ceste in pločnike v Črnomlju in mlečno restavracijo.

Na konferenci je bilo precej kritike na račun občanov, katerim je družba pomagala v tej ali oni obliki, zdaj, ko so dosegli svoj cilj, pa ne čutijo potrebe, da bi hodili na sestanke. Enaka kritika velja za nekatere komuniste, ker njihovega dela na terenu sploh ni čutili.

Obdelali so precej problemov, s katerimi se bosta srečala novoizvoljeni svet krajevne skupnosti in odbor Socijalistične zveze. Konferenci sta prisostvovala tudi predsednik skupščine inž. Rado Dvoršak in predsednik Obo SZDL Franc Stajdohar, ki sta v razpravi povedala svoje mnenje do nastetih problemov.

L. S.

Tudi zasebnemu kmetu boljše življenjske pogoje!

Predsednik občinske skupščine Črnomelj INZ. RADO DVORŠAK je za zadnjo sejo obeh zborov pripravil obširno poročilo o stanju in perspektivi kmetijske proizvodnje v občini. Ker poročilo še zlasti nadrobno razčlenjuje zasebno kmetijsko proizvodnjo, ki zanima tudi precej naših bralcev, vam v zgoščenih obliki posredujemo nekaj zanimivih ugotovitev in napotkov za nadaljnjo krepitev zasebne kmetijske proizvodnje.

Ekstenzivnost našega gospodarstva je doslej v glavnem narekovala nagel razvoj industrije in obrti, zato bo treba v prihodnje posvetiti več skrbi terciarnim panogam, predvsem pa kmetijstvu. Kmetijska proizvodnja se je sicer v zadnjih letih povečala, vendar pa delež kmetijstva v celotnem gospodarstvu pada. Leta 1955. je kmetijstvo ustvarilo še polovico celotnega dohodka v občini, lani pa le še 32 odst., medtem ko beležijo v industriji močan porast. Tako predvidevajo, da bo delež kmetijstva v celotni strukturi gospodarstva leta 1970. znašal le še 25 odst. Kljub

temu pa je v tem obdobju predviden tudi občuten porast kmetijske proizvodnje, kar pomeni, da bo treba tudi v kmetijstvu doseči večjo intenzivnost. Trenutno je v občini okoli 27.000 ha kmetijskih zemljišč, ki pa se bodo v perspektivi zmanjšala na okoli 20.000 ha, predvsem na račun povečanja gozdov.

Kmetijska zadruga Črnomelj je zdaj edina kmetijska organizacija v občini, ki ustvarja z lastno proizvodnjo 45 odst. celotnega dohodka, 55 odst. pa predstavlja blagovna menjava in kooperacija z zasebnimi proizvajalci. Če upoštevamo, da je v zasebni lasti še 95 odst. vseh kmetijskih površin v občini, to razmerje ni zadovoljivo in kaže, da zasebna kmetijska proizvodnja rahlo upada. Zlasti pa pada fizični obseg proizvodnje zasebnih proizvajalcev preko zadrug. V ilustracijo naj omenimo, da se je odkup KZ od leta 1962. do letos zmanjšal pri goveji živini za polovico in pri teletih za 30 odst. na področju vse zadrug.

Še močnejši je padec pri odkupu prašičev v proizvodnem okolišu Semič, ki je v treh letih padel za

dva in pol krat. Tudi odkup krompirja se je letos znižal od laniških 454 ton na 184 ton. To kaže, da celotna odkupna dejavnost tako po fizičnem obsegu kot po vrednosti pada, kar pomeni, da se zadruga dejavnost v zasebni proizvodnji še ni dovolj uveljavila. Zasebni proizvajalec realizira večji del svoje blagovne proizvodnje mimo zadrug, saj predstavlja vrednost zadrugnega odkupa le kakih 28 odst. vse blagovne proizvodnje. Razmeroma nizek je tudi nakup reprodukcijskega materiala v zadrugi. Iz vsega tega lahko sklepamo, da sloni kooperacija skoraj povsem le na kupoprodajnem odnosu, ki na povečanje blagovne proizvodnje ne vpliva.

Osnovni razlog za to je prav gotovo v tem, da so zadnja leta dajali glavni poudarek razvoju družbenega sektorja, hkrati pa premalo mislili na zasebnega kmetijskega proizvajalca, kar se danes že kaže. To je očitno tudi v tem, da je bilo zadnjih nekaj let vedno težje zagotoviti zasebni proizvodnji potrebne strojne usluge in reprodukcijski material. Družbeni sektor se je v tem obdobju pojavil tudi

Novice iz Poljanske doline

V Poljanski dolini sta dve lovski družini. Lani so ustrelili deset divjih prašičev in več jelenjadi. To jim je edini dohodek. Računali so, da bodo odstrelili kakšnega medveda, a se jim ni posrečilo. Zdaj je zapadel zelo ugoden sneg in lovci so na nogah, vendar pa se lovske sreče seveda ne da vnaprej napovedati.

Imamo tudi ribiški podobor črnomaljske družine. Letos so vložili 10 tisoč postav, 5 tisoč sulcev in 6 tisoč lipanov. Ribiči se že zdaj veselo

prirastka in dobrega prijema čez eno ali dve leti. Poljanska dolina ima tako vse možnosti za zimski, posebej pa še za poletni turizem, saj je Koipa, bogata rib, prav gotovo privlačna.

Razveseljuje je, da je OS Črnomelj uslišala prošnjo volivcev in začela redno pluziti sneg s ceste Tanča gora—Stari trg. Enako je razveseljuje, da je dovolila sejem za mlade pujske, ki bo 12. januarja. Zdaj namreč mnogi rejci niso imeli kje kupiti prašičkov za rejo.

R. K.

NOVICE
črnomaljske komune

BURNA RAZPRAVA O PRISPEVKIH IN DAVKIH

Na zadnji občinski seji v Metliki se je 28. decembra lani najživahnejša razprava odvila po predlogu odloka o prispevkih in davkih občanov. V gradivu, ki so ga odborniki prejeli, je pisalo, da bodo ta odlok na seji sprejemali, že na začetku občinske seje pa je predsednik skupščine Franc Vrvišar pojasnil, da predstavlja to gradivo le informacijo in da odloka odborniki še ne morejo sprejeti, ker niso znani še zvezni in republiški instrumenti za obračun dajatev.

Vseeno pa so se odborniki, pretežno iz vrst kmetovalcev, oglašali eden za drugim in se zavzemali za to, da bi se komu z določitvijo proizvodnih okolišev ne delala krivica. Zahtevali so, naj

določijo točno mejo med IV. proizvodnim okolišem, v katerem so kmetje oproščeni večine dajatev, in III. okolišem, prav tako pa predlagali mejo tudi med II. in III. proizvodnim okolišem. Za primer, kako lahko nepravilna razdelitev na okoliše kmetovalca finančno prizadene, so navedli Rosalnice, ki so dlež v III. okolišu, in Metliko (v II. proizvodnem okolišu), oba kraja pa imata skoraj enake pogoje.

Po predlogu, ki je bil odbornikom dan kot informacija, v metliški občini I. proizvodnega okoliša sploh ne bi bilo, v II., III. in IV. proizvodnih okoliših pa so razvrščene posamezne katastralne občine. S tem predlogom odborniki niso bili zadovoljni in so predlagali, naj svet za

28. decembra lani je bila v Metliki skupna seja obeh občinskih zborov. Razpravljali so o izvršitvi plana za 9 mesecev leta 1964 in proračuna za 11 mesecev v preteklem letu, o financiranju osnovnega zdravstvenega zavarovanja kmetov v letu 1965 in o poslovanju občinske skupščine.

Odborniki so razen tega sprejeli in potrdili nekaj odlokov in pravil skladov, potrdili so zaključni davčni račun za leto 1963, zaključni račun družbenega investicijskega sklada za leto 1963 ter poročilo o poslovanju stanovanjskega sklada za isto obdobje.

O vseh pomembnejših odločitvah odbornikov metliške skupščine pišemo še v posebnih sestavkih.

kmetijstvo in finance o tem ponovno razpravljajo, v pomoč pri tem delu pa so določili še 5 občinskih odbornikov. V kratkem bo tako sestavljen novi predlog, občinska skupščina pa mora odlok sprejeti do konca februarja. Dotlej bo preostalo še nekaj časa za razpravo na zborih volivcev in na sestankih po vaseh, da bi lahko res pravilno in pravično razdelili zemljo na proizvodne okoliše.

Na seji so se oglašali tudi kmetje iz Krasinca, Podzemlja in Primostka ter vprašali, koliko časa bodo lahko še po svoje gospodarili na svoji zemlji, da bi se vedeli ravnati glede investicij v kmetijstvo. Pojasnjeno jim je bilo, da je na to vprašanje že lepo odgovorila zvezna poslanka ing. Pepca Perovšek, ki je na predavanju o kmetijstvu v metliški občini to vprašanje nadrobneje razložila. Poudarila je, da zemlje ne bomo nikomur odvzemali in da se kmetovalcem izplača vlagati sredstva v obnovo svojih posestev. Prizadeti kmetovalci pa s tem niso bili zadovoljni in bi radi imeli od občinske skupščine pisarno zagotovilo o tem; tega skupščina seveda ne more dati. Za dajanje takih po-

trdil ni pristojna, niti ni to njena praksa, saj je bilo prvič, da so občani kaj takega želeli.

Konferenca SZDL preložena na 11. januar

28. decembra je bila v Metliki sklicana letna konferenca Socialistične zveze. Organizacija šteje preko 1000 članov, na konferenco pa je prišlo le nekaj nad 50 ljudi, zato so jo morali preložiti. Kako, da je bila tako slaba udeležba?

Pravijo, da je bilo deloma krivo slabo vreme in priprave na dedka Mrza, nekaj krivde pa je tudi na dostavljalcih vabil, ki so jih raznašali po hišah le dobri dve uri pred sestankom! Ker je konferenca precejšnjega pomena za vse Metličane, saj bodo na njej obravnavali ustanovitev krajevne skupnosti, bi bilo prav, če bi se na drugi sklic konference, 11. januarja, odzvalo kar največ občanov.

Pred meseci smo že poročali o zgledni skrbi, ki jo metliško Turistično društvo posveča propagandi; takrat je izdalo okusno izdelan prospekt »METLIKA IN OKOLICA«. Tekst je napisal Jože Dular, vse ilustracije (tudi naslovno podobo Metlike) pa je narisala Mladena Brancelj. — Pred kratkim smo dobili v roke nov prospekt iz metliške občine: ob 22-letnici osvoboditve Suhorja in 20-letnici pohoda XIV. divizije s Suhorja na Stajersko sta ga izdala Zveza borcev občine Metlika in metliško Turistično društvo. Tudi tokrat sta avtorja zgoščenega teksta in lične opreme prof. Jože Dular in Mladena Brancelj, kakor prvič pa je prospekt tudi zdaj natisnila Železniška tiskarna v Ljubljani.

Ko objavljamo naslovno stran novega prospekta, ponavljamo našo željo: da bi le čimveč naših krajev in turističnih društev posnemalo Metličane v njihovi vnemi pri turistični propagandi! Menimo, da nam za boljše, širše propagiranje lepote naših krajev občutno primanjkuje prav take reklame. Metliška primera zadnjih mesecev potrjujejo, da lahko s sorazmerno nizkimi stroški pridemo do prepotrebnihih prospektov. Brez reklame turizma ne bomo dvignili na višjo raven!

kovost zasebnih proizvajalcev. Prav tako je bilo v tem času zanemarljivo strokovno izpopolnjevanje in izobraževanje kmetovalcev na vasi, posebej pa še kmečke mladine. Dejavnost zadržanih delavcev se je na proizvodnih okoliših omejila v glavnem na trgovske posle in na papirnatno vojsko s kooperacijskimi pogodbami. To je vplivalo, da so kmetovalci v kmetijskih strokovnjakih začeli gledati ljudi, ki jim je edina dolžnost, da skrbijo za družbeno proizvodnjo. Tako sta stihija in nenačrtovitost individualne proizvodnje kljub možnostim onemogočile večje in uspešnejše sodelovanje med družbeno in zasebno proizvodnjo.

Spriču vsega tega se je treba temeljito spoprijeti s problemi pogodbene proizvodnje in pustiti delovati vse družbene ekonomske momente tako, da bodo zasebni proizvajalci prepričani o učinkovitosti in koristnosti kooperacije z drugo vsak dan bolj in da bodo imeli od nje tudi vsak dan večjo korist. Da bi to zares dosegli, pa si moramo biti na jasnem, kakšni so nameni naše politike na vasi. Ti stremijo predvsem k povečanju zasebne proizvodnje in povečanju blagovne proizvodnje, ki se realizira preko zadruga. Tu gre za usmeritev za-

sebne proizvodnje v govedorejo; za ohranitev plodnosti tal na kmetijah in zagotovitev reprodukcije kmetijstva; za izboljšanje ekonomskega položaja individualnega kmeta in racionalnejšo rabo kmetijskih zemljišč, tudi tistih, ki jih nekateri kmetovalci že opuščajo. Vse to pa bo moč uresničiti le ob določenih ukrepih v našem gospodarskem življenju na sploh in ob večjih prizadevanjih kmetijske zadruga. Tako se bo treba v času zimске sezone lotiti konkretnih razgovorov s kmetovalci glede sklepanja kooperacijskih pogodb ter uporabe umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in semenskega materiala. Prav bi bilo, da bi zadruga v pogodbeni proizvodnji odstopila od vsakega dobička, razen kritja odvisnih stroškov. Občinski skupščini bi lahko predlagala odpravo 5 odst. prometnega davka na maloprodajo za zaščitna sredstva, tako, da bi bili vsi glavni rastlinski reprodukcijski materiali brez prometnega davka. Podatki namreč kažejo, da je poraba umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in semen v občini še vedno premajhna. To se pozna predvsem v proizvajalčevi blagajni, saj vemo, da prav poraba teh sredstev močno vpliva na pridelek.

(Konec prihodnjic)

Jože Dular:

SOSESKE ZIDANICE V VZHODNI BELI KRAJINI

V Slovenskem etnografu za leto 1963-1964, ki je izšel konec minulega leta, je prof. Jože Dular objavil zanimivo študijo o soseskih zidanicah v okolici Metlike. Te stare vaške zidanice — lahko bi jih imenovali tudi zadružne — so bile nekoč razširjene po vsej Beli krajini, a so večinoma že pred prvo svetovno vojno propadle. Vendar pa so se marsikje, zlasti v vzhodni Beli krajini, ohranile do današnjega časa. Ker te zidanice predstavljajo zanimiv primer belokranjskega pravnega narodopisja in gospodarske zgodovine in ker pride Slovenski etnograf le redkemu Belokranjcu v roke, smo se odločili, da omenjeno razpravo vsaj v glavnem ponatisnemo v našem listu.

UREDNIŠTVO

O soseskih zidanicah, ki jih v Beli krajini imenujejo tudi cerkvene ali vasne zidanice oziroma hise, je že leta 1912 pisal Janko Lokar v svoji razpravi o belokranjski hiši. Leta 1940 jih je Sergij Vilfan omenil v svojem Očrtu slovenskega pravnega narodopisja, kasneje pa še v članku Naše lesene listine, kjer je izrazil željo, da bi bilo treba te zidanice in njihovo funkcijo tako z etnografskega kot narodopisnega pravnega stališča natančneje raziskati. Tega dela se je že 1938 lotil Josip Zontar, vendar je dobil le nekaj skopih podatkov za nekatere kraje v adlešički, dragatuški, podzemeljski in metliški župniji, medtem ko iz ostalih devetih belokranjskih župnij ni prejel nikakih podatkov.

Mnoge od teh belokranjskih zidanic, ki so v glavnem obstajale pri podružnih cerkvah, so s svojim delom že v prejšnjem stoletju prenehale, zlasti ko je v letih 1880—1890 trtna uš uničila skoraj vse belokranjske vinograde. Tako poroča adlešički župnik Ivan Šašel, da so od starih soseskih hisov, ki so v njegovi fari, prenehali obstajati v Tribučah leta 1887, v Dolenjih 1889, v Bednju 1890, medtem ko je his v Adlešičih delal oziroma izposojal vino do leta 1892.

V splošnem je v Beli krajini mnogo soseskih zidanic in hisov prenehalo delati med leti 1880—1890 (na primer v okolici Dragatuša in Gribelj) in tudi Janko Lokar piše leta 1912 v že omenjeni raz-

mer maja 1892 uničila vse vinograde v okolici Adlešič in zato ljudje jeseni niso mogli vrniti izposojenega vina. Tako je adlešički his ostal brez pijače in je prenehal delati. Ponekod je soseske zidanice uničil požar (na Krasincu leta 1890) ali pa so jih zatrlje previšoke obresti za izposojeno vino, ki so tistemu, ki si je čez leto veliko izposojal, pobrale včasih jeseni ves pridelek. To pa je pri nekaterih ljudeh zbudilo odpor in so soseske zidanice opustili (na primer v Dragomlju vasi pri Metliki leta 1907).

Kdaj so v Beli krajini nastale soseske zidanice, ki imajo svoje paralele verjetno tudi na Notranjskem in na Krasu, se iz dosedanjih virov ne da ugotoviti. Zontar jih postavlja v 17. stoletje, hkrati pa pripominja, da so obstajale le pri podružnih cerkvah. To pač drži, kajti če jih zasledimo tudi pri farnih cerkvah (na primer v Adlešičih, na Radovici in na Suhorju), moramo vedeti, da so bile te cerkve nekoč podružnice belokranjskih prafar in so se šele kasneje iz njih izločile kot samostojne fare (adlešička 1789 iz podzemeljske, radoviška 1854 iz metliške, in suhorska 1855 prav tako iz metliške). Vsi ti kraji so torej imeli svoje cerkvene zidanice oziroma hise že pred ustanovitvijo fare.

Cerkvene zidanice — zanje je značilno, da so zidane iz kamena, medtem ko so hise leseni — pravzaprav ni so bile last cerkve, kot piše Lokar, temveč vaške skup-

Napis na soseskem keldru (na ometu) na Radovici. Risala Mladena Brancelj, Metlika

pravi, da so belokranjske cerkvene zidanice v njem času v glavnem že izginile. To bo tudi držalo skoraj za vso Belo krajino, razen za njen vzhodni del, kjer so se te zidanice pod nazivom cerkvena, soseska ali vasna zidanka oziroma keyder obdržale vse do zadnje vojne in delajo marsikje, sicer v nekoliko spremenjenih pogojih, še dandanes.

Vzrok, da so nekatere zidanice oziroma hise prenehali izposojati vino, je bila včasih tudi toča, ki je na pri-

nost, soseske, ki je tudi posamezne stavbe upravljal. V njih so hranili nabrano vino in žito, oboje pa so posojali vaščanom in ob vrnitvi dolga pobirali in vrnili vinske in žitne obresti. Poslovanje v zidanicah sta vodila dva moža, cerkvenaša, kot ju imenuje Lokar. O tem piše: »Godi se jim pri tem poslu (to je oskrbovanju) navadno zelo dobro, ker ne dajejo večinoma nobenih računov in pijejo cerkveno vino, kakor bi bilo njihovo.

(Nadaljevanje sledi)

suhor PRI METLIKI

BELA KRAJINA

kot interesent in kupec za boljše zemljišča. Zaradi odkupov zemljišč in arodacijskih postopkov so zasebni proizvajalci ocenjevali, da jim družbeni sektor zavira obstoj in perspektivo. Zato je upadlo tudi zanimanje za kooperacijo. Na padec zasebne proizvodnje je močno vplivala tudi industrializacija, saj so le redka gospodarstva uspela zadržati mlade ljudi na posestvu. Svoj delež je imela pri tem še davčna politika. Vse to je vplivalo, da so kmetovalci začeli iskati možnosti za prodajo svojih pridelkov po najvišjih možnih cenah, ne glede na to, ali so imeli z drugo sklenjene pogodbe ali ne. Rastoče cene v zadnjih dveh letih so to še potencirale. Na belokranjskem področju sta te pojave še posebno poudarjala sejma na Vinici in Metliki.

Davčne olajšave v višinskem in srednjem predelu so sicer delno izboljšale ekonomski položaj kmetov, niso pa dosegle bistvenih rezultatov v povečanju proizvodnje in zmanjšanju procesa migracije. Tudi nejasnosti okoli vprašanj, ali sme hribovski oziroma sploh zasebni kmetovalec imeti mehanizacijo, in vprašanja o kreditiranju pogodbene proizvodnje, ki so se prepočasno razčistevala, so vplivala na nego-

O dečku z olimpijskim zlatom, prvem partizanskem topu in še čem...

Stric Vinko: »Za telovadbo se je vedno zanimal in se že doma prvič poskusil z njo!« — Stari oče: »Vedno je bil skromen in vlijuden, z vsem zadovoljen, ubogljiv in priljubljen deček...« — »Poglej, kako čudovita narava!« — Prvi partizanski top so skovali pri Suštaršiču na Turjaku

Iz skromnega, drobne- ga dečka se je razvil sija- jen telovadelec, ki smo ga najprej občudovali doma, kmalu pa se je njegovo ime razširilo preko meja. Prišli so številni nastopi v zamejstvu, prve zmage in nagel vzpon do svetovnega in olimpijskega prvaka, do olimpijskega zlata. Na za- naj in znotraj pa je ostal nespremenjen, vedno isti, skromen, tih, delaven in pošten, vdan telo- vadbi.

Ko je oktobra lani na olimpijadi v Tokiu branil naše barve, smo vsi trepa- tali, pričakovali in ko se je pojavil na znamenit- nem odru, skromen kakor vedno, smo mu zaploskali, v mislih mu stisnili ro- ko.

Anton Suštaršič s Turjaka, stari oče Mira Cerarja

S Turjaka je doma, tam je šele po vojni je odšel v Ljubljano, k materi. V hiši, tik ob cesti, od koder se lepo vidijo slemena nekdanjega turjakega gradu, pa še sedaj živi njegov stari oče Anton in stric Vinko Suštaršič. Nedavno sem jih obiskal in najprej in največ smo se pogovo- rili o Miru. O tem, kakšen je bil kot deček, ko je ži- vel pri njih, kako je pričel telovaditi in še o drugem.

Miro je začel telovaditi že kot fantiček na Turjaku

— Dobro se ga spomin- jam, pripoveduje stari oče,

ki se mu visoka leta kar ne poznajo, vedno je bil maj- hen, droben, miren in tih, z vsem zadovoljen in ved- no pripravljen pomagati, če je le mogel, tako da smo ga imeli vsi res radi. Posebno dobro sva se ra- zumela midva, vedno se je vrtel okrog mene.

Kako je pričel telovaditi? Pravijo sicer, da je v Ljublja- ni, ker je bil preslaboten in bi ga telovadba okre- pila. Res je bil slaboten, to pa predvsem zaradi pod- hranjenosti. Vojska, še sa- mi nismo imeli kaj jesti, otroka pa je izžepalo. Te- lovadil je pa že tu, na Tur- jaku, pripoveduje stric Vinko, petdesetletnik...

Suštaršičeva družina je bila vedno napredna in v času med obema vojnama so bili vsi sinovi pri Soko- lih, oče pa je bil podporni član. In pripovedujeta, Mi- rov stric in stari oče, kako so nekoč telovadili, nasto- pali v drugih krajih, kako se je Vinko že pred vojno srečal z Gregorko, seda- njim Mirovim trenerjem, v Ljubljani, ko so bili na nekem telovadnem tečaju. Doma pred hišo so imeli drog in vsak prosti trenu- tek so iskristili za vaje; mali Miro jih je nekaj ča- sa opazoval, kmalu pa jih je pričel posnemati in telo- vaditi z njimi. Ker je bil premajhen za drog, je ob strani plezal po prečkih in tako prišel do droga. Veli- kokrat so nastopili v Veli- kih Laskah, kjer je bilo Sokolsko društvo, na Tur- jaku pa so imeli lastno četo... Ni nas bilo veliko, pravi Vinko, vsi pa smo le- po telovadili. Potem je prišla vojna, povojna leta in za telovadbo je bilo ma- lo časa, pa tudi postarali smo se že, vzdihnili in kar vidi se mu, da mu je žal, žal za telovadbo. — Da, spet bom postavil pred hišo drog, pravi, in malo potelovadil, saj tako star pa spet nisem,

pa tudi zato, da se ne bi zre- dil...

— Po vsakem večjem na- stopu, povzame stari oče, pri-

Stric Vinko pred domačo hišo

de k nam, domov, o uspehih pa sploh noče govoriti, kar nerodno mu je, če je v sre- dišču pozornosti. Komaj pri- de k nam, že gre v delavnico (stric Vinko je mehanik), vzame kak težak železen drog in ga dviga nad glavo in spušta za hrbtom. Ne da si miru, vsak trenutek izko- risti za vaje, za razgibanje. Potem gre na sprehod, po trvanikih, gmajnah, široko vdihava zrak in vzklika: »Po- glej, kako čudovita je narava! Nikjer na svetu nisem videl kaj lepšega...« In ko pride nazaj, že spet uteži, že spet trenira... In staremu očetu se zaistri pogled od ponosa na svojega skromnega, veli- kega vnuka.

— Ko je bil na olimpijadi, smo s strahom pričakovali vesti, kar bali smo se odpre- ti radio. Vedeli smo, kaj zmo- re, lahko pa bi imel smolo, lahko bi mu kje spodrsni- lo... Nihče ni poteka olim- pijske spremljal z večjim za- nimanjem, kakor mi...

In še o prvem partizanskem topu

Neopazno zaide pogovor na vojna leta in spominim se, da so tu, na Turjaku pri Suštar- šičevih, pred dvaindvajsetimi leti napravili prvi partizanski top. Pobaram, kako je bilo tedaj.

Mislil, da je bilo spoma- di 1942. leta, malo pred Ro- škovo ofenzivo, pripoveduje Vinko, eden od »očetov« partizanskega topa. »Nekega dne sta prišla k meni Petru- ška, Vence Drobnič iz Sodra- žice in še nekateri tovariši in mi dejali, da bodo pri nas naredili kanon, jaz naj bi jim pa pomagal. Debelo sem jih pogledal, saj se mi niti sa- njalo ni, kako bo to šlo. Res- da sem delal že najrazličnej- še stvari, topa pa še ne. No, in smo se lotili dela. Pri- nesli so nekakšno cev, v ka- tero smo vrezali navoje, ko- vaška dela, varenje in podob- no sem opravil jaz. Imel sem tudi nekaj kotnega železa in kanon je bil kmalu pripravl- jen. Na zadnji del cevi smo namestili prožilni mehanizem puške in naredili okrog 30 granat. To je bilo zelo za- mudno delo; uporabili smo eksploziv italijanskih avio- nskih bomb, ki jih je razstavil Petruška — preklemano spre- ten je bil pri tem opravilu — bombe smo predelali, jim do- dali »perutnice« in udarno iglo in top preskusili. Kar izpred hiše smo ustrelili pr- vič seveda brez eksploziva, granato pa je odneslo tja v sosednjo vas. Nato smo ga prestavili pred gostilno in od- tam namerili na oddaljen ko- zolec. Granata je šla kar skozenj...«

Top je bil gotov in kar ču- dil sem se, kako smo ga sploh lahko spravili skupaj,

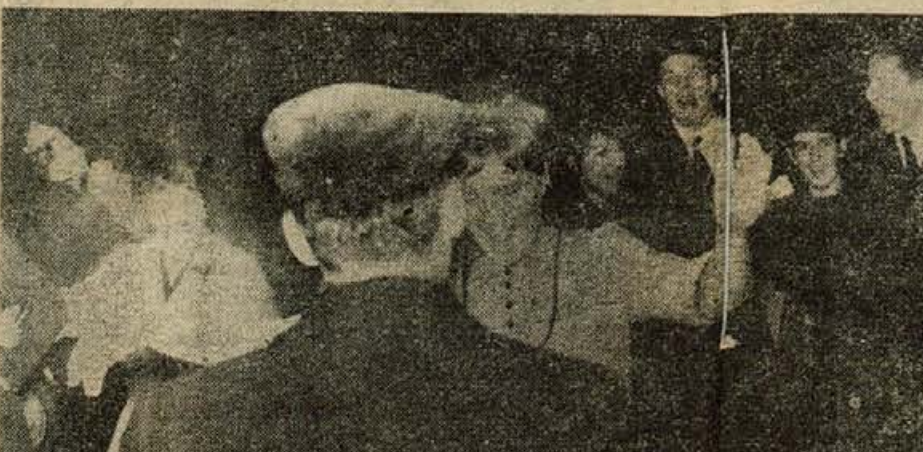

To je naš MIRO CERAR, zata kolajna z zadnje olimpiade v Tokiu!

še bolj pa sem se čutil temu, da je sploh delal. Pri tem pa sem spoznal partizansko iz- najdljivost in srečo. S konji- čem, ki ga je »sposodil« grof Auersperg, ki je tedaj še ži- vel v gradu, so top nato pre- nesli na Mokro, o nadaljnjih usodi pa ne vem. Vem le to, da so zanj slišali Italijani in

užili ob misli, da imajo pa- rizani že topništvo, precej strahu... Po vojni je Petru- ška napravil prototip topa, ki ga hranijo v Muzeju revolu- cij v Ljubljani...«

Beseda da besedo, pogovor se razpleta; spet pridemo na Mira, ki bo menda kmalu spet prišel na obisk, prav go-

SPOMINČEK NA ZADNJE SILVESTROVANJE

NEKATERI SO PRAZNOVALI NOVO LETO BOLJ BUČNO, NEKATERI BOLJ SKROMNO. UPRAVA HOTELA NA OTOCU JE NEKAJ PO POLNOČI PRESENETILA GOSTE Z OGNJEMETVOM PRED GRADOM. KER JE PRIŠLA NA PLOŠČAD PRED VHODOM TUDI MUZIKA, SO SE RAZPOLOŽENI GOSTJE, MED SEBOJ ZNANI IN NEZNANI, PRIJELI ZA ROKE TER ZAPELI IN ZAPLESALI KOLO.

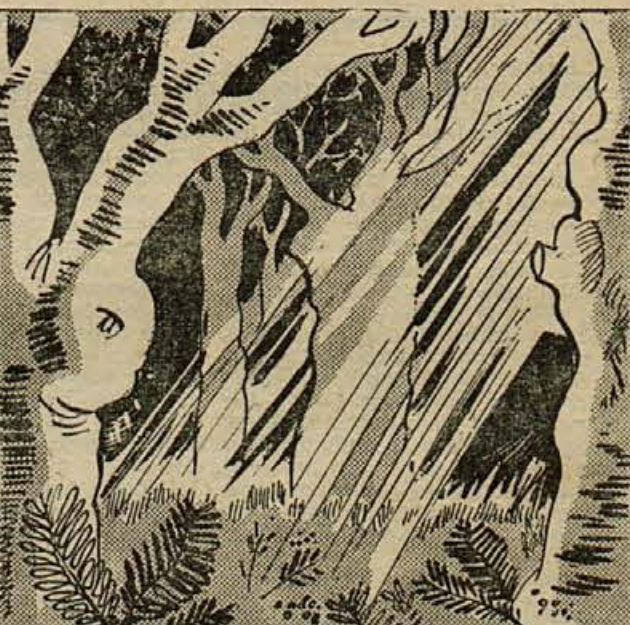
VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

1. — Viharna je bila pomlad leta tisoč devetsto štirin- štiridesetega. Naša zemlja je bila krvava od nasilja in krivic, toda med ruševinami požganih domacij je bilo zasejano seme upora. Kilo je v slehernem srcu in se razraslo v mogočnega ythra, ki je rodila junake, da se jim je čudil svet. Partizanske brigade so ponesele zna- menje na svojih bojnih zastavah do vseh meja domo- vine.

2. — V tem času se godi naša povest, napisana po pri- povedovanju, ki so jo doživljali pred več kot dvajseti- mi leti. Nekateri izmed njih so imenovani s praviimi imeni, drugi ne; tu in tam je kaj izpuščene, drugod dodanega. Toda, čeprav je v naši povesti marsikaj opisano drugače, kot se je morda bilo zgodilo, je ven- dar verna podoba tistega časa in mladih ljudi, zraslih v njem.

3. — Večina jih še živi in naš glavni junak pastirček Rudi nam ne bo zameril, če v naši zgodbi v slikah in besedah opišemo, kar je doživel v letih boja za svo- bodo. Toda mnogi izmed junakov naše povesti zdaj trohniijo pod mehkim mahom svobodnih gozdov, ki v splošni tihoti varujejo spomin nanje in na tista ognja in krvi polna leta, ko se je v boju kovala naša usoda.

4. — Lep in jasen februarški dan leta tisoč devet sto štirin- štrideset se je nagibal v večer. Po poboju nad črnivcem se je kot utrjena kača vlekla dolga kolona, raztegnjena čez ves hrib, na medlo lesketajočem se snegu pa se je zahajajoče sonce igralo z dolgimi sen- cami pet sto partizanov Tomšičeve brigade. Brigada, ki se je bila zadrževala del časa v Tuhinjskih hribih, se je pod večer dvignila na pohod.

Saša Dobrila:

ARGONAVTI

SMEH STOLETIJ

Kralj Aleksander je mnogo slišal o Diogenesu in ga je zato nekega dne obiskal. Filozofa ni zmotil ves kraljevski sijaj, mirno je ležal dalje. Kralj ga je radovedno pogledo- val in nato rekel: »Vidim, da živiš zelo skromno in da si revno oblečen. Zahtevaj od mene karkoli in če bo v moji moči, ti bom ustregel.«

»Nicesar si ne želim,« je odvrnil modrijan, »toda če mi že res hočeš napraviti uslugo, te prosim — umakni se mi s sonca.«

Kralju je bil samozavestni in skromni odgovor tako všeč, da je vzkliknil: »Če ne bi bil Aleksander, bi želel biti Diogen.«

Istega kralja so vprašali, katera vršina je večja — pra- vičnost ali hrabrost.

»Če bi bili vsi ljudje pravični, hrabrih sploh ne bi bilo treba,« je odvrnil Agezila.

Vrhunec učenosti starega veka se je nakopil v naj- večjem učenjaku tistih časov Aristotelu. Zaradi njegove vsestranosti so ga imenovali orjaka antične znanosti. Vzgo- jil je vrsto mladih ljudi, ki so postali ugledni znanstveniki. Med njegovimi učenci je bil tudi Aleksander, poznejši ma- kedonski kralj.

S svojo globoko življenjsko modrostjo se je Aristotel visoko dvignil nad vsakdanjost tedanjega življenja. Ne- kdo mu je zaupno pripovedoval, da ima prijatelje, ki za njegovim hrbtom o njem slabo govorijo. Aristotel je podpi- hovalca zavrnil z besedami: »Če me obrekujejo v moji odsotnosti, me nič ne skrbi. V moji odsotnosti me lahko tudi pretepejo.«

Na vprašanje, zakaj ima rad lepe ženske, je filozof odgo- voril: »To vprašanje je vprašanje slepca.«

— Oh, dragi, zdi se mi, da je v kuharski knjigi tiskarska napaka...

— Ne vem, odkod se je v tem letnem času vzela ta muha v juhi...

20 MILIJARD DRUŽBENEGA PROIZVODA?

Ugodni rezultati v minulem letu — Večji in vendar bolj »mršav« proračun — »Govorimo eno, delamo drugače!« — Vedno nove obveznosti občin, ki pa jim ne sledijo potrebna ustrezna sredstva! — Še ta mesec: važen pogovor z ljudskimi poslanci

Kočevska občina zaključuje 1964. leto na področju gospodarskega razvoja in družbenega standarda z dokaj ugodnimi rezultati. Sklepa jo iz periodičnih obračunov za tretje tromesečje se bosta v primerjavi s preteklim letom družbeni proizvod in navadni dohodek povečala za 22 odstotkov. Ugodno so se povečali tudi osebni dohodki; medtem ko so bili povprečni OD januarja 34.503 dinarjev, so se povečali oktobra na 45.597 dinarjev.

Investicije v gospodarstvo so bile omejene že z družbenim planom. Še bolj pa z doslednejšimi ukrepi SDK pred meseci. Med najvažnejše investicije v občini spada rekonstrukcija itasa, ki bo zboljšala delovne pogoje in racionalizirala proizvodnjo. KGP je nadaljevalo z gradnjo klavnice in Agroservisja. Avto pa je že alj pa še bo uvozil 31 tovornjakov itd. Manj uspeha je bilo v izvozu, saj je bilo do zadnjega novembra uresničena

le 75,2 odst. plana. V tem času je Itas izvozil 52 odstotkov predvidenih izdelkov, Melamin 22,3 odst., Inles — obrat Kočevje 115,2 odst., KGP 72,6 odst., Avto 92,7, hotel Pugled 106,9 odst. in Inkop 74,1 odstotka. V tem času je bil izvoz večji za 36,6 odstotka v primerjavi z 11 meseci 1963.

Z dvigom produktivnosti in doslednejšim izkoriščanjem proizvodnih zmogljivosti se bosta lahko v letu 1965 družbeni proizvod in narodni dohodek še bolj povečala, saj se bosta (po dosedanjih predvidevanjih, ko še niso znani vsi planski podatki gospodarskih organizacij) povečala za okrog 12 do 15 odstotkov. To pomeni, da bo družbeni proizvod dosegel okrog 20 milijard dinarjev. V družbenem planu za leto 1965 bo treba dati tudi večji poudarek razvoju družbenih služb, ki zaostajajo za gospodarstvom. Predvsem bo treba izboljšati pogoje za delo v šol-

stvu, zdravstvu in socialnem varstvu.

Občinski proračun bo letos razpolagal s 653 milijoni dinarjev, potrebe za financiranje družbenih služb, komunalna dejavnost itd. pa znašajo skupaj s prenesenimi pristojnostmi na občino milijardo in 58.694.000 dinarjev. Od kod bo lahko občina krila ta primanjkljaj, še ni znano in bo treba predvidene potrebe, kakor že tolikokrat, skrajšati na minimum.

Na seji skupščine je prebral daljše poročilo o gospodarskem in družbenem razvoju občine v letošnjem letu predsednik sveta za družbeni plan in finance Rudi Rauh, v razpravah pa so sodelovali razen predsednika skupščine Draga Benčina še Matija Cetinski, Franci Korelec, Franc Zagar, Jože Košir, Marjan Mrvar, inž. Savo Vovk, Jože Pogorelec, Leon Urh in drugi. Enotni so bili v mišljenju, da je težko govoriti in sklepati o politiki gospodarskega razvoja občine, ko pa je »zgoraj« že vse urejeno, rešeno, ko ne vedo, kakšna bo delitev, koliko sredstev bo občini ostalo v proračunu (primanjkljaj okrog 400 milijonov!) za kritje najnujnejših potreb. Višji organi — okraj, republika — ne prestopajo prepuščajo do ločene stvari občinam, sredstva za reševanje teh problemov pa si pridržijo. Na seji so odborniki odločno poudarili, da občina ne sme sprejeti nobenih dodatnih obveznosti več, če ne bodo zagotovljena tudi dodatna sredstva, pri tem pa so se hkrati tudi vprašali, kakšno funkcijo sploh še opravlja okraj, ki je prepustil občinam že toliko obveznosti (ne pa

sredstev!) in če je sploh še nujno, da obstaja. V razpravah so se odborniki večkrat opirali na ugotovitve VIII. kongresa ZKJ, češ da velikokrat govorimo tako, delamo pa drugače, da velikokrat ne planiramo tako, kakor zahteva razvoj itd. O vseh teh problemih, so sklenili, se bo treba temeljito pogovoriti z vsemi poslanci, ki jih bodo januarja povabili v Kočevje, okraju, republiški skupščini in drugim občinam pa so sklenili poslati pismo v zvezi s temi neskladji.

Podrobneje bomo o gospodarskem razvoju občine v letu 1965 pisali v eni naših naslednjih števil.

FRANCE GRIVEC

Gasilski odbor sameres ne zmore vsega

Gasilsko društvo v Kočevju ugotavlja, da lani niso uresničili nalog, sprejetih na občnem zboru. Protipožarna dejavnost je tako pomembna pa tudi obsejna naloga, da je odbor društva ne zmore sam. Pomagati bi mu morale ostale organizacije, še posebej pa delovni kolektivi, ki razen redkih izjem niso veliko naredili za izboljšanje požarne varnosti v Kočevju. Razen kadrovskih težav tare gasilsko društvo v Kočevju tudi pomanjkanje denarja, zato bi bilo prav, ko bi bilo deležno širše družbene pomoči.

-v-

Mladoletniki — vedno več prekrškov

Iz pregleda prekrškov, ki so jih zakrivali v 1964 mladoletniki v ribniški in kočevski občini, je razbrati, da je takšnih prekrškov več kot pred letom. Na posvetih o mlado-

dinskem kašninalu, ki so jih sklicali, da bi število mladoletnih kršiteljev zmanjšali, so se zavzeli za to, da bi razen staršev za mladoletnike skrbeli bolj kot dozdaj tudi ostali organi. Šolskim vodstvom in prosvetnim delavcem naj pomagajo pri tem krajevne skupnosti in delovne organizacije, ki zaposlujejo mladoletnike. Ugotovili so, da bi se dalo s skupnim prizadevanjem doseči precej ter da bi se nato prekrški in kazniva dejanja mladoletnikov zmanjšali.

-v-

Samoprispevek za novo šolo v Kočevju

Vedno večje število šolobveznih otrok v Kočevju in izredno slabi ter neprimerni šolski prostori že vrsto let narekujejo gradnjo nove šole. O tem so odločneje spregovorili že na konferenci krajevne organizacije SZDL v mestu, kasneje pa tudi na zborih volivcev v delovnih organizacijah, ki so bili od 16. do 26. decembra. Potem ko so odborniki volivcem podrobno poročali o pripravi na gradnjo šole, predvsem pa o nujnosti gradnje, je bila odločitev kaj lahka; od 2.192 volivcev, ki so se udeležili zborov volivcev (okrog 50 odstotkov volivcev!), jih je 2.053 glasovalo za krajevni samoprispevek, ki velja za vse zaposlene, ki stalno živijo v občini.

Uvedbo samoprispevka je narekovalo spoznanje, da sredstev za novo šolo drugače ne bo mogoče zbrati, s tem pa tudi ne bo nove šole. Osnova za plačevanje samoprispevka je neto osebni dohodek, in sicer 3,5 odstotka (dosedanji dopolnilni proračunski prispevek, ki z novim letom odpade). Tako bodo s samoprispevkom v enem letu zbrali skoro 100 milijonov dinarjev, s prispevki gospodarskih organizacij pa nekaj nad 150 milijonov. Predračunska vrednost za I. etapo šole znaša okrog 300 milijonov in bo treba manjkajoča sredstva dobiti iz drugih, republiških virov.

Nova šola, za katero bodo načrti pripravljeni do konca februarja, bo paviljonska in bo stala nasproti doma telesne kulture, kjer je zdaj vrtnarija. Deloma bo pritlična, deloma enonadstropna, imela bo 20 učilnic in bo lahko sprejela do 800 učencev. Seveda šele tedaj, ko bo popolnoma dograjena; to bo predvidoma stalo okrog 600 milijonov dinarjev. Prva faza gradnje bo končana in vseljiva do začetka septembra 1966.

Skupščinski dnevnik

V torek, 29. decembra, sta se v domu telesne kulture zbrala na zadnjem zasedanju v letu 1964 oboja občinske skupščine Kočevje in obravnavala vrsto pomembnih vprašanj. O osnovah družbenega plana in proračuna za 1965 in o krajevnem samoprispevku za gradnjo šole poročala v posebnih sestankih. Razen tega so sprejeli še odlok o financiranju proračunskih potreb v I. tromesečju, program dela skupščine za leto 1965, potrdili so odlok o noveletnih nagradah in razpravljali redni likvidaciji obrtnega podjetja Krojašvo in obrtnega podjetja Fotollik.

V I. tromesečju bo skupščina, razen sprotnih problemov, obravnavala delo skupščine in njenih organov za minulo mandatno dobo in priprave na volitve. Pregledala bo uresničevanje sklepov in priporočil, ki jih je skupščina sprejela in posredovala delovnim organizacijam in zavodom, razpravljala bo o predlogih, mnenjih in stališčih zborov volivcev; obdelala bo družbeni plan in proračun občine 1965 in sprejela ustrezne odločke. Pregledala bo poročilo o delu občinskega sodišča in poročilo komisije za gradnjo šole. V drugem tromesečju bo skupščina obravnavala poročilo komisije za reorganizacijo osnovnega šolstva, analizo lesne industrije v občini, poročilo sveta za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve o problemih urbanizma in stanovanjske gradnje; probleme cestne mreže in vzdrževanje cest 3. in 4. reda. Obravnavala in sklepala bo o perspektivnem programu 1964—1970 na področju industrije, obrti in prometa, blagovnega prometa, kmetijstva in gospodarstva ter na področju družbenih služb. Obravnavala bo tudi probleme zdravstvene mreže in gradnjo zdravstvenega doma ter poročilo sveta za kulturo o kulturno-prosvetni problematiki. — To je le okvirni program dela skupščine v I. polletju, ki ga bodo sprodi dopolnjevali tudi s predlogi posameznih svetov in komisij. Morda o programu le toliko, da je razen poročila sveta za kulturo posvečenih vse premalo načrtov obravnavi kulturne problematike, ki je v občini vsakakor potrebna temeljiteljša analiza in obravnava.

Skupščina je potrdila uvedbo redne likvidacije za obrtno podjetje Moško krojaštvo in Fotollik. Krojaštvo posluje že od 1946. leta, način dela pa se ni niti malo spremenil niti izboljšal. Zasluge je maljen, kljub temu, da so cene uslug sorazmerno visoke. Kolektiv je večkrat zašel v denarne težave in občina mu je morala vedno pomagati. Pomagala mu je tudi letos, da so delovne prostore uredili. Kolektiv nima volje do skupnega dela in svet za industrijo in obrt je menil, da je najbolje, da podjetje likvidirajo. Nekateri delavci iz Krojaštva se bodo zaposlili v novo ustanovljenem podjetju Pletilstvo, drugi pa bodo dobili dovoljenja za samostojno opravljanje obrti.

Fotollik sicer ne posluje z izgubo, čeprav je tudi tu občina morala večkrat priskočiti na pomoč z denarjem, vendar nima nobene perspektive za nadaljnji razvoj, da bi se podjetje razširilo ali celo moderniziralo. Tudi v tem primeru je svet menil, da je najbolje, če podjetje likvidirajo in dajo v zasebno upravljanje. V razpravi so odborniki predvsem poudarili, da je slabo stanje malih obrtnih podjetij in sploh obrti v občini posledica nerealne politike do obrti in povojnih letih in da bo treba v prihodnje posvetiti tem stvarim veliko več pozornosti. Še posebej pa bo treba posvetiti vso skrb krojaškim obrti, saj ne bi bilo prav, kakor so nekateri dejali, da bi bili vsi oblečeni v Varteksovo konfekcijo.

SKUPŠČINA OBČINE KOČEVJE razpisuje

za 9. januar 1965

JAVNO DRAŽBO

za prodajo

osebnega avtomobila Zastava 1300,

leto izdelave 1962. Začetna cena 1.500.000 din.

Dražba za družbeni sektor bo od 9. do 10. ure, po 10. uri pa za zasebni sektor. Pred pričetkom dražbe je treba položiti varščino v višini 5% od začetne cene, ki bo ponudniku, ki ne bo uspel na dražbi, vrnjena. Informacije se dobe na oddelku za finance Skupščine občine Kočevje.

Premajhno zanimanje in minimalna podpora za reševanje kulturnih vprašanj — Je zavod za pospeševanje kulturnih dejavnosti potreben ali ne? — Kaj vse je pravzaprav kultura? — Na vprašanja o delu sveta za kulturo in prosveto pri občinski skupščini Kočevje odgovarja predsednik sveta Matija Cetinski, upravnik kočevske delavske univerze.

Na dosedanjih sejah (ki pa jih je bilo zelo malo) je svet za kulturo in prosveto pri skupščini obravnaval vprašanje kulture na splošno s posebnim poudarkom na razvoju kinematografske mreže v občini. Na eni izmed sej, ki se je je udeležil tudi prosvetno kulturni poslanec Boris Mikoš, je svet obravnaval vrsto konkretnih vprašanj, n. pr. ustanovitev sklada za pospeševanje prosvetno kulturne dejavnosti. Sklad še ni ustanovljen, ker ni bilo moč ugotoviti virov, iz katerih bi se vanj stekala sredstva. Naloga sveta je tudi, da sodeluje pri razdeljevanju proračunskih sredstev za kulturno dejavnost, ki naj bodo v skladu z ugotovljenimi potrebami. Sredstva za kulturo in prosveto se bodo v letu 1965 sicer res močno povečala, menda kar za 98 odstotkov, vendar predvsem na račun višjih stroškov za prevoz otrok v šolo in podpor učencem pri šolanju. Ko pa pridemo do postavke »kultura in

prosveta«, ugotovimo, da so sicer velika sredstva že v prejšnjih postavkah (ki niti ne spadajo v kulturo in prosveto, prej v šolstvo!) skopnela in kultura je spet pred starim problemom — pomanjkanjem sredstev.

Ena prvih nalog sveta bo tudi ustanovitev zavoda za pospeševanje kultur-

Matija Cetinski, predsednik občinskega sveta za kulturo in prosveto

ne dejavnosti. Zavod bi predvsem pomagal prosvetnim društvom s strokovnimi nasveti — rekviziti, režiserji, literaturo ipd. Zavod bi lahko tudi organiziral gostovanja tujih kulturnih skupin ter gostovanja domačih igralcev v drugih krajih (takih gostovanj bo okrog 10 na leto). Posebna kinematografska sekcija zavoda bi načrtno urejala položaj kinematografov, ki so sedaj v dokajšnji zagati.

Vse to so načrti in želje, ki pa jih bo dokaj težko uresničiti. Problem sveta za kulturo in prosveto je, kakor poudarja njegov predsednik, v tem, da je za reševanje kulturnih vprašanj pri pristojnih občinskih organih premalo razumevanja. Prav je, da smo doslej z vso zavzetostjo in dokajšnjimi uspehi reševali težke gospodarske probleme, razvijali gospodarstvo, industrijo, vendar pa smo pri tem vse preveč pozabljali na kulturo, in zavod, ki bi bil v Kočevju potreben, bi bil glavni nosilec kulturne

dejavnosti. Kultura je sestavni del našega življenja, prav tako kot gospodarstvo, je pravzaprav tisti del življenja, ki lahko še pospešuje nadaljnji razvoj gospodarstva in je v socialistični družbi nujno potreben. In še to: gospodarstvo bodo lahko razvijali in krepili le vestransko razgledani, izobraženi proizvajalci.

Poudarili smo že in ponovno poudarjamo, da človek ne živi samo od kruha, da je kultura morda celo precej velik kos našega vsakdanjega kruha. Pri tem moramo pač vedeti, kaj je sploh kultura — da je to tudi standard! Vendar pa kultura ni samo lep osebni dohodek, niti lepo stanovanje s televizorjem, z bogato, neprecenljivo knjižnico, lepe obleke, avtomobil in vugled na družbo, v katero zahajamo. Kultura ni SAM televizor, SAMO gledališče ali film, SAMO literatura, SAMO časopisi itd., PAČ PA VSE TO SKUPAJ IN SE MARIKAJ DRUGEGA, vključno s splošno razgledanostjo, vljudnostjo in pristnimi socialističnimi odnosi med ljudmi. Pri tem ne gre samo za denar; od kulture nas zdaj še loči debela ledena stena! Prebijmo jo že enkrat!

F. GRIVEC

»Gradnja šole ni več samo želja – to je že nuja!«

Na konferenci osnovne organizacije Zveze komunistov na ribniški šoli – udeležili so se je tudi nekateri učitelji-nekomunisti – so tako v referatih kakor v razpravi obravnavali predvsem probleme šole z materialne strani. Toda je

dro razprave ni bil le materialni položaj prosvetnih delavcev, pač pa materialni položaj šole, pomanjkanje in neurejenost šolskih prostorov in s tem v zvezi kvaliteta pouka ter razvoj samouprave v prosveti.

Cimprej bo treba odpraviti preživeli administrativno birokratski sistem »razdeljevanja« sredstev za financiranje programov šol in jim nameniti toliko sredstev, kolikor jih potrebujejo za nemoteno delo, se pravi –

dosledno izvajanje šolske reforme. S tem da šola komajda krije najnujnejše potrebe, niti z najboljšo voljo ni moč slediti reformi; če pa hkrati niso »reformirana« tudi sredstva zanj, o šolski reformi oz. njeni praktični vrednosti ne more biti sledu. Ob takem preživljanju sredstev tudi ni mogoče razviti nagrajevanja po delu, ki je sicer v prosveti prav tako mogoče kot kje drugje – seveda ob zadostnih sredstvih.

»Gradnja nove šole,« so tudi poudarili na konferenci, »ni več želja ne nas ne otrok ne staršev, pač pa nuja, tako kot je za življenje nuja voda.« Šele v novi šoli bo mogoče dosledneje izvajati šolsko reformo in govoriti o večji kvaliteti pouka (načrti za šolo so že skoro pripravljeni, skupščina pa je tudi že razmišljala o zbiranju sredstev s samoprispevom. Gradnja jo bodo pričeli še letos).

Na konferenci šolske osnovne organizacije so precej govorili tudi o uvedbi pomožnega oddelka, iz katerega naj bi se razvila kasneje posebna šola. Za to je treba čim prej izvesti tudi kategorizacijo otrok.

NEZDRAV LOKALIZEM

Na konferenci osnovne organizacije ZK ribniškega obrata Inles je bil tako v poročilu kakor tudi v razpravi največji poudarek na nadaljnjem razvoju kombinata in notranjih odnosov med posameznimi obrati. Zaskrbljujoča je ugotovitev, ki so jo večkrat poudarili, da se po dveh in pol letih, kar je bilo združenih v kombinat šest letnih podjetij v dveh občinah, v samoupravnih organih, prav tako pa tudi med obrati, ni enotnosti, da se vedno zastopa vsak tendence in koristi svojega obrata, obratni delavski sveti, da o svetih ekonomskih enot niti ne govorimo, pa so v podrejenem položaju nasproti centralnemu delavskemu svetu, v katerem vleče vsak na svojo stran.

Ne moremo zanikati razvoja, ki ga je kombinat napravil od ustanovitve; štiri milijarde, ustvarjene lani, to zgovorno potrjujejo, ostaja le občutek, da gre še vedno za šest podjetij: za Jelko, Smreko, Hrast, Galanterijo itd., da je bila združitev le navidezna. Ostala (ali pa še povečala) se je ljubosumnost med obrati za vsak investicijski dinar, ki ni bil porabljen pri njih. Med obrati se torej razvija tekma, a ne v tem, kdo bo več napravil, kdo bo pospešil razvoj vsega kolektiva, ampak kdo bo iz skupne blagajne izpulil čim več zase.

Na konferenci so opozorili na problem specializacije, o kateri govorijo že ves čas, dejansko pa je vsak obrat kombinat v malem. Še vedno so brez podrobnega perspektivnega plana, kaj namreč hoče kolektiv doseči. Prav to pa bo ena glavnih nalog tako tehničnega sektorja kakor vsega kolektiva v letu 1965: točno začrtati pot nadaljnega razvoja kombinata, saj bi, izhajajoč iz programa razvoja, ne moglo prihajati do nesoglasij med obrati, ker bi vedeli za daljše obdobje, kaj bodo kje zgradili, imeli bi za daljši čas točno razporejen vsak investicijski dinar, lažje bi izvajali popolno specializacijo in povečali finalno proizvodnjo na račun izvoza (trenutno) konjunkturnega žaganega lesa.

Ko so komunisti ribniškega obrata govorili o teh nezdruženih odnosih, so ugotovili, da v preprečevanju in odpravljanju nesoglasij ter v krepitvi samoupravnih organov in kombinata kot celote niso odigrali zadovoljive vloge in da bo treba to čim prej popraviti.

Zavod za zaposlovanje delavcev tudi v Ribnici

Zavod za zaposlovanje delavcev je bila ena izmed skupnih služb občin Kočevje in Ribnica. Junija 1961 je Oblo Ribnica izdal izjavo za ustanovitve izpostave zavoda za zaposlovanje delavcev Kočevje v Ribnici. Analiza dosedanjega dela izpostave oz. zavoda pa je pokazala, da leta ni opravljal na področju ribniške občine svojih nalog, iz česar je prišla tudi potreba po ustanovitvi lastnega, samostojnega zavoda. Tudi če pogledamo sredstva, ki jih je zavod zbral vsako leto na območju Ribnice (0,5 odstotka od bruto osebnih dohodkov zaposlenih), bi bilo njegovo delo lahko uspešnejše.

V ribniški občini je bilo konec novembra 1964 zaposlenih 2.309 delavcev, ki bi zavodu prispevali do konca leta približno 8.100.000 din. Iz

sklada za pripravo delavcev za zaposlitev (45 odst. zbranih sredstev) v minulem letu v ribniški občini zavod ni uporabil ničesar, niti ni nudil namenskih sredstev za odpiranje novih delovnih mest in za strokovno prekvalifikacijo delavcev, pač pa je kril le osebne dohodke enega zaposlenega v izpostavi in materialne stroške, kar vse skupaj ne presega 1.300.000 din, zavodu za zaposlovanje delavcev Kočevje pa je ostalo približno 6,8 milijona din.

Ker je svet za delo in delovna razmerja pri ObS Ribnica ugotovil, da se sredstva, ustvarjena na območju občine, ne vračajo nazaj, je predlagal skupščini ustanovitve

samostojnega zavoda za zaposlovanje delavcev, ki bo lahko z zbranimi sredstvi (okrog 10,5 milijona din v letu 1965) in s primerno kadrovskega zasledbo uspešneje opravljal svoje delo kakor dosedanja izpostava. Skupščina je ustanovitev zavoda že potrdila.

Ostal je brez dela

Pod tem naslovom je bil v lanskem 49. številu objavljen članek, v katerem je pisec članka kritično ocenil delo naše komisije. Da bi javnost slišala tudi drugo plat zvonca, dajemo odgovor na omenjeni članek:

Ze vsa leta, odkar ta obrat intenzivneje opravlja gospodno-gojitvena dela, najema za poletno sezono primerno delovno silo, ki pa v zimskem času ne more, niti nima kaj delati, zato jo ob zaključku sezone odpustimo. Le predlansko leto, to je pozimi 1963/64, te delovne sile iz socialnega čuta nismo odpravili – računajoč, da jo bomo zaposlili pri kidanju snega, prebiranju in skladiščenju prostorskega lesa ob kamonskih cestah ter makliranju celuloznega lesa. Nekaj od teh delavcev je bilo zelo pridnih (ti so tudi še sedaj zaposleni), nekateri smo morali večkrat tedensko osebno klicati po hišah, naj gredo na delo, bili pa so tudi taki, ki se sploh niso javili na delo – tudi na pisarne pozive ne.

Pr. obravnava vprašanja zaposlitve teh ljudi v letošnji zimski sezoni je komisija gornje upoštevala in sprejela temu ustrezne sklepe, brez vpliva posameznikov.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA PRI GOZDNEM OBRATU GRČARICE

Sprejem pri Francetu Ilcu, predsedniku občinske skupščine

30. decembra je bil ob zaključku 100-letnice gasilstva pri predsedniku OS Ribnica Francetu Ilcu sprejem za predsednika gasilskih društev iz ribniške občine. Prisostvovali so mu tudi funkcionarji občinske gasilske zveze in nekateri drugi gostje. Tov. Ilc se je zahvalil gasilec za njihovo poštreno delo in poudaril, da bo OS še naprej materialno podpirala gasilska društva. Na koncu jim je želel še veliko uspehov in jim razdelil lepa knjižna darila.

publiško odlikovanje tretje stopnje sta dobila Milan Merhar iz Prigorice in Edo Tančič iz Ribnice. Z visokim gasilskim odlikovanjem je bilo nagrajeno tudi gasilsko društvo iz Dolenje vasi.

SUŠJE: program že imajo

Volivci na območju krajevnih organizacij SZDL Sušje, ki obsega pet vasi in dve volilni enoti, so imeli zadnje nedeljo v lanskem letu skupen zbor volivcev. Najprej so izvolili 11-članski svet KS in 3-članski nadzorni odbor. Za prvega predsednika sveta, na čigar področju živi 800 prebivalcev, je bil izbran Slavko Klun, za tajnika pa Janez Prijatelj, oba iz Vinice. Sprejeli so tudi okvirni program dela za leto. Govorili so o usodi zadružnega doma v Sušju. Predlagali so OS Ribnica, naj bi dala dom v upravljanje krajevni skupnosti. Razpravljali so še o osnutku odlaka o določitvi vrednostnih raz-

redov kmetijskih in gozdnih površin in davkov od kmetijstva in obrtništva. Volivci iz Zapotoka in Vinice so predlagali, da se njihovo področje prestavi iz drugega v tretji razred. Gorenji lazi pa naj bi iz tretjega prišli v četrti razred. Govorili so še o drugih aktualnih vprašanjih.

Zapis o naših železničarjih

O železničarjih na ribniškem področju redko pride kak glas. Skromni, a delovni kolektiv zasluži, da tudi o

njih spregovorimo nekaj besed. Zaradi specifičnosti dela se lahko le redkokdaj zbežimo skupaj, pred kratkim pa so imeli letno konferenco sindikalne organizacije; zbrali so jih je v zgradbi železniške postaje v Ribnici lepo število. Prišli so iz Ortneke, Zlebiča in Ribnice.

Govorili so o delu sindikalnih podružnic; doslej so imele dve sindikalni podružnici: v Ribnici in Ortneku, za naprej pa so sklenili, da bo samo ena podružnica, ker bo tako omogočeno njihovemu sindikatu uspešnejše delo. Slišali smo, da so člani kolektiva seznanjeni s statutom svojega podjetja.

Progovni železničarski delavci živijo še pod težjimi pogoji kot drugi delavci pri železnici. Izpustavljeni so slabemu vremenu in s tem tudi boleznim. Kritizirali so slabo kvaliteto dežnih plaščev. Če se človek iz dneva v dan hrani le z mrzlo malico, se to prej ali slej pozna na zdravju. Zato bodo uvedli toplo malico.

Precej negotovanja med progovnimi delavci je tudi zaradi rezanja norm. Delavci do gotove meje lahko presega normo, da je plačan za svoje delo, če pa to mejo prekorači, mu presežek norme ne plačajo. To bo treba ure-

Delo gasilcev ribniške občine zasluži pohvalo

so se društva na lastno pest lotila reševanja tega problema. Pomoč jim je nudila tudi gasilska zveza iz Ljubljane.

Občinska zveza, ki je prav tako delavna, je organizirala tečaj za častnike in podčastnike, ki se ga udeležuje 24 članov. Tečaj bo trajal tri mesece in se bo po 140 urah končal z opravljanjem izpitov. Poudariti velja, da je občinska zveza v neprestanem stiku z odsekom za notranje zadeve in z referentom za požarno varnost. Ta komisija je na svojih sejah obravnavala problematiko s področja požarne varnosti. Da bi si zagotovili še večjo preventivno, je imenovala pet po-

dročnih komisij, ki naj občasno pregledujejo varnostne naprave ter tako preprečujejo požare. Rezultati te preventivne službe se kažejo v tem, da smo imeli lani le dva požara; prvi je v Loškem potoku povzročil 1.700.000 dinarjev škode. Požar je povzročilo neurje. V Brezjah je znašala škoda ob požaru 3.200.000 dinarjev, ogenj pa je bil po ugotovitvah komisije podtakljen.

Precej se je izboljšalo stanje požarne varnosti tudi v podjetjih in gospodarskih organizacijah. Tu prednjači Inles, kar pa je razumljivo, saj mu preči največja nevarnost glede ognja. Vsa gasilska društva so na dostojen način proslavila 100-letnico jugoslovanskega gasilstva. Posebna delegacija se je udeležila zaključne proslave v Varaždinu. Ko je zdelo prebivalstvo Zagreba katastrofalna poplava, smo priskočili na pomoč s tremi motornimi brizgalnicami in osmimi gasilci. Ti so zelo dobro opravili delo, za kar so dobili priznanje in pohvalo.

Omeniti velja tudi prizadevne gasilce iz Bukovice, prav tako pa je treba pohvaliti gasilsko društvo iz Prigorice, ki je z lastnimi sredstvi zgradilo svoj dom.

Ko že analiziramo dobre strani gasilstva v komunah, ne smemo tudi mimo slabih strani. Predvsem bi bilo potrebno gasilske vrste pomladiti z novimi kadri, predvsem iz vrst šolske mladine. Tako bomo očuvali tradicijo gasilstva v teh krajih, saj je znano, da je bil v Dolenji vasi rojen Ignacij Merhar, prvi gasilec na Slovenskem in ustvarjalec prvih slovenskih povelj za gasilce. Prav tako bomo morali poskrbeti, da bomo v naše vrste vključevali v hodoče več žena in ženske mladine. Prav tako bo potrebno povečati disciplino pri nekaterih članih, organizirati razne tečaje v okviru občinske gasilske zveze ter zaslužnim in poštovanim članom dati vse priznanje za njihovo delo.

JOŽE BABNIK

Kaj ni prav ljudem iz Ortneške doline

● DA morajo na občini mnogokrat čakati uslužbenec, ki so šli »na malico«. Uslužbenec odhajajo v lokale družbene prehrane, ki so precej oddaljeni od uradov, zato bi bilo boljše, če bi tak lokal uredili kje v bližini. Uporabljali bi ga lahko uslužbenec občine in zdravstvenega doma.

● DA je nedeljski avtobus iz Ljubljane ob 9. uri prezaseden, tako da potniki stoje drug drugemu na nogah. Občani želijo, da bi SAP poskrbel za kulturnejšo vožnjo potnikov.

● DA na Velikih Poljanah še zdaj ni javne razsvetljave in da še vedno ni urejena občinska pot iz Ortneke na Grmado. Zato se ne čudimo, če so sestanki SZDL in drugih organizacij v teh vaseh slabo obiskani.

● DA pripeljejo avtobusi predčasno na avtobusna postajališča, včasih tudi 5 minut prej in po postanku nadaljujejo vožnjo, čeravno je odhod po voznem redu prežgoden. Večkrat se je že zgodilo, da je kdo ostal na cesti in videl avtobus, kako odhaja

Drobne iz Sodražice

Imela veliko dela pri reševanju raznih komunalnih problemov. Računajo tudi na podporo krajevne organizacije SZDL.

● Podjetje »Žične pletenice« je imelo lani za 30 odst. višji plan kot preteklo leto. Plan so z velikim prizadevanjem celo presegli. Ker so zakasnil z gradbenimi deli, bo podjetje moralo še eno zimo ostati v majhnem in neprimernem delovnem prostoru. Predvidoma se bodo selili spomladi. Naj se pove, da podjetje ni v skrbeh za prodajo izdelkov, saj imajo prodano že celotno letošnjo proizvodnjo. Težave imajo le z nabavo surovin, vendar upajo, da jih bodo odstranili.

● Tudi v Sodražici so v veselem razpoloženju dočkali novo leto. Največ ljudi se je zbralo v domu Partizana, kjer je bilo osrednje sli-vestrovanje.

JUTRO SE PRIČNE OB SEDMIH

Šola brezskrbnosti in otroške radosti — Zvezdice za pridne, pike za neubogljive...

Vsako jutro od sedmih do osmih prihajajo v vrtec mali varovanci v spremstvu mamic, očetov in starih mam. Njihovo čebljanje hitro napolni sleherni prostor, saj si imajo med seboj toliko povedati. Večina jih pride v službo dobre volje. Ta ali oni je včasih nerazpoložen, zaspan in se spotoma jezi na domače, ko pa se znajde v svoji skupini med prijatelji in igračami, pozabi na slabo voljo. Jutro se mu sprevrže v nasmejan dan in bivanje v vrtcu se prehitro mine. Nekateri so tam samo do poldneva, nekateri spet do druge, tretje ali pete ure popoldne.

Vseh varovancev je v vrtcu blizu 50, rednih obiskovalcev pa približno 45. Razdeljeni so v tri skupine. V prvi so malčki, stari 4 leta in manj, v drugi petletni otroci, v tretji skupini pa tisti, ki jim mineva zadnje leto brezskrbnega otroštva in se bodo na jesen že priključili šolarjem.

Vsaka skupina dela po svojem programu. Pod vodstvom vzgojiteljice rišejo, pripovedujejo, gradijo, telovadijo, se učijo pesnice, poslušajo pravljice, sprejemajo osnovna pravila higiene, hodijo na sprehode in podobno. Se ve-

ko tega bi lahko našli ob prebiranju dnevnikov, sicer pa mamice tako vsak dan sproti zvedo, kaj počno njihovi otroci. Vsak da ima točno določen raspored v sklopu učnega oz. vzgojnega programa.

Igra najmlajših je torej njihovo delo. Pomaga jim širiti razgledanost, spoznavati svet in dogodke, oblikovati njihove značaje. Vsak varovanec, ki se po tretjem ali drugem letu poslovi od vrtca, je zrel za šolski kolektiv in ima za seboj bogato šolo.

Da bi jih bolje spoznala,

sem se nekaj dni pred novim letom za kratek čas pridružil malim cicibanom v brežiškem vrtcu. Zanje je to najbolj razburljiv čas, poln živahnih priprav in veselega pričakovanja. Vsi njihovi pogovori so se vrteli okrog dedka Mraza in za njegov prihod so spremenili največjo sobo v praljično bivališče. V kot so postavili novoletno jelko, pod katero naj bi dedek Mraz odložil darove. Pri krasitvi so tovarišicam vneto pomagali Dušan, Srečko, Lilijana, Miran, Saši in drugi.

S petletno Almo sva se srečali pri kosilu. Vsa vesela mi je zaupala, da ji bo dedek Mraz prinesel kocke. Lili se je pohvalila, da je dobila že dve zvezdici za pridnost, zato nestrpno pričakuje dedkov prihod. Nekoliko zaskrbljen je bil Saši, ki je poleg zvezdice dobil piko, a se žal ne da izbrisati. »Tovarišica jo je napravila s črnilom,« je povedal in obljubil, da bo zelo, zelo pridren. »No, potem se pa dedek Mraz gotovo ne bo jezil,« sem ga potolažila.

V brežiški varstveni ustanovi se je od lanskega leta marsikaj spremenilo. Uredili so sanitarije, postavili peč v garderobi, zaprli stopnišče in namestili ob vhodu dvojna vrata. Za umivanje je na razpolago topla voda, kar je pri tako majhnih varovancih nujno potrebno. Vzgojiteljice morajo dnevno opravljati tudi dolžnosti otroških negovalk. Novost je tudi to, da razpolaga vrtec zdaj z ležišči. Otroci vsako popoldne počivajo. Ležišče že primanjkuje in jih bo kmalu treba še nabaviti. V ustanovi so zdaj za poslene štiri vzgojiteljice, zato delo lahko lažje napreduje.

Oskrba je zelo poceni, najcenejša v Sloveniji. Za celo dnevno bivanje plačajo starši po 2.500 dinarjev za otroka. V ceni sta upoštevani dve malici in kosilo. Po novem letu se bo oskrbina zvišala, ker ustanova za ta denar ne more nuditi otrokom zadostnih obrokov.

Vrtec bo verjetno prešel pozneje v okvir krajevne skupnosti. V njem bi bilo treba še marsikaj izboljšati, kar do sedaj s skromnimi finančnimi sredstvi ni bilo mogoče. Za probleme otroškega varstva in za razširitev dosegljivosti bodo morali v prihodnje pokazati več razmerje 1:1. Prav zaradi tega.

J. TEPPEY

Družba cicibančkov pri dopoldanski malici. Kava i obloženi kruhek se ob devetih že kar prilježeta!

V brežiški občini je doslej evidentiranih 22 kandidatov

Občani so v decembru 1964 kar pridno predlagali občinski volilni komisiji v evidentiranje kandidate za bodoče odbornike in poslance. Povsod je precej predlogov, sedeljuje pa občani na terenu in proizvajalci v delovnih organizacijah. Trgovsko podjetje KRKA Brežice je bilo prvo, ki je med delovnimi organizacijami predlagalo kandidate za odbornike in poslance v evidentiranje. To so opravili na obnem zboru sindikalne podružnice. V zboru občinske skupščine so evidentirali nekaj kandidatov za poslance v republiškem zboru, gospodarskem zboru in

kulturno-prosvetnem zboru skupščine SRS. Zbor prosvetnih delavcev občine je evidentiral pet kandidatov za poslance in tri za odbornika, čeprav ima samo po en mandat. V občinski zvezi za telesno kulturo so evidentirali 2 kandidata za odbornika občinske skupščine. Kandidate evidentirajo tudi na zborih občanov, ki so sklicani zaradi ustanavljanja krajevnih skupnosti. Evidentiranje se je lepo razmahnilo, saj je v sorazmerno kratkem razdobju evidentiranih 22 kandidatov za odbornike in poslance.

IVAN ŽIVIC

S POSVETOVANJA SINDIKATA PROSVETNIH DELAVCEV BREŽISKE OBČINE

UČITELJI ZAHTEVAJO STANOVANJA

Občinski odbor sindikata družbenih dejavnosti v Brežicah je konec decembra sklical posvetovanje vseh prosvetnih delavcev brežiske občine. Na osnovi materiala in sklepov predhodnega plenarja o šolstvu pod naslovom »samoupravljanje v šolstvu« se je razvila izredno živahna razprava, v kateri so predvsem izstopali problemi učiteljskih stanovanj, kadrov za predmetni pouk, zastarelih šolskih prostorov in seveda izredno nizkih osebnih dohodkov prosvetnih delavcev. Stevilni udeleženci so v razpravi omenjali tudi težave, na katere naletijo izredni slušatelji višjih in visokih šol.

V brežiški občini je trenutno razmerje med delovnimi mesti učiteljev in predmetnih učiteljev 1 proti 4,2, potrebovali pa bi 62 predmetnih učiteljev in 60 učiteljev, torej razmerja 1:1. Prav zaradi tega izredno perečega problema bi morali vse potrebe po kadrih dobro nadzirati, kajti pogosto si izredni slušatelji izbirajo le nekatere predmetne skupine, medtem ko za druge strokovnjakov še vedno primanjkuje.

Tovarišica Kežmanova in še nekateri udeleženci so govorili o pomanjkanju stanovanj za učitelje. To je po sebnosti pereče v Artičah, Piščah in v Dobovi. V Cerkljah je za stanovanja dobro poskrbljeno. V Artičah so precej na slabšem. Imajo 13 učiteljev in od teh jih 7 stanuje doma. Kaj bo, če bodo na njihova mesta prišli drugi, ki niso domačini, si lahko mislimo. Tudi učitelji drugih šol stanujejo v skromnih podstrešnih sobah, kamor nihče drug ne mara več.

Podpredsednik občinske skupščine je na posvetovanju povedal, da bodo ta problem pričeli reševati v najkrajšem času. V Dobovi bodo odkupili dve stanovanji v bloku, ki ga bodo gradili, v Artičah pa bodo krizo delno omilili z nadgradnjo prosvetnega doma.

Tako bodo pridobili dve družinski stanovanji in eno samsko. Po vseh šolah primanjkuje tudi učilnic, ki jih bodo dozdajavali v večjih središčih. Za te potrebe bi morala imeti občina na razpolago milijardo in 100.000.000 dinarjev, česar pa trenutno ne zmore. Občinska skupščina si sicer prizadeva rešiti materialni problem šolstva in je že do sedaj dala za te namene več kot polovico razpoložljivih sredstev. Tudi v novem proračunskem letu bo sredstva za šolstvo bistveno povečala in skušala zagotoviti prosvetnim delavcem večje osebne dohodke. Razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki bo predvidoma 80:20. Na posvetovanju je bil ob zaključku sprejet sklep, naj se delo sindikata še naprej odvija v sindikalnih podružnicah posameznih šol, vendar pa bi bilo potrebno ustanoviti neki koordinacijski odbor, ki bi usmerjal in usklajeval dejavnost podružnic.

Zakaj ni bilo denarja za obdarovanje?

Občinska zveza prijateljev mladine v Brežicah je lani zbrala za novoletno jelko okrog milijon dinarjev, vendar to za obdarovanje otrok ni bilo dovolj. Na vsakega je prišlo komaj po 150 dinarjev, za to vsoto pa pri današnjih cenah ni mogoče veliko kupiti. Cicibani in pionirji brežiske občine zaradi tega letos niso bili obdarovani. Imeli so samo pogostitve.

Na zadnji seji občinske skupščine, ki je bila v torek, 29. decembra, so izrekli odborniki na ta račun precej priporočljivo. Nekatera podjetja so prispevala za novoletno jelko kar precej, nekatera prav nič, ponekod bi pa kolektivni radi primaknili nekaj zraven, pa tega niso prej planirali in služba družbenega knjigovodstva izplačil ni dopustila. Na srečo je občinska skupščina prispevala polovico, to je 500.000 dinarjev.

Odborniki so dali več predlogov za ureditev tega problema v prihodnjem letu. Mnega vseh so bila enotna v tem, da dosedanja način zbiranja sredstev ni bil uspešen in da je treba na organizacijo novoletne jelke misliti mnogo prej. Tudi denar naj bi kolektivni prispevali prej in ne šele zadnji teden. Morda bi organizacija SZDL ali ZPM poskrbela za skupen sklad, v katerega bi podjetja lahko skozi vse leto nakazovala sredstva za te namene. Na ta način bi se izognili proščenju in podajanju ključ na vratih delovnih kolektivov ob koncu leta.

Novoletno jelko praznujemo vsako leto, to je torej stalna akcija, ki nam da vsakokrat sproti spravevalo o tem, kakšen je naš odnos do mlade generacije. Ob tej priložnosti lahko tudi najmlajšim veliko veselja, lahko pa jih tudi za marsikaj prikrasimo.

Pri likovni vzgoji ima najprej besedo tovarišica vzgojiteljica, potem pa se lotijo vsak svoje risbe. Njihovi izdelki so prav pristrčni

Novoletno žrebanje v »LJUDSKI POTROŠNJI«

V Ljudski potrošnji v Brežicah ugotavljajo, da žrebanje, ki bo v januarju, močno pospešuje prodajo. Vsak potrošnik, ki nakupi za 5.000 dinarjev blaga, dobi kupon za udeležbo pri žrebanju. Od razpisa nagradnega žrebanja pa do novega leta so izdali v podjetju približno 64.000 nagradnih kuponov. Lanski promet bo precej večji od planskih predvidevanj. Po planu naj bi do konca leta 1964 ustvarili za milijardo in 270.000 dinarjev prometa, po približni oceni pa so ga napravili do konca decembra že 1 milijardo 400.000.000 dinarjev. Lanska realizacija je znašala 1 milijardo 160.000.000 dinarjev. Ob zaključku leta

1963 so prav tako razpisali nagradno žrebanje, s čimer močno privlačujejo kupce. Na vprašanje, zakaj se niso odločili raje za znižanje cen pred novim letom, so odgovorili, da je žrebanje bolj pravično. Iz izkušenj vedo, da so bili znižanja vedno deležni ljudje z večjimi dohodki, ker so takrat kupovali hladilnike, televizorje in podobne predmete. Zdaj dobi nagradni kupon vsakdo, tudi tisti, ki kupi samo špecerijo.

Za letošnje nagradno žrebanje imajo pripravljenih 550 dobitkov v skupni vrednosti 4.000.000 dinarjev. Kupec, ki bo izžreban, bo lahko za določeno vsoto izbral tisto, kar želi.

NOVO V BREŽICAH

Novoletno praznovanje je mino in življenje teče spet po ustaljenih tirih. Na Silvestrovo je bilo povsod zelo veselo. Brežičani so pričakovali novo leto v Narodnem domu, v Cateških toplicah, v Molerkah, v Kolodvorski restavraciji in drugih manjših gostilnah. Veliko jih je praznovalo doma ob televizorjih in radijskih sprejemnikih, pa tudi kinodvorana je bila na večer starega leta dobro zasedena.

V prazničnih dneh je brežiški kino posreboval za pisan spored. Vsak dan so bile po tri predstave. Na novo leto je bilo 690 obiskovalcev, 3. januarja 562, v nedeljo pa so jih naštel 626. Ob takih dnevih v kinu ni veliko gledalcev, ker si večina ljudi počke druge oblike zabave in razvedrila. Z novim letom obeta uprava zavoda tudi nekaj gledaliških gostovanj. Celjsko gledališče je bilo sicer pripravljeno

na obiskati Brežice nekaj dni pred 1. januarjem, vendar je bil ta čas natrpan s prireditvami za mladino in obiski dedka Mraza, zato so ta obisk preložili na kasnejši datum.

V decembru, zlasti pa v zadnjih dneh pred prazniki, so imeli uslužbeni pošte polno roko dela. Odpravili so približno 20.000 čestitk, naslovnikom v Brežicah pa so jih izročili okoli 45.000. Paketo so sprožili 400 in jih odpelali za prebivalce mesta iz drugih krajev. Če upoštevamo še vso redno pošto, potem je bilanca res bogata. Vse to redno in izredno delo so morali uslužbeni opraviti v utrujenosti in neprimernih prostorih nekdanje gostilne. Pričakujejo, da se bodo v drugi polovici januarja lahko salili v obnovljeno pošto. Preurejevalna dela se bližajo koncu.

Uspehi in obeti Posavskega muzeja v Brežicah

Bilo je pred štirimi leti, ko smo v decembru 1960 sodelavci Dolenjskega in Posavskega muzeja razpravljali o štiriletnem perspektivnem razvoju svojih muzejskih ustanov. Takratni Svet za kulturo okraja Novo mesto je namreč izdeloval perspektivni načrt kulturnega razvoja in zato smo tudi dolenjski muzealci spravili naše dolgoletne želje in težnje na papir in jih predložili takratni okrajni skupščini.

Toda priznati moram, da so bili ti naši načrti mnogo bolj zahtevni kot so nam to dovoljevale takratne materialne možnosti. Zato smo sami pri sebi rahlo dvomili, da bi katerikoli od treh muzejev lahko uresničil svoje načrte do konca leta 1964, ki je bilo zaključno leto v izdelanem programu kulturnega razvoja.

In vendar se je v tem času marsikaj premaknilo. Ne sicer takoj in tudi ne brez težav, kljub temu pa danes vsi tisti, ki smo

pred štirimi leti oblikovali naše zahteve v program, z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bil program razvoja muzejev v Novem mestu, Metliki in v Brežicah uresničen. Programiranje kulturnega razvoja tokrat le ni bilo papirnata vojna.

Naj povem, da je Belokranjski muzej v Metliki pred dvema letoma pridobil v metliškem gradu nove prostore, ki jih je izpraznilo ondoto sodišče in tako svoje razstavne prostore in zelo zanimive zbirke za več kot enkrat povečal.

Dolenjski muzej v Novem mestu pa je nedavno tega uresničil z izgraditvijo najmodnejše galerije kulturno dejanje, kakršnega slovenska kulturna javnost ne pomni že od predvojnih let, ko je bila odprva Moderna galerija v Ljubljani. Dolenjska galerija v Novem mestu je torej ob Moderni galeriji v Ljubljani doslej edina na novo zgrajena galerijska arhitektura v Sloveniji. Vsekakor je takšna ugotovitev las-

kavo priznanje kulturnemu razvoju Dolenjske pokrajine in sveda vsem tistim skupnostim, ustanovam in posameznikom, ki so s svojim delom in z materialnimi sredstvi omogočili takšno edinstveno kulturno žetev.

Čeravno smo tudi ob razvojnem programu Posavskega muzeja v Brežicah pred štirimi leti bili v dvomih, ali ga bo moči uresničiti, danes lahko ugotavljamo, da smo uspeli pri izpolnjevanju programskih nalog muzejskega razvoja in muzejske dejavnosti celo v širšem obsegu kot smo si to pred leti zapisali.

Naj ob prelomnici leta z nekaterimi skopimi podatki seznanim posavske političnoteritorialne skupnosti in javnost o doseženih uspehih v preteklem obdobju in o razvojnih problemih te edine tovrstne kulturne ustanove v Posavju v prihodnjih letih.

Lani smo končali več let trajajoča restavratorska dela na baroč-

BREŽIŠKE VESTI

DOKONČATI OSNOVNO ŠOLO IN DOGRADITI VRTEC!

Sevniški grad pred obnovo — Postal naj bi osrednji muzej kmečkih uporov v Sloveniji — Še letos bodo naročili načrte za obnovo grajske stavbe, obnovili bodo freske v Lutrovi kleti in izselili stranke

Vzdušje na občinski skupščini v Sevnici je bilo nekaj dni pred Novim letom polno naglice in vsem se je mudilo urediti še to in ono pred iztekom koledarja z letnico 1964. V takem razpoloženju sem srečala tudi načelnika oddelka za gospodarstvo, ki je bil v teh dneh več v banki kot na občini. V razgovoru je nazorno označil ta čas z ljudskim izrazom »ajdova seteva. Primerjava z vročimi juljskimi dnevi, ko je treba ponoči v hladu orati, podnevi pa opraviti vsa druga dela, je res posrečena.

»Tovariš Motore, v novoletni številki bi radi napisali, kako bo s proračunskimi sredstvi občine v prihodnjem letu, zato prosim za približno napoved.«

»Napišite, da so številke, ki jih bom povedal, res samo približne. Takole nekako si na občini zamišljamo naš proračun: po predvidevanjih naj bi se celotni dohodki v občini povečali za 124 milijonov (18 odst.) skupaj torej na 828 milijonov. Hkrati z novimi pristojnostmi se bodo povečali tudi izdatki, in sicer za 37 odst., kar znaša

170 milijonov. Za pokritje vseh obveznosti nam bo manjkalo 207 milijonov. Proračunska napoved torej ni rožnata, vsaj po do sedaj znanih podatkih ne. Žal še ne vemo, kolikšno stopnjo prispevkov bosta predpisali zveza in republika.«

»Kakšne so v okviru možnosti vaše želje in načrti?«

»Predvsem te, da bi zadovoljili najnujnejše potrebe v šolstvu, zdravstvu in socialnem varstvu. V Sevnici bi radi dokončali šolo in začeli z gradnjo otroškega vrta. Za varstveno ustanovo smo predvideli 130 milijonov. Poroče je tudi vprašanje šole na Telčah in na Primožu. Obe šoli sta bili med vojno požgani in pouk je še vedno v neprimernih provizorijah. V Sevnici bomo morali začeti čimprej z obnovo vodovoda, za kar bi potrebovali

okrog 200 milijonov. Zgraditi bomo morali zdravstveni dom, a bomo verjetno še leto dni počakali. V načrtu imamo tudi rekonstrukcijo sevniškega gradu. V kratkem bomo izselili stranke. Idejni načrt predvideva v gradu hotel in muzej. Po zamislih zavoda za spomeniško varstvo SRS naj bi bil v Sevnici osrednji muzej kmečkih uporov v Sloveniji. V letu 1965 bomo naročili glavne načrte za obnovo grajske zgradbe in obnovili freske v Lutrovi kleti. Z naštevanjem potreb in želja sem s tem zaključil, da se jih ne bo preveč nabralo.«

»In kako ste zadovoljni z letošnjim gospodarskim obračunom v občini?«

»Menim, da so uspehi lepi in se ob tej priložnosti v imenu občinske skupščine zahvaljujem vsem gospodarskim organizacijam za dobro opravljene naloge. Želim jim veliko uspeha v 1965. letu. Želja občinske skupščine je tudi, da bi vodstveni in samoupravni organi pokazali kar največ razumevanja za potrebe komunalne dejavnosti in družbenih služb.«

J. TEPPEY

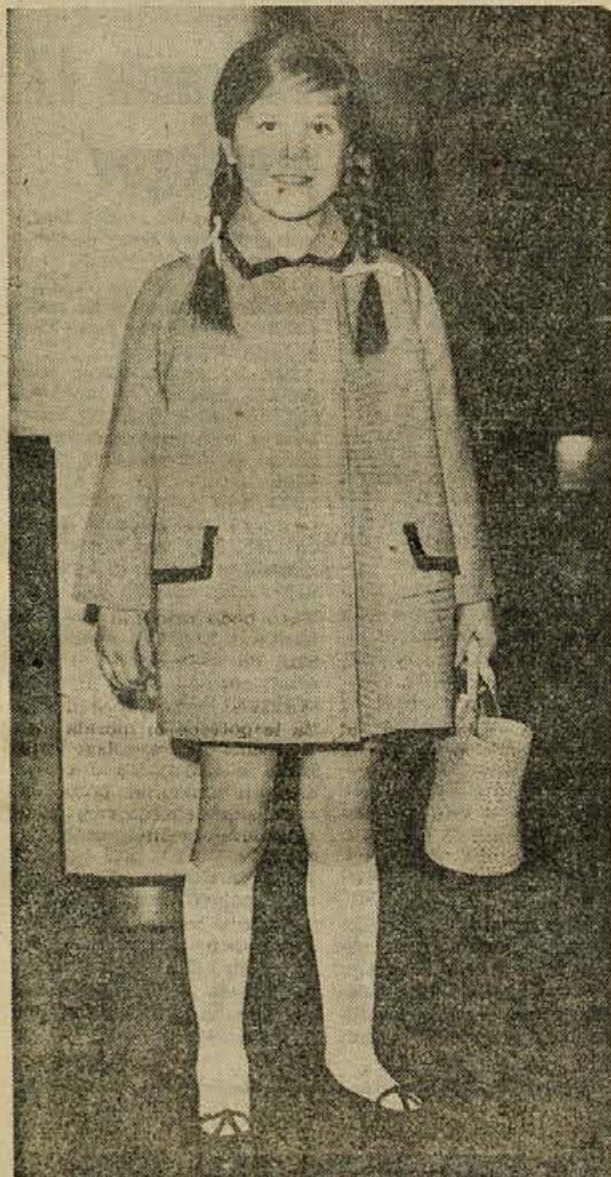
Zapiski z letne skupščine krmeljske Svobode

Nedavna letna skupščina krmeljske »Svobode« je pokazala, da svojega poslanstva ni izpolnila v celoti. Iz poročila Alojza Pirca je bilo razvidno, da so bila prizadevanja usmerjena predvsem na prenovitev doma, ki je bila nujna, saj bi vsako odušanje le še povečalo stroške. Prenovitev je terjala precejšnje izdatke. Po poročilih se je razvila živahna razprava, v kateri so posamezniki obravnavali delo in pomanjkljivosti. Poudarili so pomen pravičnega kadrovanja in tesnega sodelovanja z mladino. Mnogo so govorili o ponovnem delu dramske sekcije, v kateri je zavladovalo popolno mrtvilo. Isto se dogaja tudi s pevskim zborom.

Iz dela sekcij je razvidno, da so bili najaktivnejši rokometarji, ki so nastopali z dvema ekipama. Prva je bila druga v LCI, druga pa tretja v zasavski ligi. Dobro so delali tudi šahisti, košaristi pa se niso mogli razbiti. Tudi knjižnica ni dosegla svojega namena, pa čeprav vlada veliko zanimanje za knjige. Poudarili so, da bo potrebno spet očistiti dramsko in pevsko sekcijo in ustanoviti namiznoteniško in plavalno, za kateri vlada med mladino dosti zanimanja. Graja! so brezdušni odnos nekaterih godbenikov, ki so izkoriščali instrumente le za lastne koristi. Pohvaliti je treba Melno in Lisca iz Kremija, ki sta društvu nudili finančno pomoč. Na skupščini so pogrčali predstavnik občinske zveze Svobode.

Letna skupščina je uspela, saj je izbrano obravnavala težave in probleme in v živahni razpravi nakazala tudi smerice za bodoče delo. Na koncu so izvolili nov odbor, ki je močno pomlajen, načeljuje pa mu še vedno Alojz Pirc.

BORIS DEBELJAK

»JUTRANJKA« v Sevnici slovi po lepo krojeni in solidno izdelani otroški konfekciji. Na sliki je eden izmed modelov z lanskega sejma mode v Ljubljani

nih freskah v slavnostni grajski dvorani, v grajski kapeli in na reprezentativnem grajskem stopnišču v drugem nadstropju, ki so znane vsej jugoslovanski in srednjeevropski kulturni javnosti. Slavnostna dvorana, velika 35 m x 10 m, je dobila nova tla in svečano razsvetljavo; s sodobno iluminacijo je bila opremljena tudi grajska kapela in reprezentativno stopnišče, kjer je bil na novo urejen dostop v muzej.

Izpraznitev vseh obsežnih prostorov v II. nadstropju gradu, ki so bili v preteklih dveh, treh letih izročeni muzejski upravi, pa pomeni uresničitev tistega dela našega razvojnega programa, o katerem smo še pred nedavnim najbolj dvomili. Muzej je na ta način v preteklih treh letih pridobil okrog 600 kv. metrov novega prostora, kar pomeni, da je svoje razstavne površine v primeri s prostori, ki jih je imel na voljo pred štirimi leti, za enkrat povečal.

V večjem delu novopridobljenih prostorov sta bila že letos urejena dva nova muzejska oddelka: oddelak ljudske revolucije na površini 250 kv. metrov in galerijska

zbirka z zapuščino slovenskega in posavskega slikarja in grafika Franja Stiplovskega na prostoru z okrog 100 kv. m. V preostalih še razpoložljivih prostorih pa bomo letos skladno s predvideno preureditvijo prvotnih muzejskih zbirk razširili prvi odprti galerijski oddelek z deli baročnih slikarjev ter odprli novourejeni kulturnozgodovinski del muzeja. V dvoranah severnega grajskega trakta nameravamo na novo urediti in z bogatimi depojnim gradivom izpopolniti arheološki in etnografski muzejski oddelki.

Z uresničitvijo teh nalog v letu 1965 bo muzej dobil tisto vsebinsko podobo, ki mu kot kompleksnemu pokrajinskemu muzeju gre. Na takšnih vsebinskih osnovah bo seveda v bodoče še vedno mogoče posamezne muzejske oddelke izpopolnjevati in kvaliteto bogatiti. Vse te opisane naloge so danes že bližnji in nikakor več ne nedosegljivi cilj, saj je v tej smeri v zadnjem času že bilo mnogo storjenega.

Iz dneva v dan pa sta si v vedno bolj grotesknem nasprotju muzejska notranjost z esetskega ure-

jenostjo svojih razstavnih prostorov ter grajsko dvorišče in zunanost s svojo vedno hujšo zanemarjenostjo in vedno bolj zanikarno podobo. Na ta problem muzej, ki opravlja tudi naloge spomeniškega varstva za področje brežiške občine, že dalje časa resno opozarja. Toda doslej še vedno vse zaman. Menimo pa, da je skrajni čas, da se letos lotimo reševanja tega vprašanja. Pretehtati je treba vse možnosti, da se preostalim grajskim prostorom in grajskemu ambiantu dajo kulturne funkcije in odgovarjajoča estetska zmanjost.

Materialne možnosti za rešitev teh vprašanj letos ne bodo nedosegljive; treznih strokovnih sugestij, ki bi jih veljalo pretehtati, ne manjka. Lotimo se torej dela okrog reševanja teh problemov z večjo zavzetostjo kot doslej! Postopno bo ta vprašanja mogoče rešiti, treba je samo začeti. Le tako bomo čez nekaj let lahko pozitivno ocenili naša kulturna prizadevanja ter premagali v slovenski javnosti vedno bolj prevladujoče in ne ravno laskavo mnenje, da sodijo Brežice med najmanj urejeno in najbolj zapuščeno slovensko mesto.

S. ŠKALER

Že ta mesec razprava o pripombah volivcev

S sredstvi za komunalno dejavnost naj gospodarijo krajevne skupnosti — Sproščeno pri predlogih za bodoče zastopnike v skupščini

Večji del zborov občanov v sevniški občini je bil že pred novim letom. Udeležba je dobra, ponekod pa bodo morali zbori zaradi slabe obveščenosti ponovno sklicati.

Občani so z zanimanjem sledili poročilu o delu občinske skupščine od izvolitve do danes. Dopolnili so ga še s svojimi ugotovitvami. Skupščina je imela v tem obdobju 15 sej, na katerih je sodelovalo v razpravi od 25 do 57 odbornikov. Redno je spremljala uresničevanje družbenega plana in s tem v zvezi dajala priporočila delovnim organizacijam. Največ je obravnavala gospodarska vprašanja, s katerimi je seznanjala svoje člane s posredovanjem pismenega gradiva pred vsako sejo. Vnovel so k poročilu o gospodarskih vprašanjih pripomnili, da je premalo napisano o delu skupščine v zvezi s kmetijstvom. Tej panogi so v zadnjem letu namenili izredno veliko pozornosti, zato bi morali kmetijske probleme obširneje obrazložiti.

S področja družbenih služb je v poročilu omenjeno predvsem šolstvo. Tu je opaziti velik napredek, saj imajo po reorganizaciji šolske mreže vsi otroci možnost obiskovati popolne osnovne šole. Prosveta, kultura, socialno varstvo in otroško varstvo so bili redkeje obravnavani, zato bodo morali te probleme v bodoče temeljiteje reševati. Utrditi je treba kulturno prosvetno dejavnost, zagotoviti primerna sredstva delavski univerzi in razviti oblike dela z mladino.

Volivci so dali na zborih veliko raznih predlogov, o katerih bo občinska skupščina razpravljala že v januarju. Skušala jih bo tudi reševati z odobritvijo proračunskih sredstev in s sredstvi skladov. Sredstva za komunalno dejavnost bo nujno treba preusmeriti na krajevne skupnosti, ker bodo naložbe na ta način najbolj utemeljene.

Na zborih so nadalje razpravljali tudi o ustanavljanju krajevnih skupnosti in o njihovih nalogah. Razen tega so povsod predlagali kandidate za bodočo občinsko in republiško skupščino. Predlogov je precej, kar pomeni, da ljudje veliko razmišljajo o tem, kdo naj bi jih zastopal v bodočih predstavniških telesih.

Z novim letom na 42-urni delovni teden

V konfekciji »LISCA« so se za zdaj odločili za 45 ur na teden — Letos nadaljnji razvoj obratov na Senovem in v Sevnici, kolektiv pa se bo povečal za približno 50 ljudi

S 1. julijem 1964 je obč. skupščina v Sevnici odobrila konfekciji »Lisca« prehod na 42-urni delovni teden. Podjetje je v skladu z zakonskimi predpisi zaprosilo za odobritev tudi republiški sekretariat za delo, vendar je šele po preteku treh mesecev prejelo odgovor, da je potrebno še soglasje občine, ki ga niso dobili. Administrativno reševanje se je torej zavleklo in podjetje se je odločilo za srednjo pot. Uvedli so 45-urni delovni teden, ker za to ni potrebno dovoljenje republiškega organa. Tu so spet prišli navzkriž z obč. skupščino. Niso namreč vložili ponovne prošnje in obč. skupščina je šele pred dnevi formalno potrdila

skrajšanje delovnega tedna na 45 ur.

Lansko gospodarsko leto je bilo za podjetje zelo ugodno. Količinsko so presegli plan za 19 odst., plačano realizacijo pa za 8 odst. Skupna vrednost proizvodnje je znašala 1 milijardo 800 milijonov. V načrtu za leto 1965 je predvideno precejšnje povečanje in vrednost proizvodnje naj bi znašala kar 2 milijardi 600 milijonov dinarjev. Upoštevano je vključevanje novih zmogljivosti v proizvodni proces. Razen tega je plan pri-

lagojen 42-urnemu delavniku.

Konfekcija »Lisca« povečuje že obstoječe kapacitete v Zagorju, Brestanici in Krmelju. V njih bodo dopolnili strojno opremo. Hitrejši potek dela bodo omogočili tudi z raznimi pripomočki na strojih. Za gradnjo novih objektov na Senovem in v Sevnici bodo letos investirali 115 milijonov dinarjev, za opremo pa 59 milijonov. Zaposlili bodo tudi nekaj novih delavk. Število zaposlenih bodo povečali predvidoma za 50 ljudi.

Ločani so predlagali kandidate za odbornika

Na nedavnem zboru občanov v Loki, ki mu je predsedoval tov. Kocjan, je odbornik Stanič poročal o delu občinske skupščine v letu 1964. V razpravi je Jeraj odgovarjal na vprašanje o odpisih davkov. Občani so želeli, da bi bila v ta namen določena komisija pri ogledu prizadetih obdavčenih zemljišč pravična, pregledala pa naj bi tudi tiste nižinske predele, kjer zemlja ni boljša od hribovske.

V volilni enoti Loka II so že od oktobra 1963 brez odbornika, zato so za prihodnje volitve pripravili kar celo vrsto kandidatov. Predlagani so: Polde Veber, Lojze Milnar, Tone Kovič in Jože

Močnik. Milnar je ob teh predlogih pripomnil, da Loka po osvoboditvi ni dobila kaj bistveno novega, da pa si bo moral novi odbornik prizadevati, da se bo napredek naselil tudi v tem kraju. Jeraj je obljubil, da bo zahteval pri KZ v Sevnici, naj bi sklicala zbor občanov in pojasnila, kako je z arondacijo v Loki. Stanovanjsko vprašanje je v Loki pereče, kot podlago za načrtno gradnjo pa bi moral kraj z okolico dobiti urbanistični načrt. Tudi komunalne zadeve niso urejene. Pričakujejo, da bo to sposobna opraviti krajevna skupnost, ki jo bo iz volilne enote II zastopalo pet članov.

S. ŠK.

Družbeni plan za 1965 nastaja iz uspehov v 1964

Vse gospodarske panoge razen gostinstva so v krški občini lani presegle plan — Letos bomo lahko investirali v gospodarstvo predvsem z lastnimi sredstvi, brez kreditov — Osební dohodki naj se povečujejo samo hkrati s storilnostjo — Podjetja, ki ne dostavljajo podatkov za sestavo plana in za spremljanje uresničevanja plana, s svojo malomarnostjo otežujejo delo planskega oddelka pri občinski skupščini

Po približnih ocenah, ki so jih posredovale delovne organizacije planskega oddelku občinske skupščine v Krškem, je bil plan za 1964 v gospodarstvu presežen za 8,5 odstotka. Posamezne panoge so ga uresničile različno, industrija na primer je izpolnila 111,5 % celoletnih obveznosti, kmetijstvo je uresničilo svoj plan s 111,2 %, promet s 112,9 odst., gradbeništvo s 107,7 odst., gostinstvo z 99,2 odst., trgovina s 115,3 odstotka in obrt s 133,3 odst. Gostinstvo je edina panoga, ki letnega plana, kot vse kaže, ni izpolnila. Precej krivde je pripisati krškemu mostu, ki je lani zavrnil dobičen del turistov, ki bi krški konec sicer obiskali; mostj je zmanjšal tudi tranzitni promet. Razveseljiv je uspeh v obrtnih dejavnostih, ki so presegli plan za dobro tretjino, čeprav mnoge obrtne delavnice zelo težko nabavljajo reprodukcijski material.

Tako je bilo lani, zdaj pa si oglejmo, kako nastajajo prve zasnove družbenega plana za 1965. Prvi posvet s predstavniki delovnih organizacij je bil sklican že lani. Na njem so opozorili, da naj se kolektivni pri izdelavi svojih planov naslanjajo pri investicijah predvsem na last-

na sredstva in naj se odločajo za načrte, ki bodo pripomogli k povečanju produktivnosti dela. Na tem povelju so se pomenili tudi o tem, da bodo v 1965 lahko osebni dohodki naraščali le v skladu z naraščanjem produktivnosti. Prva osnova za plan 1965 so podatki o dosežkih delovnih organizacij v 1964. letu. Te podatke so delovne organizacije hkrati s svojimi pred-

Na Raki smo zvedeli

Dedek Mraz iz Krškega je s pravilnim spovedom obiskal tudi raške otroke. Staro in mlado ga je z veseljem pričakalo, zlasti mladež pa se ni mogla načuditi njegovemu spremstvu. Lepo novoletno jelko so priredili tudi na osnovni šoli na Raki in obdarili otroke. V ta namen so dobili iz krške občine približno 100.000 din sredstev.

Krajevne skupnosti na Raki še nimajo in tudi pogovorov o njej še niso začeli, čeprav bo imela krajevna skupnost takole kot povsod drugod tudi tu precej dela.

Krajevni odbor na Raki je dobil lani 250.000, krajevni odbor Smlednik pa 120.000 dinarjev za popravilo poti. Ne na Raki in ne na Smledniku niso porabili vsega, ker niso mogli dobiti dovolj gramozov iz področne gramoznice. To gramoznico je lani uporabljalo Cestno podjetje iz Novega mesta za popravilo ceste, ki se je uselila pri

Dolgi Raki. Razen tega bi Smlednik zato, ker je bila cesta tam neprevozna, morali voziti gramoz daleč naokoli. Neizrabljena sredstva bodo lahko izjemoma uporabili še letos.

Za 16 odborniških mandatov doslej evidentiranih 17 predlogov

Evidentiranje na krajevnih konferencah SZDL je končano — Posebni sestanki SZDL bodo sklicani v drugi polovici januarja samo tam, kjer občani ne bodo na svojo pobudo predlagali kandidatov — Iz 1., 3., 5., 7., 9., 13., 21., 23., 27., 29. in 31. volilne enote ni še nobenih predlogov, zato naj tamkajšnji volivci z evidentiranjem pohitijo!

V krški občini so prvo stopnjo evidentiranja — predlaganje kandidatov na krajevnih konferencah Socialistične zveze — že končali. Evidentiranje je zajelo le četrtino konferenc, odslej pa bodo predlagali kandidate na občnih zbiorih društev in na raznih sestankih. Vsega je do zdaj evidentiranih 17 kandidatov za odbornike občinske skupščine in 1 kandidat za republiškega poslanca.

Razen 31 odbornikov občinske skupščine poteče mandat tudi 3 poslancem republiške skupščine, ki jih volijo občani krške občine (1 po-

logi za razvoj v 1965 že dostavile. Priložile so tudi svoje utemeljitve v primerih, ko svojo dejavnost povečujejo ali pa zmanjšujejo. Na planskem oddelku izdelujejo zdaj primerjalno analizo za 2 leti nazaj. Ko bo ta gotova, bodo o osnovah plana začeli v sredini januarja razpravljati sveti. Na sejah svetov bodo sodelovali tudi predstavniki delovnih organizacij, ki bodo lahko dajali potrebna pojasnila in zagovarjali svoja stališča.

Planski oddelček ima precej nepotrebnih težav s podjetji, ki imajo svoj sedež izven krške občine. Od njih le stežka dobiva periodične obračune in podatke za sestavo plana. Obojega doslej nista dostavili niti Tovarna perila Labor iz Novega mesta niti Novotehna iz Novega mesta, ki imata svoje obrate v krški občini.

Mladi mamič Ljudmila Mihelič iz Krškega so se že na staro leto izpolnile noveletne želje. Na sliki je s hčerko Andrejko, rojeno 31. decembra 1964. V brežiški bolnišnici tisti dan niso zabeležili nobenega rojstva več (Foto: Baškovič, Brežice)

Prebivalci Rake, mar ne bi šlo s samoprispevkom?

Na Raki teko že več let razprave o nemogočem stanju v zdravstveni postaji, ki domuje v občinski stavbi na trgu. Čakalnice ni, je kar na hodniku, odkoder je vhod v prostoro postaje, vhod v učilnico osnovne šole, ki tudi gostuje v tej stavbi, vhod v mlečno kuhinjo (!), na hodniku se deli hrana iz mlečne kuhinje, med vse to pa se mešajo čakajoči pacienti, med katerimi so seveda tudi takšni, ki imajo nalezljive bolezni. Prebivalci so že razmišljali o tem, da bi stavbo, ki je zelo stara in obrabljena, obnovili in povečali, pa vse kaže, da se to ne bi izplačalo.

Kaj torej storiti? Od besedovanja se vozil ne bo razvozljal. Pred leti ste s samoprispevkom in z darovanjem lesom ustvarili osnovo za lep stanovanjski blok, v katerem stanujejo učitelji. Mar ne bi kazalo začeti tudi zdaj tako? Občinska skupščina vam bo, če boste le pokazali voljo, prav gotovo priskočila na pomoč. Čez leto, dve lahko imate novo stavbo, v kateri bodo prostori za zdravstveno postajo, za krajevni urad in še za družbene organizacije, pa tudi dvorana, ki jo tako pogrešate, bi lahko bila za nameček! Razmislite o tem!

Je takšen odkup zemljišč preudaren in opravičljiv?

Na področju krajevnega urada Rake je lani povzročil precej nepotrebnega razburjanja in razprav nesmotern odkup zemljišč, ki se ga je lotilo podjetje Kremen iz Novega mesta. Od kmetovalcev so (v posameznih primerih tudi z grožnjami: »Če daste zlepa, prav, če ne — vas bomo pa razlastili!«) odkupovali parcele za povečanje svojih peskočopov. Čeprav obstajajo zakoniti predpisi in občinski

odlok, ki posebej urejajo odkup zemljišč, so se predstavniki Kremen lotili odkupa na svojo roko in mimo organov občinske skupščine Krške. Starejši kmetovalci so zemljo prodajali, sorazmerno skromno kupnino pa ni težko potrošiti. Videti je, da se nihče ni vprašal, od česa bodo ti, starejši ljudje, ki jim je zemlja edini vir preživljanja in se na starost pač ne morejo zaposliti, preživljali nato, ko bo kupnina zmanjkala. Prav gotovo je najlažje, pa tudi najmanj odgovorna ugotovitev: »Občina bo poskrbela za njih!« K sreči je občina, ki naj bi se torej izpremenila v neke vrste »socialno ustanovo« pravočasno posredovala in poskrbela, da bo njen odlok o odkupu zemljišč v bodoče spoštovan. Kmetovalcem, ki so naselili in vsem ostalim pa naj bo ta primer v pouk, da ne kaže nasesti vsakomur, ki grozi z razlastitvijo in da se je treba pred prodajo zemljišča posvetovati z občino.

Bo novi krški most zgrajen v prihodnjih 2 letih?

Usoda novega krškega mostu, ki naj bi nadomestil dosedanjega, ki pravzaprav ni več most, ampak le še ovira rednemu prometu med obema bregoma Save, je še vedno nejasna. Zadeva je napredovala le za toliko, da so načrti za I. stopnjo gradnje skupaj z glavnim projektom že izdelani in predloženi sekretariatu za industrijo v potrditev. Vsa predhodna soglasja (sekretariata za promet, sekretariata za urbanizem itd.) so že dana, v Krškem pa vsak dan pričakujejo še zadnje potrditev, ker so vsi strokovnjaki že prej menili, da so načrti v redu. Od tu naprej pa nastaja problem sredstev za gradnjo: most bo veljal po predračunu 447 milijonov din. Za načrtovanje, geološke in hidrološke raziskave je bilo treba odrediti okoli 28 milijonov, za rušenje nekaterih stavb in nadomestne gradnje pa bo potrebnih novih 9 milijonov.

Občina Krško ima doslej zbranih 60 milijonov dinarjev; to so prispevki delovnih organizacij iz krške občine. Zavoljo tega, ker je bilo treba gradnjo mostu prilagoditi bodoči zasavski avtomobilski cesti (potreben je nadvoz) in celotno konstrukcijo povišati in podaljšati, se je gradnja podražila. Iz republiškega cestnega sklada je bilo zategadelj danih okrajni skupščini Celje za gradnjo krškega mostu 6 milijonov din v letu 1964, letos pa bo v ta namen dodeljenih novih 100 milijonov din.

Manjkajoča sredstva, vsega okoli 280 milijonov din, bo kot vse kaže treba zbrati pri prizadetih delovnih organizacijah, ki delujejo na področju občine Krško. V kolikor bo še letos dosežen sporazum o tem, bodo prihodnje leto začeli z gradnjo, novi krški most pa bi bil nato v letu 1966 izročen prometu. ATd...

Sindikrat se pripravlja na evidentiranje

Čeprav z zamudo, bodo v januarju na občnih zbiorih sindikalnih podružnic stekle tudi priprave na volitve in evidentiranje kandidatov v zbor delovnih skupnosti — Tehnične težave z gradbinci, obrtniki in kolektivni trgovskih poslovalnic iz podjetij, ki nimajo sedeža v občini

Predvolilne priprave na zbor delovnih skupnosti je začel sindikat v krški občini že 14. decembra lani, čeprav se do zdaj še ni začelo evidentiranje kandidatov. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je takrat razpravljalo o nalogah pred volitvami in nato dostavilo vsem sindikalnim podružnicam pismena navodila, kako s pripravami začeti. Sklenjeno je bilo, naj razpravljajo o evidentiranju in pripravi na volitve na občnih zbiorih sindikalnih podružnic in v času, ko bodo občne zbornice še pripravljali. Ker poteče letos mandat le polovici odbornikov v zboru delovnih skupnosti, ne bodo sodelovale v predvolilnih pripravah vsi sindikalne podružnice.

Na predlog občinskega sindikalnega sveta naj bi bili občni zbori podružnic v januarju in prav zato naj bi se evidentiranje kandidatov za zbor delovnih skupnosti še ni začelo. Do zdaj še ni nobenega predloga, kar se ni bilo nobenega

občnega zbora podružnic. Kolikor je znano, se v rudniku Senovo že pogovarjajo o svojem kandidatu za zbor delovnih skupnosti občinske skupščine. Gradbinci bodo imeli občne zbornice svojih sindikalnih podružnic šele v aprilu, ker se do takrat v gradbenih podjetjih zbore vsi sezoni, ki na zimo odhajajo domov. Občni zborov podružnic pri gradbincih torej ne bo moč uporabiti za evidentiranje kandidatov. Na občinskem sindikalnem svetu so se zato odločili, da bodo sklicali v januarju zbornice proizvajalcev po gradbenih enotah in na teh zbiorih zbrali predloge za evidentiranje ter se tudi sicer pogovarjali o vseh nalogah v zvezi z volitvami.

Tehnične težave se obetajo tudi pri zasebnih obrtnikih: vsi zasebni obrtniki v občini imajo enega predstavnika v zboru delovnih skupnosti, temu pa letos poteče mandat. Obrtniški obrati so raztreseni po vsej občini, obrtnega

zdrženja ni več, tudi zbornice ni, zato ne kaže nič drugega kot to, da občinski sindikalni svet skliče zbor vseh obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, na katerem bodo evidentirali kandidate. Podobne težave so z manjšimi trgovskimi poslovalnicami, ki imajo matična podjetja izven občine. Prodajalci so vključeni v sindikalnih podružnicah pri matičnih podjetjih (Slovenija-avto, Peko, Kotek, Novotehna, Avto-motor iz Celja itd.). Tudi v tem primeru bo treba sklicati poseben sestanek, da bi lahko člani teh kolektivov sodelovali pri evidentiranju.

Danes je v Krškem seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Poleg drugega bodo načeli tudi prej omenjene težave v pripravi na volitve, predsedstvo pa bo sprejelo stališče, kako to odpraviti. Člani predsedstva se bodo pogovarjali tudi o tem, za katere volilne enote bodo posamezniki razdeljeni in kakšne naloge morajo v predvolilnih pripravah na občnih zbiorih podružnic opraviti. Po volilnih enotah bodo sklicovali zbornice za neposredne razgovore s proizvajalci, dosedanjí odborniki v zboru delovnih skupnosti pa bodo tam poročali o delu občinske skupščine, o tem, kako so pri delu skupščine sodelovali in še o raznih drugih vprašanih.

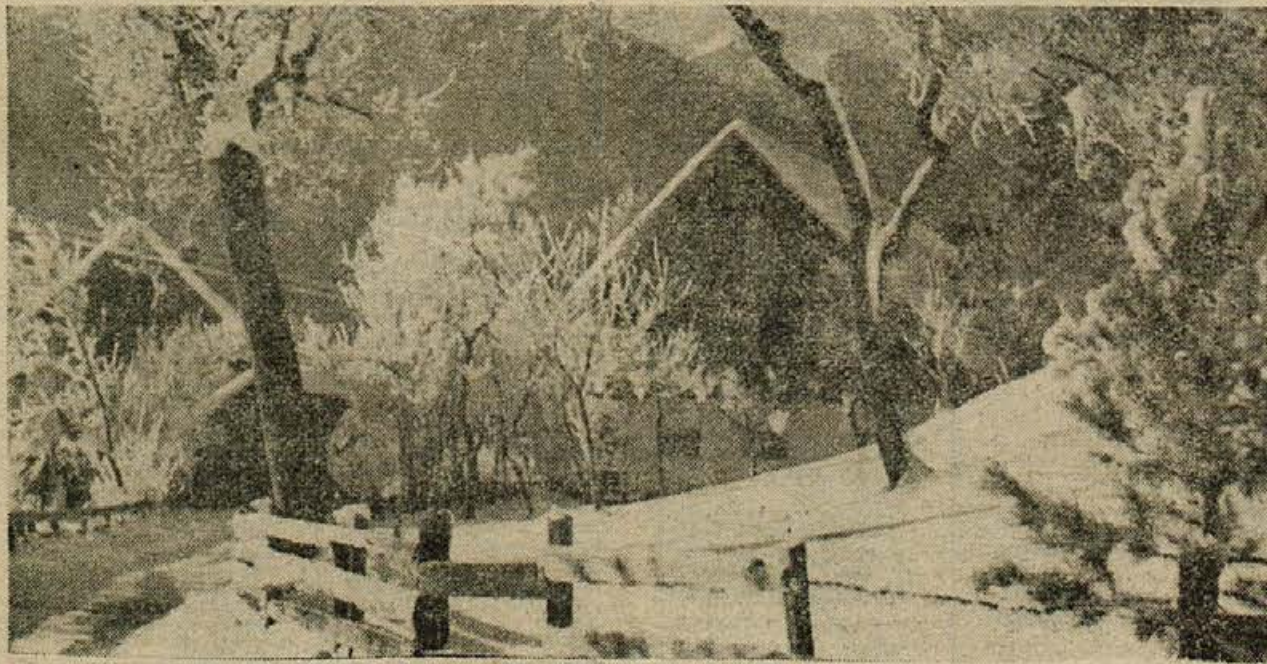
V Trebnjem so zelo zadovoljni z avtomatsko centralo, ker zdaj izgubijo veliko manj časa s sedenjem pri telefonu in čakanjem na zvezo. V letošnjem prvem četrtletju bosta dobila sodobno telefonijo še Mirna in Mokronog; Mirna ATC s 60 priključki, Mokronog pa s 40 priključki. Izračunali so, da bo to veljalo okoli 50 milijonov dinarjev. Podjetje za PTT promet v Novem mestu bo prispevalo nekaj nad 20 milijonov dinarjev, drugo pa občina in gospodarske organizacije. Tu velja zlasti omeniti razumevanje gospodarskih organizacij, ki so bile vedno pripravljene prispevati znaten delež za uspešnejše uresničevanje raznih skupnih del.

O kandidatih, ki bi prišli v poštev za nove odbornike in poslanca, so se v trebanjski občini pogovorili že na krajevnih konferencah SZDL. Razen teh predlogov je volilna komisija pri obč. odboru SZDL evidentirala tudi predloge, ki so prispeli naknadno. Do zdaj so bili za odborniške kandidate izbrani: v Stefanu kmetovalec Franc Novak in delavec Ivan Starič, na Trebelnem kmeta Janez Miklavčič in Miha Eržen, v Česnjicah pa Stanko Brajer in Jože Gačnik. Za poslanske kandidate so predlagani: Ludvik Golob, Roman Ogrin in Marija Potočnik.

CESTO ŽE TRASIRAJO!

Prilagodljiva dela za modernizacijo ceste v Mirenko dolino so v polnem teku. Strokovnjaki so v ta namen že strasirali 2 km bodoče ceste. Menijo, da je letos prišel čas, ko se bodo dolgoletna prizadevanja naposled le posrečila.

Zima, zima bela, vrh gore
sedela ... — pa ni obsedela
samo na vrhu gore, ko je
tretjič pokukala k nam!
Zdaj jo imamo povsod —
in kar lepo nam je nasulo
snega ...

Prihodnjič: razprava o krajevnih skupnostih

Oba zbora občinske skupščine v Trebnjem sta na zadnji lanski seji 28. decembra sprejela odlok o spremembi proračuna za leto 1964, odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb občine v tem letu, odlok o plačevanju razširjenega zdravstvenega zavarovanja kmečke mladine in odlok o uvedbi krajevnega prispevka za popravilo poti na območju Rodin. V dodatni točki je skupščina prenesla ustanovitelske pravice ATC Trebnje na Podjetje za PTT promet v Novem mestu.

Odlok o spremembi prora-

Odlok o spremembi prora-

čuna (rebalans) ureja razporeditev proračunskih sredstev v lanskem letu tako, kot so bila porabljena. Odlok o začasnem financiranju proračunskih potreb, ki velja od 1. januarja, določa, da izdatki v prvem četrtletju 1965 ne smejo biti večji kot 25 odstotkov proračunskih izdatkov v prejšnjem letu. Ta določba velja do sprejema občinskega proračuna.

Odlok o plačevanju razširjenega zdravstvenega zavarovanja kmečke mladine predpisuje način stekanja sredstev v ustrezen sklad. Že za-

varovani kmetje bodo za zavarovanje svojih otrok plačevali znesek, enak 3,2 odstotka katastrskega dohodka. Občina bo za tako zavarovanje občana plačevala še posebej po 832 dinarjev. Sredstva od kmetov bo zbirala uprava za dohodke.

Krajevni prispevek za ureditev poti Rodine-Poltar, Poltar-Dolga njiva in poti po Uhanovem gozdu bodo plačevali prebivalci 30 vasi. Odlok govori predvsem o delih, ki naj bi jih opravili občani in o nadomestilih za to delo.

Na predlog odbornikov bo občinska skupščina na eni prihodnjih sej razpravljala o krajevnih skupnostih.

To je koristno, zgledno sodelovanje!

Zadovoljstvo v Rodinah, Poltarju, Dolgi njivi, pa tudi na Češnjevku, Lipniku, Strmici in v Hrastnem — Tudi cesto z Rdečega kala na Ostri vrh bodo obnovili, cesto z Grmade prek Vrh — Trebnjega v Repče pa popravili

nega proti Ornuški vasi. Seveda bi bil v tem primeru krajevni prispevek občanov, ki živijo v vaseh trebanjske občine, premajhen. Tu se bosta morali za financiranje sporazumeti trebanjska občina s sosednjo novomeško občino ter s tem kar najbolj podpreti prizadevanje za izboljšanje važne prometne poti, ki povezuje obe občini.

Podobne akcije, ki se iz leta v leto množijo, so izraz resničnih hotenj in pripravljenosti občanov, ki želijo imeti urejene komunalne zadeve. Zato kaže v naslednjem obdobju taka prizadevanja pospeševati, meri, da bo zadoščeno miševsakor vsaj v tolikšni nimalnim željam ljudi, ki hočejo imeti dobre potti vsaj vsak do svojega doma.

**Obeti, ki naj razsvetlijo Jelševce,
Štatenberk, Roje, Mirno vas, Ci-
kavo in Kamne pri Dobrniču**

Nad 70 gospodinjstev v Jelševcu in okoliških vaseh živi v upanju, da se jim bo letos izpolnila dolgoletna želja po boljši razsvetljavi. V 53 hiš bo letos prvič doveden primeren električni tok, 18 gospodarstev pa bo pripojenih na rekonstruirano električno omrežje. Na tem območju bodo postavili tudi dva transformatorja, ki bosta tok tako pojačala, da bodo mogli gospodarji uporabljati električne stroje.

Elektrifikacija jelšavskega območja bo veljala okoli 30 milijonov dinarjev. Prizadevanje je spodbudilo vse prebivalce Jelševca, Statenberka, Roj, Mirne vasi in Oikave, da so se do zadnjega vključili v akcijo in sklenili prispevati znaten delež. Do zdaj so občani v ta namen prispevali 1.270.000 dinarjev, 400.000 dinarjev so dali za načrte in pripravi nad 480 drogov.

nim vasem je bila elektrifikacija obljubljena že pred leti. Te zakrat so se prebivalci odločili, da dajo svoj prispevek. Pričakovanje pa dolgo ni obrodilo sadov, zato so morali že zbrane drogeve prodati kot taninski les. Obljube so se vrstile v kasnejših letih, zadnja pa je bila ljudem dana na zborih volivcev lanskega februarja. Tedaj so predstavniki »Elektro« iz Krškega izjavili, da bo Jelsevec z okolico elektrificiran v letu 1965. Občani so prepričani, da je bila to res zadnja obljuba in da bodo prizadevanja naposled letos le žela uspeha.

Tudi v Kamnari pri Dobri-
niču bo letos zasvetila elek-
trika. Dela bodo veljala 420
tisoč dinarjev.

Kaj se vsak leden zgodi
pri vas, vam pove
DOLENJSKI LIST!

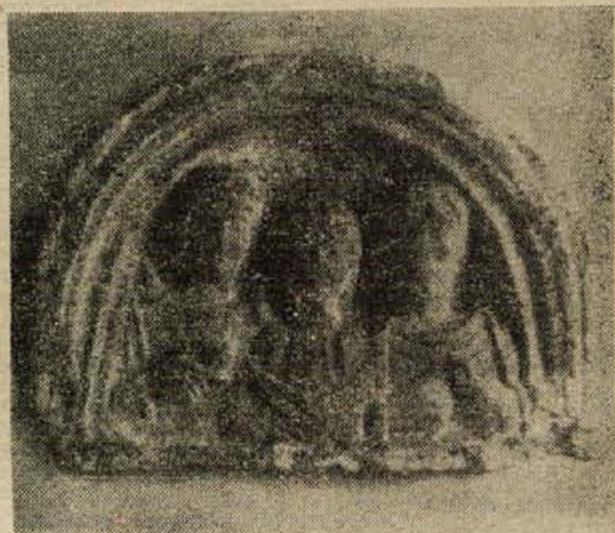
PREDVOLILNO PISMO

»Prvič po sprejemu nove ustave bo ob volitvah za odbornike in poslance, ko bodo zamenjali tiste, katerim spomladi 1965 potече dvoletna mandatna doba, izvedeno ustavno načelo rotacije. V interesu vseh nas je, da izberemo za kandidate najboljše med najboljšimi in zagotovimo skupščini, da bo dobila kot najvišje samoupravno telo v občini kadre, ki bodo znali zastopati želje in zahteve občanov.«

Tako je uvodoma rečeno v pismu, ki ga je občinski odbor SZDL v Trebnjem naslovil in poslal kolektivom delovnih organizacij, društvom in političnim organizacijam z namenom, da bi na sestankih razpravljali o kandidatih in seznanili občane o njihovih pravicah in dolžnostih pri kandidiranju.

V pismu je podčrtano, da ima pravico predlagati kandidata vsaka organizacija in občan. Predloge bo volilna komisija evidencialna do konca januarja. Dosedanji resen pristop k stvari potrjuje, da bodo predlogi prispeli v roku.

Da bi bili občani čim bolj seznanjeni s pomenom spomladanskih volitev, je občinski odbor SZDL poslal med občane tudi okoli 4.000 letakov, s katerimi je pojasnil pomen občinskih volitev in pozval občane k predlaganju kandidatov za nove odbornike in poslane.

Tiskarski škrat nam jo je zagodel tudi v zadnji, novoletni številki: gornja podoba vam kaže vrhnji del nagrobnika, na katerem je upodobljena rimska družina (kamen je vžidan v trebanjski cerkvi). Podoba, ki smo vam jo pod gornjim podpisom pokazali na 12. strani naše zadnje številke, pa predstavlja ostanek starega rimskega miljnika, ki danes pozabljen ždi v kotu med dvema hišama v Trebnju. — Bralce prosimo, da ne ljubo napako oprostijo!

Goljufivo trgovanje na Vel. Kalu

A. K., kmečki delavec iz okolice Mostara, je prišel navzkriž z zakoni lani novembra, ko je v Velikem Kašu ponudil Jožefi Gole ročno uro. Trdil je, da je odlična in pozlačena ter da je vredna več kot 22.000 din. Ko sta se pogajala za ceno in ko je, trgovec popustil na 17.000 din, jo je Goletova kupila in plačala. Kasneje je ugotovila, da je bila ogoljufana, in da ura še zdaleka ni toliko vredna. Goletjufu je prijavila, nakar so varnostni organi storilca kaznivga dejanja kmalu pri-
jeli.

Na razpravi pred novomeškim okrožnim sodiščem je sprva sploh zanikal, da bi on uro prodal, šele ko so mu to dokazali, je trgovanje priznal, hkrati pa trdil, da je za uro sam plačal 9.000 din. Zagovor pa sodnikov ni prepračil, saj je bilo ugotovljeno, da je ura vredna le 5.500 din.

Razen kazni 3 mesecev zapora, pogojno za 2 leti, je bil A. K. obsojen tudi na plačilo 17.000 din Jožefi Gole, ura pa mu je bila kot predmet, uporabljen za kaznivo dejanje, odvzeta.

Zasebna stanovanja v Rojah

Na sestankih urbanistov in občanov na Mirni so sklenili, da bodo zasebniki lahko gradili stanovanjske hiše v predelu, ki mu pravijo Roje. Družbena stanovanja in poslovne zgradbe so možno graditi na območju poslovno-stanovanjskega dela Mirne. Za šolski rekreacijski center je izbran prostor jugozahodno od šolskega poslopja. Pripravljajo urbanistični načrt za naselje, ki bo omogočil še bolj smotno razporeditev zgradb.

Mokronog pripravlja vodovodne pipe

Prvo etapo mokronoškega vodovoda so lani uspešno končali in izročili namenu 4,6 km cevovodov. Letos se Mokronožani pripravljajo, da bi napeljali pitno vodo v svoje domove. Delati bodo pričeli, ko bo ugodno vreme.

Niso pozabili bolnih tovarišev

Humano potezo je napravil občinski komite ZK v Trebnjem, ki je ob novem letu čestital in skromno obdaril vse bolne starejše komuniste. Obdarovanci so izrazili veliko zadovoljstvo ob tovariški pozornosti komiteja.

Kruh se draži — kaj pa PEKARIJA?

Ob vrodu v prodajalno kruha na novomeškem Glavnem trgu stoji punčka in bridko joče.

— Kaj ti je deklica?, jo vprašam.

Kot fizičlova zrna debele solze ji teko po licih, v odgovor pa zahlipla nekaj nerazumljivega. Prigovarjam ji, nato pa le izdavi:

— Samo 13 dinarjev imam, pa ne morem kupiti žemlje! Fantje so se tepli, pa me je eden sunil. Dinar mi je padel in se zakotalil. Ne morem ga najti in ne morem kupiti žemlje! Jok je zdaj še silovitejši. Primem jo za ročico in jo popeljem v prodajalno. Tam določim dinar, da si kupi žemljo.

Ko je deklica z žemljo v roki potolažena odšla skozi vrata prodajalne, so me obšli spomini na dni, ko sem tudi jaz kot kračkolahnik prošil očeta za pol dinarja, da bi si kupil žemljo. Dobrodušen, rejen pek me je vedno včepnil v lice, kadar sem prišel ponjo. Potežkal je žemljo v roki in mi vsakič povedal, da je to najboljša žemlja na svetu. Komaj sem čakal, da sem zasadi zob vanjo...

Od takrat do danes se je marsikaj izpremenilo in tudi žemlje so precej dražje kot so bile nekoč. Ko sem se ob takšnih mislih malo ogledal po prodajalni kruha na Glavnem trgu, sem ugotovil, da se v njej ne počutim prijetno. Temačna je, oprema je zdrgnjena, gneča je v njej, stopnici ob vrodu ovirata promet. »Kaj je z našimi peki, da ne uredijo tega?« sem se vprašal. Ubral sem jo v ločensko pekarijo in tam vprašal peke: — Kako pa mesite in pečete kruh? Odgovorili so takole:

»Peči ne zmorejo tega, kar bi mi radi...«

— Vsako leto porabimo okoli 1800 ton moke, 15 ton kvasa, 28 ton soli, za 1 milijon dinarjev električne energije, 550 ton premoga in za 300.000 dinarjev vode. Na pečemo pa približno 2100 ton kruha in 200 ton peciva.

Kruh se peče v dveh pečeh, obe pa imata skupno dnevno zmogljivost 10 ton, če sta polno izkoriščeni. Peč na Glavnem trgu je parna in je stara že najmanj 30 let, tako da je pravo čudo, da sploh še obstaja. V njej lahko napečemo 2 tona kruha na dan. Ta peč, na Cesti herojev, je bila zgrajena 1958. leta zelo na hitro, za potrebo avtomobilske ceste. To je sodobna, polavtomatska trčna peč, ki lahko v 16 urah napeče 8 ton kruha. Takšne so skupne, teoretično največje zmogljivosti obeh naših peči. Seveda obeh že zdavnaj ne bi bilo več, če bi ju izkoristili s polno zmogljivostjo. Za 7 ton kruha, kolikor ga spečemo v obeh pečeh vsak dan, je zanj preveč! Veste, vedno smo na preži in čakamo kdaj bo kaj narobe. Tresem se ob vprašanju, kako speči kruh, če se nam kakšna od obeh peči podere...

Res: kaj bo, če se peč iznenada podere?

Bomo v Novem mestu lepega dne res ostali brez kruha? Ob vprašanju: »Kaj bo, če se podere peč?« mi ni šlo prav nič na smeh. Odhitel sem na upravo pekarije in zapel v razgovor še direktorja Ernesta Pekarja. O težavah novomeških pekov se je pomenek nadaljeval:

— Peč v ločenski pekariji je bila v šestih letih že večkrat v popravilu. Pred tremi leti, na primer, je stala tedni dni, ker so pregorela kurila in je bilo treba vstaviti nova. Vedno smo se potrudili, da smo jo popravili

tudi šentjernejska, ki pa je spet premajhna. Posebne, sodobno urejene prodajalne kruha bi morali imeti v Novem mestu v vseh novih stanovanjskih soseskah, še najbolj potrebna pa je v Bršlunu. Toda sredstev za to ni, ker jih žal ne ustvarjamo!

Direktor Pekar me je nato odpeljal k računovodji Ivanu Ritoniji, da bi ta povedal kaj več o ustvarjenem prometu, cenah, proizvodnih stroških in podobnem. Začel je:

— Naš 60-članski kolektiv je v letu 1964 ustvaril s peko in prodajo kruha ter slaščic približno 272.000.000 din za pavšal (tega nam občina vrne pod pogojem, da ga porabimo za sklade), za surovine smo porabili 179.500.000 din, skladov naj bi po planu ustvarili 12.000.000, pa jih — kot vse kaže — ne bo nič, režijski in materialni stroški pa bodo znesli 33.900.000 din.

V organizaciji dela je precej hrib, ker teče proizvodnja v dveh obratih in ker je delo v precejšnji meri odvisno od sprotnih naročil. Zavaljo tega so izdatki za osebne dohodke precejšnji. V letu 1964 na primer, je bilo, kar 32.749 nadur, ki so nas s prispevki vred voljale 10.600.000 din! Slabi delovni pogoji (velike temperaturne razlike) povzročajo pogostne prehlade, ljudje pa bolehalo tudi zato, ker jih stalno nadurno delo izčrpuje. Ker imamo precej bolniških, smo lažje plačali socialnemu zavarovanju 2.043.000 din dopolnilnega prispevka. (1963. smo ga plačali samo 300.000 din!). Izplačila za nadure so razen vsega za 50 odst. višja.

Tudi proizvodni stroški so precejšnji. To ni nič čudnega, saj se je premog v zadnjih letih podražil za 30 odst. (550 ton ga porabimo na leto!), elektrika se je od lani na leto podražila za trikrat, voda za 10 odst., obrtniške storitve (tudi teh porabimo precej) pa so prav tako za 1 do 1 in polkrat dražje kot pred nekaj leti. Takšnih težav je še veliko!

Potrošniki pa se jezijo: »Kruh se je podražil!«

Podražitev cen kruha v juniju 1964 nas je, čeprav se to sliši še tako čudno, zelo prizadela. Prodajna cena belega kruha (tip 400) je bila takrat določena na 120 din. Odlej pa do zadnje izpremembe cen, konec decembra 1964, smo imeli pri vsakem kilogramu belega kruha 13 dinarjev izgube. V šestih mesecih se je ta izguba nabrala za približno 4.200.000 din. Pri kilogramu črnega kruha (tip 1000) pa smo imeli od junijskega zvišanja cen dalje vseh 6 mesecev prav tako 13 dinarjev izgube ali skupaj nekaj čez 8.000.000. Pri obojnem kruhu se je torej nabralo za približno 12.000.000 dinarjev izgube, katero smo krili deloma z dobičkom, ki ga ustvarjamo pri peki pe-

civa. Približno 8.000.000 do 8.500.000 dinarjev izgube pa še ni pokrite in bo treba za njo porabiti še tako premajhne sklade, če bodo le zadovoljili! Zaključnega računa za 1964 še nimamo, zato se še vedno zelo bojimo, da skladov s poslovanjem v 1964 sploh nismo ustvarili.

Tudi nove cene kruha ne krijejo proizvodnih stroškov!

In kako je zdaj? Svet za blagovni promet občine Novo mesto nam je 22. decembra kljub znižanju cene bele moke odobril staro ceno belega kruha. Bela moka se je pocenila za 16 din kilogram. Za 1 kg belega kruha porabimo 76 dkg moke, kar zneso 82,08 din, odobreni proizvodni stroški (osebni dohodki, amortizacija, najemnine, članarine, obresti na kredite, premog, elektrika in razni drugi materialni stroški) so 27,10 din od kilograma (dejanski stroški so večji!), povprečen prevoz v pasu do 4 km velja za kilogram 5 dinarjev, rabat trgovini pa 6 dinarjev. Če seštejemo vse to, nas stane kilogram belega kruha še vedno 120,18 din, prodajamo pa ga po 120 din, torej še vedno z izgubo! Pri črnem kruhu (tip 1000) je še slabše: za kilogram črnega kruha porabimo 77 dkg moke, kar zneso 69,16 din; za 25 din imamo odobrenih proizvodnih stroškov, prevoz velja 5 dinarjev in rabat trgovini 5 dinarjev, tako da nas stane kilogram črnega kruha 104,16 dinarjev, prodajati pa ga smemo po sklepu sveta za blagovni promet po 98 din kilogram, torej v svojo izgubo...

Kje so vzroki za izgube v pekariji?

Kruh nima ekonomske cene, s cenami, ki so v veljavi že zdaj, pa seveda ne moremo ustvarjati sredstev za svoj razvoj in kot vse kaže, niti za to, da bi lahko životali. Vsaj 20.000.000 din akumulacije bi morali ustvarjati pri sedanjem prometu vsako leto, da bi se lahko sami vzdrževali. Naj povemo samo to, da v vsem povojnem času nismo mogli kupiti za člane našega kolektiva niti enega stanovanja, niti ene sobe!

Ko smo malo prej govorili o novih cenah kruha, smo omenili, da imamo pri kilogramu belega kruha odobrenih 27,10 din, pri kilogramu črnega kruha pa 25 din proizvodnih stroškov. V teh stroških žal niso zajete dejanske cene raznih storitev in materialov! Povedali smo že, da se je elektrika na primer podražila za trikrat, da se je voda podražila za 10 odst., razne obrtniške usluge za 1 do en in polkrat, vsega tega pa v naših proizvodnih stroških nismo mogli zajeti, ker smo morali kalkulacijo prilagoditi ceni kruha, kakršno nam je odobril svet za blagovni promet. Po vsem tem je peč razumljivo, da brez izgube ne moremo delati. Po drugi strani spet pa tudi mi dobro vemo, da bi bilo narobe, če bi cene kruha sprostil tako, da bi bile ekonomske, saj bi to močno prizadelo potrošnika. Kje je torej rešitev? Mi jo iščemo že vrsto let, pa vemo le to, da je sami, brez pomoči družbe, ne moremo najti!

Predsednik DS: »Upravljamo z izgubo«

Predsednik DS pekarije in slaščičarne Novo mesto, Ivan Ravnikar je ob vprašanju:

»Kako pa kaj samoupravljanje v vašem kolektivu?« obstal, me premeril od glave do pet, globoko vzdihnil in povedal:

— Samoupravljanje je pri nas, čeprav ni pogojev zanj, kar lepo razvito. Na sejah kar se da preudarno razpravljamo o težavah, ki nas tarejo pri delu. O tem so ti najbrž že dovolj povedali drugi, s katerimi si že govoril. Resnici na ljubo pa bi moral reči, da upravljamo z izgubo. Vsebinsko samoupravljanje je v razpolaganju z nečim, kar kolektiv ustvari. Mi smo žal za to prikrajšani, saj lahko naš pogovor teče zgolj o tem, »kako izgubo zmanjšati«.

● V Novem mestu bo tre:
● ba zgraditi novo, sodobno,
● dovolj veliko pekarijo. V
● njej bodo proizvodni
● stroški precej manjši. Na
● to bo manj nadur, orga
● nizacija dela bo boljša in
● bolj cenena zaradi boljših

● delovnih pogojev bo manj
● obolenj in ne bo nam tre
● ba več plačevati izredne
● ga prispevka socialnemu
● zavarovanju. Približno

300 milijonov bi stala takšna pekarija. Sredstva zanj bo morala zbrati družba, ker jih mi sami ne moremo ustvariti. Seže nato bo v Novem mestu vedno dovolj kruha in se nato ga bomo lahko prodajali in kupovali v prodajalnah, ki bodo za prodajo kruha primerne.

Problem cene kruha pa s tem ne bo v celoti rešen. Silišati je, da se bo kruh letos še enkrat podražil. Mi bi radi videli, ko se ne bi, če pa se bo, bi ga bilo treba podražiti za toliko, da bi bile cene ekonomske in da bi tudi mi peki prišli do tistih samoupravnih pravic, ki nam jih v naši družbi ne more nihče odrekati!

MILOŠ JAKOPEC

KOZERIJ

Kaj res se ne veste? Res ne? ... Kako, da ne? Priznam, tega niso oznanili gospod s prižnice, niti branjeve na trgu, niti neuradni viri v kavarni, pozabilo ga je celo ustno izročilo: povej trikrat več kot je res in trikrat bolj zlobno! Pravzaprav ne bi bilo treba niti pripovedovati! Saj je vsem na očeh! Vojna se bije! Strašna vojna se bije v Novem mestu, grozovita, neizprosna vojna! O, joj, joj, joj! Vse kaže, da bo nevsiljivi lepi, zdravi DOBRI OKUS podlegel bahakemu, neokusnemu KICU!

Samo v izložbe pogledajte, pa boste videli, da ne lažem! Pa bi se KICU RAZGRAJAČU ne go-dilo tako dobro, ko bi se med njegove preganjalce vpisali tudi novomeški trgovci! Toda ti si mislijo: noyco so novci, pa se slinijo in dobrikajo KICU in na ves glas razgrajajo njegovo pokvarjeno slavo. V izložbah pa se šopirijo priljubljeni podaniki USIVEGA KICA: grde plesalke iz mavca, bedaste živalske figurice v vseh mogočih in nemogočih barvah, prenemarne vaze, v katerih bi rože od samega sramu nenadoma zvenele, »originalni« servisi za turško kavo, ki mislijo, da je Bosna v tovarni aluminija, umetne rože, ki se širijo kot gripa, »skoraj zaresno« sadje, lepo rdeče, višnjevo in pisano kot nos najbolj trdovratnega pijanca, iluminirani psi, papige in druge živali po strašni ceni... itd.; ... itd.; ... itd. ... Seznam je daljši kakor jara kača!

In zdaj, ko so državljani v imenu dedka Mraza — o, za kaj vse je ta kriv! — praznili svoje žepce, se je KIC razšopiril še v domovih in kar zrastle od same hvale iz hvaležnih, a nekritičnih ust! Toda, državljani, pokora vam ne bo ušla, saj boste brisali prah s teh kipcev, predmetov in predmetkov, jim odbijali repe, ušesa, oči zraven pa po domače, ne po kičasto preklinjali! Toda ne zavajajte v greh svojega potomstva, ne vzgajajte ga v kičastem duhu s punčkami, »zlatih« las, z živalmi, mešanci risanih vzorcev očka Disneya in butalske izdelave... Za blagor mladotletnikov odstranite čipkaste žepne robčke v obliki modrkov in hlačic, na zadnji strani zelo pomanjkljivo oblečena ogle-dala in »eroticne« denarnice... Drugače bo občinski revež, zaničevani in podcenjevani DOBRI OKUS, ki podhranjen in zapuščen od sramu zardeva v redkih izložbah, shiral in preminil... Pa še zemljica mu ne bo lahka, saj mu bodo v Novem mestu postavili kičast spomenik z napisom: tu počiva naš ljubljani, nepozabni, večno objokovani DOBRI OKUS!

— z. j. —

V Šmarjeti smo nabrali

■ Na letni konferenci osnovne organizacije ZB NOV v Šmarjeti, ki je bila 20. decembra 1964, so razpravljali o delu v minulim letu, pregledali so politični razvoj v svetu, se ustavili ob VIII. Kongresu ZKJ in načeli tudi vprašanja kmetskih borcev. Članom so pojasnili predpise o priznanju delovne dobe borcev ter to, da je priznavalna sredstvo, s katerim rešujejo najnujnejše primere med boro-kmeti. Predstavnik Ob ZZZB je članom podrobno obrazložil boro-čevsko zakonodajo in poudaril, da morajo nekdanji borci biti pri reševanju svojih težav bolj slozni.

■ Svet krajevne skupnosti Šmarjeta je 26. decembra sprejel program dela za 1965. V načrtu je uređitev prostorov za ambulanto, za krajevno skupnost in za množične organizacije, spominski pa bodo uređili in očistili trg. Čestno

podjetje naj bi v sodelovanju z Občinsko skupščino asfaltiralo cesto od zdravilišča do Šmarjete, ki je bila predvidena za asfaltiranje že v 1963 in 1964. Razpravljali so še o popravilu potov, o ureditvi poti do vasi Vinica in vasi Smarješke Toplice ter o nadaljevanju gradnje poti skozi Zabavce proti Orešju. Potrebna sredstva za gradnjo in ureditev poti so na razpolago. Na sej. so opozorili, naj kmetje ne puščajo poti, ker jih s tem uničujejo. Ker je kovno in mehanik v Šmarjeti zelo potreben, so bili mišljenja, naj bi kakšno novomeško podjetje odprlo v Šmarjeti takšno delavnico. Avto-busnemu podjetju »Gorjanci« so sklenili predlagati, naj progo za prevoz delavcev z Kromarje v Novo mesto podaljša do Šmarjete, ker hodi iz Šmarjete vsak dan skoraj 30 delavcev na delo v Novo mesto.

Na vseh koncih in krajih slišimo v Novem mestu pritožbe na račun družabnega življenja — odrasli in mladina tarnajo: ni primer-
nih prostorov, ni plesnih prireditev, ne debatnih večerov, ni sposobnih
organizatorjev... in še kadar zadiha kakšen klub, je že vnaprej obsojen
(celo mladinski!) kot nemoralen — neredko od tistih, ki tudi sami
z moralo niso na čistem. Namesto da bi se starši in šole (oboje so v
našem mestu včasih konzervativni) potrudili in usmerjali delo takih
klubov, si izberejo lažje pot. Če ga potem neizkušeni mladi ljudje res
tudi kdaj polomijo, vzgojitelji radi zmagoslavno povedo: »saj smo
že takrat rekli...«

Garaška stran družabnega življenja so različne mladinske organi-
zacije, pa niti tukaj ni vsem mladim ljudem mogoče sodelovati. Povpra-
ševali smo gimnazijce, kako je s to stvarjo pri njih: kaj jim nudijo
njihove organizacije, kako in zakaj se v njih udeležujejo. Njihov bolj
družbeni kot družabni problem pa je samoupravljanje na šoli — tako
smo se pogovarjali tudi o tem. Devet mladih ljudi je govorilo za vse
gimnazijce: če je kdo izmed njih pripomnil, da naj ne napišem vsega
kar je povedal, ker se boji posledic, se bo treba o samoupravljanju
na naših šolah še pogovarjati. Dijaki smatrajo, da bi bilo treba pre-
nehati z dosedanjim strogim odnosom predavatelj — učenec. Razvijati
bi morali bolj pristno sodelovanje starejših TOVARIŠEV (predavate-
ljev) do mlajših TOVARIŠEV (učencev) — saj se vendar oboji trudijo
za isti delovni uspeh... Pa prisluhnimo tokrat mladim:

Danč Breščak, 17 let, III. razred:

»Od začetka sem funkcijo
v podmladku Rdečega križa
jemal bolj kot nujno zlo, ker
med dijaki za to organizacijo
ni pravega razumevanja. Sam
pa sem vse bolj navdušen
nad to humano dejavnostjo.
Prirejamo razna predavanja o
osebni higieni, prvi pomoči

in alkoholizmu, organiziramo
krvodaljske akcije (letos se
je 40 dijakov prijavilo za od-
vzem krvi) in skušamo vpli-
vati na kadilce, saj se je ka-
jenje po straniščih pri nas
precej razvilo. — Zadoščenje,
ki ga občutim, če nam nekaj
uspe in priznanje, ki ga do-
bimo, je najlepša nagrada za
delo v Rdečem križu. Mora-
mo pa na gimnaziji bolj so-
delovati in se zavedati vloge
te organizacije.

Nekateri profesorji gledajo
po strani na svobodne aktiv-
nosti, nekateri pa nas razu-
mejo. Pri praktičnih znanjih
nam kot mentorji pomagajo
prof. Sever, prof. Fabjan in
prof. Jevnikarjeva. Sicer pa
sodelujemo pri javnem oce-
njevanju. Šolska skupnost ni
še zares zaživela, saj na kon-
ferenci marsikdo sploh ni
vedel za kaj gre: dijaki so
se premalo zanimali, pa tudi
razlage ni bilo dovolj.

Mija Bradač, 17 let, III. razred:

Mija se vozi z vlakom iz
Straže, odgovarjala pa je kot
bralka Stezic, glasila novo-
meških gimnazijcev:

»Naloga Stezic je, da nas
seznajajo z aktivnostmi na
gimnaziji in da nas il'erno
vzgajajo. Tudi sama sem že
mislila sodelovati, pa se ni-
kakor ne morem spraviti k
pisanju. Stezice mi ugajajo,
vendar si želim še več lite-
rarnih prispevkov. Kvaliteta
lista se je od lani še pobolj-
šala.

V samoupravi smo še pre-
cej nesamostojni, čeprav ima
vsak razred svojo skupnost,
ki sodeluje v šolski skupno-
sti. Ta nas seznaja s pro-
blemi us'ave. Če mislimo, da
ni kaj prav v zvezi z učnim
programom in ocenjevanjem,
povemo predsedniku, ta pa
razredniku. Včasih pa je bo-

lje, da uredimo zadevo kar
s prizadetim profesorjem, si-
cer pride do nesporazumov.
Želimo si več pomoči profe-
sorjev. Za izvenšolske dejav-
nosti smo vlakarji prikrajša-
ni, ker popoldne ne moremo
ostati v šoli. Udeležujemo se
pač kolikor nam čas dopušta
— kdor hoče izdelati, nima
preveč časa, ker je učni pro-
gram zelo obsežen. Posebno
pred ocenjevalnimi konfe-
rencami je stiska... Matura
bo spet podobna nekdani.
Obvezna s'a namreč ali ma-
tematika ali pa jezik. Ker se
matematike bojimo, so se
vsi vrgli na prirodoslovno
smer (biologija, kemija), kar
pa seveda ni rešitev.

Biba Dobovšek, 16 let, II. razred:

Pri tabornikih mi ugaja,
ker rada taborim, rada spim
pod šotorom — vse to je ta-
ko romantično. Ko se od-
makneš od civilizacije, si
bolj odvisen od svojih spo-
sobnosti. Prijateljstvo in to-
variški odnosi med taboreči-
mi dajejo vtis ene same ve-

like družine. Boljše je, da je
na akcijah mešana udeležba;
dekleta sama ne znamo biti
tako zabavna. — Trenutno si-
cer nisem zadovoljna z de-
lom naše organizacije, pred
leti je bilo dosti bolje. Mo-
rali bi imeti vodstvo, ki bi
se za delo zares zavzelo, s
tem bi nas najbolj pritegnilo,
saj nas je v Novem mestu
mnogo takih, ki si želimo de-
lati pri tabornikih. Pogreša-
mo družabnih prireditev, iz-
letov in tudi na zimski tabor
bi šli radi.

V razpravi o učnem pro-
gramu na gimnaziji dijaki ne
moremo sodelovati, vsaj jaz
ne vem, da bi lahko. Pri oce-
njevanju lahko malo posre-
dujemo, običajno pa smo tu-
di sami neobjektivni. Sodelo-
vali bi lahko na roditeljskih
sestankih, kamor naj bi pri-
hajal predsednik razredne
skupnosti. Nasploh se člani
razrednih skupnosti premalo
zavedajo svoje vloge.

Vladimir Sedaj, 19 let, IV. razred:

»Letanje me privlači, tega
pa si ne bi mogel privoščiti
brez organizacije. Letalci so
zaradi medsebojne pomoči in
sodelovanja dobri tovariši.
Še prijetneje bi bilo, če nas
bi bilo več. Naredil sem te-
čaj za jadralnega in motor-
nega pilota, po končani gi-
mnaziji pa nameravam iti v
vojaško letalsko akademijo.
Mislim, da bom tako lahko
domovini najbolj koristil.

V zvezi s samoupravlja-
njem so govorili, da bodo

predstavniki razreda na oce-
njevalnih konferencah in na
roditeljskih sestankih, vendar
niti eno, niti drugo še ni
bilo realizirano, vsaj pri nas
ne. Tudi sami dijaki bi mo-
rali med seboj vplivati drug
na drugega in si pomagati,
kjer so težave pri šolskem
uspehu in izvenšolskem živ-
ljenju. Z mlajšimi profesorji
smo v zelo prijateljskih od-
nosih, pa tudi starejši — ta-
ko se mi zdi — so drugačni
kot so bili včasih. Takrat
smo imeli pred profesorji
samo strah, danes pa že bolj
čutimo, da nam hočejo po-
magati in da se dejansko
učimo za sebe.

Tine Pavlin, 18 let, III. razred:

»Z orodno telovadbo imam
veselje že od brata, ko sem
ga videl tekmovali. Ko sem
sam začel telovaditi, pa me
je ta dejavnost še vedno bolj
navduševala. Telovadba okre-
pi človeka, pomaga pri raz-
voju in zdravju, obenem pa
je lepa in pestra, saj je na
šestih orodjih vedno mogoče
najti nove in nove prvine.
Zdaj sem malo razočaran,
ker nimamo pogojev za vad-
bo: niti ni telovadnica v re-
du, niti nimamo trenerja, ki
bi nas vodil in spodbujal.
Partizan sicer govori o grad-
nji doma, a jaz najbrž tega
ne bom dočkal. Problem bo
tudi z naraščanjem za zapol-
nitev vrzeli, ki je nastala za-
radi takih nemogočih pogo-
jev.

V gimnaziji nam pustijo
sekcije, da se same razvija-
jo — marsikaj pa je še na
papirju, ker večkrat trdijo
dijaki svoje, profesorji pa
svoje. Javno ocenjevanje ni
najbolje uspelo, ker tudi v
objektivnih primerih težko
uveljavimo naše mnenje. Mla-
dinska organizacija ni dovolj
močna v uveljavljanju pred-
logov.

Potreben je odkrit razgo-
vor med dijaki in profesorji,
pa se dijaki ne upamo. Vsa-
kemu se zdi neumno, da bi

se sam potegoval, saj si mi-
sli: jaz bom že zdržal. Po
drugi strani pa se boji profe-
sorja, ker bi lahko padel
v nemilost. Razredna skup-
nost pa ni dovolj kompak-

KAJ MI NUDI MOJA ORGANIZACIJA?

na in odločna, da bi ga pod-
prla v njegovih prizadeva-
njih. Govori se in šušlja —
ko je treba povedati, je pa
vse tiho. Tudi profesorji si
niso čisto enotni, vendar to
za njihovo premoč ni nujno.
V osebnih pogovorih je odnos
med profesorji in dijaki zelo
prisrčen, ko je treba zastopati
stališča dijakov, pa se
razdalja poveča.

Maja Rajić, 16 let, II. razred:

»V klub OZN sem prišla po
naključju. Takrat sta bila
samo dva člana, zdaj pa nas
je 16. Organiziramo razna
politična predavanja, kjer se
seznajamo z dogodki doma
in po svetu. Vzgajamo se v
duhu aktivne koeksistence in
miru med narodi, ne glede
na družbeno ureditev; odkla-
njamo rasno diskriminacijo
in smatramo da je pomoč
zaostajim državam edina re-
šitev za mednarodni eko-
nomske položaj. Vse to mi
je hkrati tudi razvedrilo, ker
me politika zanima.

O samoupravljanju letos
več govorimo. V razredni
skupnosti poslušamo poročila
predsednika, nato pa di-
skutiramo o disciplini in uč-
nem uspehu. Razredni pred-

sedniki so v šolski skupno-
sti in v kontaktu s profesor-
ji. Svoje želje in zahteve
prenesemo preko skupnosti
profesorskega zbora.

Jože Uhan, 19 let, IV. razred:

»Mladinska organizacija mi
daje družbeno zavest in mi
nudi idejno in kulturno izo-
brazbo. To pa pri nas že
precej zanemarjamo, saj mla-
dinci mislijo, da je organiza-
cija ta, ki mora skrbeti sa-
mo za njihove pravice in za-
bavo. Organi in vodstvo or-
ganizacije si prizadevajo, ven-
dar pa oblike dela niso bile

vedno najboljše. Še vedno se
mešajo pojmi o pristojnosti
razrednih skupnosti in mla-
dinske organizacije. Velik od-
stotek mladincev sploh ne
pozna statuta. Boljša oblika
dela je po plenarnih letnikih,
kjer pridejo manj do izraza
razredni problemi. Okrajni
komite bi nam moral že
zdavnaj posredovati izkušnje,
namesto tega pa nas večkrat
kritizirajo.

Razredne in šolske skup-
nost bi morale igrati odločil-
no vlogo v samoupravljanju,
odločanju pri ocenjevanju in
pri reševanju drugih proble-
mov. Imamo komisijo za re-
ševanje sporov med dijaki in
profesorji, v kateri sta dva
profesorja in dva dijaka.
Javno ocenjevanje še vedno
nima prave oblike, ker še ni
jasno kako naj izgleda. Zdaj
izpade vse skupaj kot navi-
janje: profesor gor, dijaki
dol...«

Cvetka Guček, 18 in 3/4 leta, IV. razred:

»Zberemo se sami taki, ki
se zanimamo za literaturo,
obravnavamo sodobnike in se

potem o tem posvetujemo.
Za take razprave med šolo
ni časa. V literaturi iščemo
svoja občutja, pravi Cvetka,
članica literarnega krožka,
»obenem spoznavamo mislje-
nje in način življenja drugih
narodov. Prebiramo in oce-
njujemo Stezice ter spodbu-
jamo in usmerjamo sodelav-
ce. Pripravljamo tudi refera-
te, ki nam približajo avtorje,
njegov čas in razmere. Tako
obravnavajo nam daje notranje
zadovoljstvo...«

Samoupravljanje je na šoli
še premalo razvito, ker sami
nisimo dosti seznanjeni z
njim. Dijaki so preveč pasiv-
ni, vsak se zanima le za svo-
jo oceno, za ostalo jim je
precej vseeno. Premalo tudi
pomagajo dobri dijaki sla-
bim. Odličnjaki se pislajo in
nimajo časa, obenem pa se
boje za svoj renome, ki bi
potem izgubil svo vrednost.
Učni načrt nas tako priganja,
da profesor komaj sproti
vse odbrenke. Jemljemo pre-
podrobno in preveč! Mogoče
je v reformirani kaj bolje?»

Bela Krisper, 18 in 3/4 leta, IV. razred:

»Dolgo sem živela v Beo-
gradu, pa me je čudovita na-
rava okrog Novega mes'a
zelo pritegnila. Vidjučila sem
se v jamarški klub. Tu je
treba biti spreten, previden
in imeti kondicijo. Podze-
meljski svet me navdušuje,
poln je pustolovščin in ro-
mantike. V jami se človek

sprosti in najde v človeku
tovariša. Tam smo vsi enaki,
vsi blatni in umazani, vsi
ljudje... V nevarnosti neka-
ko pobegneš, lepota te pre-
vzame, da pozabiš na svoje
probleme, da se jih potem
lahko lotiš z novimi močmi...«

Razumljivo, da o pravem
samoupravljanju pri nas tež-
ko govorimo. To še ni samo-
upravljanje, če pove profesor
ocene na glas — drugi pred-
logi pa so največkrat zavrnjeni
ali pa preneseni v pri-
hodnost. Odnos dijak—profe-
sor bi vsaj v starejših razre-
dih lahko bil bolj tovariški.
Tudi če obravnavamo kak
problem po učnem programu,
postavljajo vse kot dejstvo,
ker je baje že vse predvide-
no od republiških organov.
Tudi ti »republiški organi« naj
bi malo bolj prisluhnili učil-
nicam. Na splošno pa velja

še cela vrsta napisanih in ne-
napisanih pravil, ki jih bese-
de ne morejo premagati...«

BODOČI SAMOUPRAVLJAVCI

Tako torej pripovedujejo
bodoči izobraženci o svojih
organizacijah in vzgoji za
samoupravljanje. Kolikor se
bodo zdaj navadili uveljaviti
svoja nagnenja in pravice,
tako jih bodo uveljavljali po-
zneje v tovarni, bolnišnici,
gledališču, politični organiza-
ciji in drugje. Na to ne bi
smeli pozabljati niti republi-
ški, niti občinski organi. Mo-
goče na papirju ne pozablja-
jo? Vendar je samo govoriti
o teh stvareh premalo, mno-
go bo treba še prizadevanj
in dobre volje, da bo dijak
začutil, da se šola v sodobni
socialistični ustanovi.

MARJAN MOSKON

Dedek Mraz je v torek pred novim letom obiskal
novomeški vrtec v Kandiji. Dopoldne je malčkom
pripravil prijetno doživetje v pogovoru z vsakim
posebej, popoldne pa je v dvorani družbenih organi-
zacij obdaril predšolske otroke, ki vrta ne obisku-
jejo. Veselja in otroške radosti je bilo v teh dneh
kar precej! — Na sliki: dedek Mraz prihaja s polnim
košem daril v kandijski vrtec.

Volk sit in koza cela?

(Nadaljevanje s 1. str.)

njihovih glavah. Ti ljudje, ki sistematično zavirajo razvoj IMV, so odgovorni za neprecenljivo škodo, povzročeno IMV in družbi.

Komisija teh krivcev ni našla, pač pa pravi:

»Komisija smatra, da je obtožba, ki je bila objavljena, presplošna, da na občinski skupščini dela veliko občinskih delavcev, ki svoje delo opravljajo vestno, zato je nepravilno, da se jih imenuje birokrate.«

Predsednik delovne skupnosti občinske uprave Jože Straus je predlagal, da se jasno ugotovi in okarakterizira delo uprave v konkretnem spornem primeru in da skupščina da smernice za nadaljnje delo organa. Poskrbi naj tudi, da bodo vsi občani objektivno seznanjeni s problematiko upravnega organa, čimprej pa naj tudi pomaga poiskati ustrezne kadre, ki bi bili sposobni reševati lokacijska in gradbena dovoljenja tako, da bodo v skladu z razvojem podjetij, občine in z zahtevami urbanističnega programiranja.

Zaradi izpostavljenosti in grobih očitkov bo edini gradbeni referent pri upravi občinske skupščine v nekaj mesecih zapustil svoje delovno mesto, referent za urbanizem pa ga je že.

Direktor IMV, Jurij Levičnik, je v razpravi med drugim dejal:

»Mi želimo, da bi se zadeva čimprej razčistila. Vendar je komisija preskočila eno leto, saj ni nikjer govora o priporočilu okrajnega ljudskega odbora in sklepu občinskega ljudskega odbora iz leta 1960. Ponovno vprašam: kdo in kaj je razveljavil sklepe občinskega ljudskega odbora od 29. aprila 1960, kjer je rečeno, naj se omogoči IMV ne glede na urbanistične zamisli brez odlašanja in zavlačevanja maksimalna možnost razvoja na lokaciji v Zabji vasi? Saj sedim v današnji občinski skupščini ljudje, ki te sklepe prav dobro poznajo. Na podlagi omenjenih priporočil in sklepov smo dobili soglasje za graditev hale, hkrati pa so se začeli graditi tudi stolpci čez cesto. Kajeri upravni organ je izdal to odobritev?«

Ce mi res že od začetka ne bi vedeli kaj hočemo, kot nam vseskozi očitata, ne bi danes ničesar imeli. Menjali in spreminjali so drugi, mi

pa imamo že pet let iste načrte. Razburjali smo se malo bolj, ker na vaši strani nismo našli na razumevanje. Nova lokacija v Čegelnici, sprejeta 15. januarja 1963, ni bila naš predlog. Pristali smo nanj pod pogojem, da se stara tovarna zaokroženo zgradi. Seveda bi bilo treba zagotoviti tudi sredstva...!»

Odbornik Tone Pirc je dejal:

»Če bi IMV že od začetka dala svoj kompletan program, bi je danes sploh ne bilo, to vsi prav dobro vemo! Ko smo programirali preselitev, ni nihče govoril o sredstvih. Morali bi gledati bolj življenjsko, ne glede na urbanistične zahteve. Zahtevek uprave, da se podrobno ugotovi, kako je delala, je treba upoštevati in o tem bi morali

Po razpravljanju se nekatere je povzel besedo odbornik Jože Plavec:

»Mislim, da je stvar zdaj urejena in da ni treba, da se naši novinarji še naprej nad tem izživljajo. Treba je pokazati enega krivca, ne pa ves bigan uprave obsoditi, da so birokrati.«

Odbornik Janez Korošec:

»Usklajevanje dela med podjetji je stvar občine, ne pa podjetij. Tega pa se odgovorni organi niso lotili. Gre res za administrativne odnose! Tudi nismo še dobili informacije o ustavitvi del na hali Kovinarja.«

Predsednik skupščine, Sergej Thorževski:

»Urbanizacija je tako težak problem v naši občini, da ga je treba prioritarno reševati. Zato naj bi se ustanovil poseben urbanistični oddelek pri zavodu za urejanje zemljišč. Treba bo te službe izpopolniti, zagotoviti stanovanja in boljše plačati strokovnjake.

Predlagam, da bi se sestali na skupno sejo delavski svet IMV in predstavniki občine. Vse materialne komisije za družbeni nadzor in sklepe današnje skupščine naj se objavi v Dolenjskem listu.

V zvezi z ustavitvijo del na KOVINARJU smo imeli po seji, ki je o tem razpravljala, že več kot 60 razgovorov. Določena je nova cena pri Bučini vasi, dobili smo soglasje za idejni načrt, izdana je tudi lokacijska odločba in prostor zakoličen. Izdelan je glavni projekt za ploščad in komunalna dela, treba je le še podpisati pogodbo med IMV in KOVINARJEM.

Postopek, ki ga očita 5. točka interpelacije, je bil res nekoliko tehnokratski, vendar ne moremo tega poplaševati. Treba bo tekoče opozarjati na nepravilnosti v delu uprave.

Dajem poročila komisije za družbeni nadzor in delov-

Miha Počervina, predsednik komisije za družbeni nadzor

ne skupnosti uprave na glasovanje.

Vsi odborniki, razen dveh, so dvignili roke. Odbornik, Franc Požun, član kolektiva IMV, je vstal, ko so nekateri odborniki še dvigali roke, in rekel:

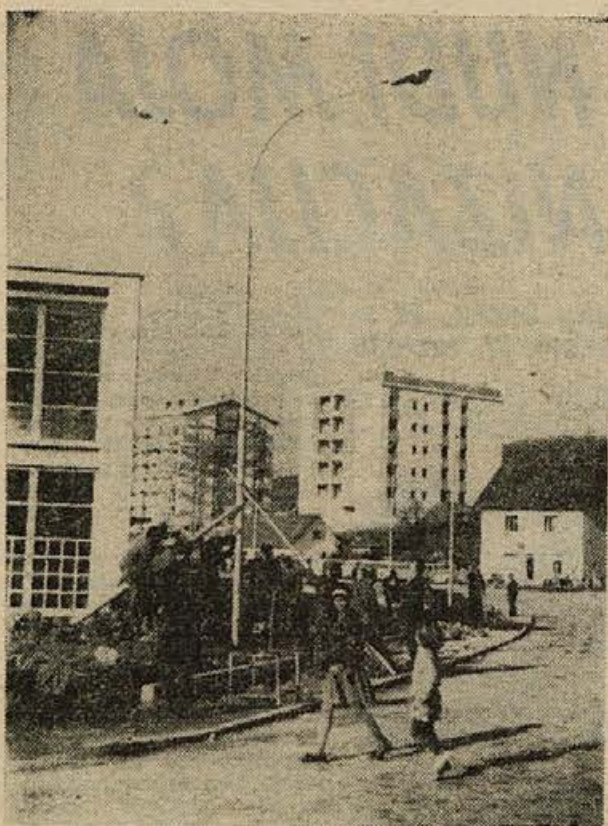
»Sma'ram, da poročila niso kompletna. Nikjer ni odgovora, kdo je za vse te stvari odgovoren. Morali bi dobiti bolj konkretne odgovore — brez vsake famliarnosti...«

Komisija je stvar preširoko zagrabila, ni se pa lotila bistva zadeve in ni odgovarjala naravnost na točke, ki smo jih postavili v interpelaciji!«

Predsednik komisije za družbeni nadzor je zaključil razpravo s pripombo, da predstavniki IMV poročila komisije niso dovolj natančno prebrali, ker so vzroki za nastale težave v njem navedeni.

Po petnajstminutnem odmoru je skupščina nadaljevala delo in razpravljala o poročilu komisije za prošnje in priporočila, o poročilu komisije za pomoč pri organizaciji krajevnih skupnosti in drugih pravnih in finančnih vprašanjih.

MARJAN MOSKON

Zadnji teden pred dnevom republike so v Zabji vasi uredili ploščad pred vhodom v IMV. Ob robu ceste so uredili ozek pas, v katerem bodo spomladaj posejali travo, ploščad pa so asfaltirali. Vhod v tovarno IMV in tudi križišče v Zabji vasi sta s tem veliko pridobila. Razen tega so delavci Elektro Novo mesto v križišču pred vhodom v tovarno postavili nove živosrebrne luči na visokih stebrih, tako da je tudi javna razsvetljava veliko boljša. Podobne luči bodo postavili po vsej Zagrebški cesti do križišča v Kandiji

Novomeška kronika

STARI, DOBRI SRED-NJEVESKI TRG je pred Novim letom le spremenil svojo mračno večerno podobo, saj so mimo prazničnih, raznobarvnih žarnic monterji ELEKTRO na njem pojačali tudi javno razsvetlavo. Kjer je do zdaj viselo eno svetilno telo, so pritrčili še eno, obenem pa so stare 250 watne živosrebrne, visokosvetilne žarnice zamenjali s 400 watnimi. Če bo denar, bodo letos zamenjali žarnice tudi vzdolž Ceste komandanta Staneta. Ena taka žarnica z okvirjem in montažo stane blizu 100 tisoč dinarjev.

GLEDALCI SO IMELI ZABAVO, bolj nerodno pa je bilo za tistega, ki je v terek dopoldne moral po opravkih in skoraj na nobenem pločniku ni mogel zanesljivo stopiti: pred trgovino NOVOTEKSA, pred Narodno banko, pred KRKO in drugje so bili pločniki tako gladki kot šipa. Lastniki stavb bi morali pločnike posuti, saj je tak padec lahko tudi nevaren!

V PONEDELJEK JE GLAVNI TRG kar plaval v razmnoženem snegu. Čeprav ga ni bilo do kolen, bi Komunalno podjetje z malo več truda lahko pospravilo predvsem na trgu sneg in vodo, ki sta neprijetno silila v čevlje.

NEKATERA NOVOMEŠKA GOSTINSKA PODJETJA so že udnila postrežnino in zato zaokrožila cene rahlo navzgor: pijača, ki je prej stala 77 dinarjev, je po novem vredna osem kovačev. Tako je v kavarni Center (spodnja kavarna), v Metro polu, v Koločvorsk restavraciji in v Ribji restavraciji, medtem ko v Kandiji še niso ukrepali.

S TELEFONSKO GOVORILNICO, ki je v centru mesta nujno potrebna, najbrž ne bo nič, čeprav je bila pošta že pred letom dni pripravljena postaviti hišico z aparatom nekje na Glavnem trgu. Ker se z urbanisti niso mogli sporazumeti za primerno lokacijo, so govorilni-

co postavili v Kandiji! V kavarni Center pa pravijo, da je v njihovi kuhinji še prava javna govorilnica: včasih kar trije ljudje čakajo, da bi poklicali z njihovega aparata. Okrog po svetu imajo tudi javne govorilnice v gostinskih lokalih, saj marsikdo po razburljivem razgovoru rad spi-je šilce žganja... Govorilnici, ki ju ima pošta še naročeni v inozemstvu, sta namenjeni za železniško postajo Bršlin in za Krško ali Črnomelj. — Novomeščani homo iz središča mesta lahko še naprej dirkali v Kandijo k javni telefonski govorilnici! Povsod po svetu so te reči v centrih mest....

NOCNI LOKAL V KAVARNI »CENTER« je odprt vsak dan razen torka od 18. ure zvečer do treh jutraj. Ob sobotah in nedeljah bodo odpirali že ob 16. uri popoldne, glasbo pa bodo imeli ob sredah, sobotah in nedeljah — takrat bodo pobirali tudi konzumacijo v znesku 1000 dinarjev. Ostale dni, ponedeljek, četrtek in petek, ne bo konzumacije. Cene so 50 odst. višje kot v zgornjih prostorih. — Več o novem lokalu: prihodnji teden!

TRG JE BIL v ponedeljek silno slabo založen. Več kot polovica stojnic je bila zasedenih. Tudi blaga in izbire je bilo zategadelj bolj malo, cene pa v nasprotju s tem niso bile skromne. Jajca so veljala 60 din, solata v glavah 50 din, radič na merice 80 din, korenina hrena je stala 20 din, škodelica smetane 120 din in mleko 80 din liter.

GIBANJE PREBIVLSTVA: rodili sta: Rozalija Kastelic iz Trdinove ceste — Silva, Nežika Bevc iz Ulice talcev — Tatjana. — Poročili so se: Milovan Vukosavljevič, podoficir JLA iz Jerebove 8, in Herma Misja, uslužbenka iz Jerebove 8; Peter Anžlovar, avtobusni sprevodnik z Glavnega trga 8, in Zlata Predovčič, delavka z Glavnega trga 8. — Smrti ta teden v mestu ni bilo.

V Podhosti pridno pomagajo

SZDL iz Podhoste je sprejela nalogo, da si dokončno izgradi prosvetno dvorano, ki bo služila tudi organizaciji, da poživijo delo na vasi. Gradbeni odbor ima polne roke dela, moramo pa reči, da mu občani, posebno mladina, pridno pomagajo. Računajo, da bo otvoritev te preproste dvorane v maju 1965. Tako se bo močno poživilo kulturno življenje petih vasi na tem območju.

Preurejajo tudi hlev za krave molznice. Hlev bo zgrajen po najodobnejših načrtih in bo imel samonapajalnik. Sredstva se bodo prav gotovo kmalu obrestovala.

KZ Dolenjske Toplice je razpisala arondacijo zemlje v

višini 8 hektarov. Na šestan-ku SZDL je bilo navzočih tudi dosti kmetov, ki jih arondacija zanima. Izrazili pa so nekatere pomisleke; predvsem se ne verjamejo v uspeh. Rešiti bo treba tudi vprašanje ostarelih kmetov, ki ne morejo več obdelovati zemlje in nimajo sredstev za preživljanje.

V. A.

RK je končno dobil predsednico

Društvo RK v Dolenjskih Toplicah na rednem letnem obnem zboru ni moglo izvoliti predsednika, ker tega mesta nihče od odbornikov ni hotel prevzeti. Na svoji zadnji seji je Rdeči križ končno le dobil predsednico, Nino Nučič, ki so jo medtem kooptirali v odbor.

Na isti seji je odbor sprejel tudi več sklepov glede oživitve delovanja organizacije. Organizirali bodo predavanja o prvi pomoči za šolsko mladino in odrasle, več zdravstvenih predavanj in kuharske tečaje. Med drugim so sklenili pogostiti za novo leto vse občane, stare nad 70 let.

D. G.

Starčkom so priredili novoletno jelko

21. decembra so bili starčki in starke, ki so prekorčili 70. leto in živijo v Dol. Toplicah, prijetno presenečeni. Od krajevnih organizacij RK so dobili vabila, naj pridejo na novoletno jelko, ki jim jo prinese v mali dvorani prosvetnega doma Rdeči križ. Nepozabnega in pristranskega starca se je udeležilo 9 stark in 6 starčkov, drugi pa zaradi bolezni niso mogli priti. V imenu organizacije RK jih je toplo pozdravila in jim čestitala k novemu letu predsednica Nina Nučič, pionirji iz topliške osemletke pa so jim zapeli nekaj pesmi. Povabljenec so nato pogostili in v sproščnem vzdušju se je razvil lep večer, v katerem so tudi starke in starčki zapeli nekaj pesmi, pokramljali, se poveselili in se toplo počutili v zavesti, da niso ostali pozabljeni. — Posnemajmo lep vzgled iz Dol. Toplic!

Pri »GORJANCIH« niso pozabili upokoencev in vajencev

28. decembra je kolektiv podjetja »Gorjanci« iz Stráže priredil sprejem za 6 upokoženih soferjev in uslužbencev. Povabili so jih na novoletni pogovor, kjer so z njimi pokramljali o razvoju podjetja, jih pogostili in izročili vsakemu po 15.000 dinarjev novoletne nagrade. Tudi njihovi upokoenci so bili veseli skrbni in pozornosti kolektiva, pristrčno so se zahvalili in se

Silvestrovanje v Dol. Toplicah

Na silvestrovanje so se v Dolenjskih Toplicah dobro pripravili. Novo leto so pričakali v zdravilišču in prosvetnem domu. V Dolenjske Toplice je prišlo tudi precej gostov iz drugih krajev, predvsem iz Ljubljane in Zagreba, bilo pa je tudi nekaj inozemcev. Prav tako veselo kot v zdravilišču je bilo tudi v obeh dvoranah. Veselo novoletno razpoloženje je trajalo do zgodnjih jutranjih ur.

D. G.

Poravnalni svet v Smarjeti je zasedal 21. decembra in je tega dne rešil vse preostale sporne zadeve iz leta 1964, tako da nima nobenih nereših stvari.

Odbor gasilskega društva iz Smarjete je na seji 22. decembra razpravljalo o obnem zboru, ki bo januarja 1965. Sklenili so pred obnem zborom sklicati množni sestanek gasilcev, da bi se na njem pripravili razpravo. Na seji so se seznanili tudi z novim statutom gasilske organizacije.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 3. januarja — Maksim Sobota, 9. januarja — Julija Nodolija, 10. januarja — Viljem Ponedeljek, 11. januarja — Gregor Torok, 12. januarja — Tatjana Sreda, 13. januarja — Veronika Četrtek, 14. januarja — Srečko

ZAHVALE

Ob brčki izgubi nenadomestljivega moža, očca, brata, strica

ANTONA BIZJAKA

se najpristojneje zahvaljujem vsem znancem, posebno še sosedom in prijateljem, ki so me v tako težkih dneh tolažili, širili solzljiva ali kakorkoli pomagali. Zahvalja se žena z otroki ter ostalo sorodstvo

Ob izgubi moje male nepozabne hčerke

VLASTICE KOBE

se najtočnejše zahvaljujem kolektivni Krke iz Novega mesta za pomoč in vso pomoč, ki so jo v tako velikem številu sprejeli na naši žalostni poti do pravega groba, ki darovali toliko čveta in vences. Vsem najlepša hvala! Zahvalja mamica in ostalo sorodstvo

Ob izgubi našega dragoga očeta

JOŽETA ŽAGARJA

iz Dol. Podbošča pri Mirni peči so najtočnejše zahvaljujem vsem, ki so ga sprejeli na njegovi zadnji poti, mu darovali čveta in vences, vsem sosedom za vso pomoč in vences, vsem prijateljem in znancem za spremstvo. Posebno se zahvaljujem kolektivu IMV Novo mesto za vences in spremstvo. Zahvalja domači

ČESTITKA

Vojaku Romanu Pakju, ki služi vojaški rok v Bjelevaru, enako tudi Ivanu Skufci v Valjevu, pošljamo iskrene novoletne čestitke (S. Številka 31)

RADIO LJUBLJANA

VSAN DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 3. JANUARJA: 8.35 Za vsakega nekaj, 9.35 Pihalna godba RTV Ljubljana, 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana poje pesmi čeških skladateljev, 11.00 Nima prednosti! 12.05 Radijska kmečka univerza: Prof. Vital Manohlin: Vpliv temperature na rast in pridelok, 12.30 Preludi k I. dejanju in drugi odlomki iz Wagnerjeve opere »Lohengrin« 14.35 Izgleda vam na klavir štirinovo in dva klavirja, 15.30 Pod vrčim španjskim soncem, 15.45 Novo v znanosti, 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih, 22.10 Za ljubitelje jezika.

SOBOTA, 9. JANUARJA: 8.05 Pojeta Vokalni sekstet »Svoboda« iz Zagorja in Delavski orkester iz Strazice pri Kranju, 9.45 Četrta ure v ritmu madisona, 10.15 Glasbeni sejem, 11.00 Nima prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Drago Sabec: Viti o praščerji v Italiji, 12.30 Maki Unger: Samo speti — Risto Savin: Andante, Allegretto grazioso — Saša Santel Samospevi, — Anton Trost: Fantazija na slovenske narodne pesni, 14.05 Iz oper jugoslovanskih skladateljev, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 17.05 Gre mo v kino, 17.35 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov, 18.45 8 knjiznega trga, 20.00 v soboto zvečer, 21.00 Zaplešite z nami, 22.10 Oddaja za naše izseljence, 23.05 Za prijeten konec tedna.

NEDELJA, 10. JANUARJA: 7.40 Pogovor s poslušalci, 8.00 Mladinska radijska igra — Marinka Kovčič: Ledena pot, 9.05 Naš poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. 10.00 Se pomnite, tovariši... Franc Adam: Rakete so kazale proti Križu, 11.40 Nedeljska reportaža, 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. 13.30 Za našo vas, 14.00—17.00 Danes po polnoči, 16.00 Humoreske tega teden — S. Lenson: Priznanje umetnosti, 17.05 Majhen nedeljski operni koncert, 17.30 Radijska igra — Niko Kuret: Erazem iz Jane, 20.00 Naš nedeljski sestanek, 22.10 Ples na glasbo, 23.05 Sodobna jugoslovanska glasba.

PONEDELJEK, 11. JANUARJA: 8.05 Jutrarnji divertimento, 8.55 Za mlade radovedne — Je se prostor za divje živali? 9.45 Pihalna godba Jindrich Bauer 10.15 Pisan orkestralni intermezzo, 11.00 Nima prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inš. Jože Sparringer: Perspektive drobnih kmečkih proizvajalcev z družbenim sektorjem, 12.30 Igra pianist Svjetoslav Richter, 14.05 Arje iz Mozartove opere Don Juan, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Lepa melodija, 17.05 Glasbena krčanka, 18.45 Narava in človek — Stanica Črncek: Glasbeni populaci, 20.00 Pevka Eida Viller in za-

PREKLICA

Podpisani Jože Lakner iz Drage pri Sinjem vrhu preklucijem vse žaltivke, ki sem jih izrekel zoper Ivana in Slavica Fortuna iz Drage

Podpisani Franc Gazvoda, Brnčice 37, ne dovolim vnašati in hoditi po svojih parcelah v Vrtači, Vsakoga, ki prekluca ne bi upošteval, bom sodno preganjal.

KUPIM VELIKO

PRODAJAM VISOKOPRITILNO novo enostanovanjsko hišo v centru Novega mesta; poleg stanovanja v spodnjih prostorih primerno za manjšo obrt. Naslov v upravi lista, 1/65.

PRODAJAM ZIDANICO s 14 a vino, grada v bližini postaje Semeč. Naslov v upravi lista, 4/65.

PRODAJAM SPALNICO, kuhinjsko mizo, nizko omarico in električni štedilnik na 3 plošče, Gazvoda, Brnčica vas 9, Novo mesto.

PRODAJAM SUHE smrekove plohe in motor, pripraven za drobnice za kamnolom. Ogled vsak dan pri Cvrtni, Sp. Pohanca pri Brančah.

PRODAJAM 2000 kg SENA in slamo, Brnčica vas 36.

PRODAJAM KOMPLETNO belo otroško posteljo. Naslov v upravi lista, 9/65.

PRODAJAM MOSKI šivalni stroj Pfaff in kuhinjsko opremo, Baškovci, Novi blok, Trebnje.

ODDAM SOBO in kuhinjo, Brnčica vas 36.

KUPIM STANOVANJSKO hišo na prometnem kraju. Naslov v upravi lista, 4/65.

KUPIM RABLJEN fiat 750, Ponudbe na upravo lista pod »Goto-vina«, 5/65.

LOČENEC ISCE gospodinja od 45 do 60 let, Knafelc, Brnčica vas 36.

V PONEDELJEK, 28. decembra je bilo v avtobusu, ki vozi ob 9. uri iz Krškega preko Podbošča in Kostanjevica v Novo mesto, kamor pride ob 10.30, izgubljenih 15.000 din in sicer trije bankovci po 5.000 din. Denar je bil izgubljen od Mostnega polja do Novega mesta. Poštegnega najdelja prostim, da 13.500 din pošlje na naslov Angela Šketa, Podbošča 68, pošta Podbošča, 1.500 din pa naj si obdrži za najdelno

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATI-NA — Ali ne deluje želodac, jetra, žolc, črevesje? Uredite jih z rogasko »Donat« vodo! V zalo-gi jo ima v Novem mestu Trgov-sko podjetje »Hmeljniki« — tele-fon 21-129 in »Standard« — tele-fon 21-158.

KUPIM VELIKO raztegljivo mi-zo, po možnosti iz orehove ko-renine. Pavla Vahter, Novo me-sto, Vrhovčeva 5.

UGODNO prodam spalnico v dobrem stanju, kompletno kuhinjo in električni štedilnik, za 170.000 din. Dam tudi na ček. Ogled vsak dan, 11.42, Brštin 42.

ZELO POCENI prodam čevljarški šivalni stroj »Singer« (velika ci-lindrica), brezhiben, Modic, Mo-kro polje, p. Sentjernej.

UGODNO prodam otroško posteljo z žimnico in električni ku-halnik na 2 plošči. Naslov v upravi lista, 19/65.

KINO

Crnomelj: 8. in 10. 1. italijan-ski barvni film »Orientalist«, 12. in 13. 1. ameriški film »Prisel je angel«.

Kočevje — »Jadrane«: 8. do 10. 1. španski barvni film »Moj posled-nji tangos«, 11. in 12. 1. ameriški barvni film »Ana iz Brooklyna«, 13. in 14. 1. francoski film »Ko-dina«.

Kostanjevica: 10. 1. slovenski film »Samorastnik«.

Metlika: 9. in 10. 1. španski film »Carmen iz Granades«, 11. in 12. 1. romunski film »Daredevci«, 13. in 14. 1. nemški film »Trije iz varietejas«.

Mokronog: 9. in 10. 1. nemški film »Zvezda Risa«.

Novo mesto — »Kriške«: 8. do 11. 1. ameriški barvni film »V vrtincu«, 12. in 13. 1. španski barv-ni film »Proti Janajoki«.

Ribnica na Doli: 9. in 10. 1. ja-ponski film »Sanjuro«.

Sodražica: 9. in 10. 1. italijan-ski film »Rimska sužnja«.

Stara cerkev: 6. in 7. 1. italijan-ski film »Stranpota«, 9. in 10. 1. angleški film »Fudi to je ljube-zen«, 13. in 14. 1. sovjetski film »Ko so bila drevesa voline«.

Straža pri Novem mestu: 9. in 10. 1. angleški film »Tigrov zaliv«, Trebnje: 9. in 10. 1. ameriški barvni film »Tarzanova pustolov-sčina«.

Dol. Toplice: 9. in 10. januarja ameriški film »Brazje Karamazovs

negačnik: Novo uspešno zdravlilo proti neseni Fumidil — B 12.30 Pol ure s sopranistko Victorio de Los Angeles — G. Rossini: Cava-lina Rosine iz opere »Sevski bri-vec«, 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu, 15.30 Slovenske narodne v preredbi Cir-la Preglja, 17.05 Slovenski repro-dukтивni umetniki v preteklosti in danes, 18.15 iz fonoteke Radia Ko-per, 20.20 Dvajset minut z ansam-blom Jožeta Kampla, 22.10 Nočni akordi.

ČETRTEK, 14. JANUARJA: 8.05 Jutrarnji zabavni zvoki, 9.25 Glas-bena pravilica, 11.00 Pozor, nima prednosti! 12.05 Kmetijski nasvet — Inš. Saša Bleiweis: Kako pozni-mi hranimo koristne gozdne pluce, 12.30 Orkestralne podobe iz na-rave — Vileslav Novak: V Tutarah, simfonična pesnitev Ubald Vrabec: Škocjanske jame, 14.05 Naši pevci v znan.h operah, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Igra vam godba ljudske mi-lice pod vodstvom Rudolfa Starč-ica, 16.15 Odkočno deska — 13. oddaja, 18.45 Jezikovni pogovori, 20.00 Četrtek večer domačih pe-smi in napevov, 21.00 Literarni ve-čer: Sakuntala, 22.10 S popevka-mi po svetu.

Televizijski spored

NEDELJA, 10. JANUARJA — na kanalu 3, 5, 6, 11 s pretvorniki: 9.30 Godni čuvaji — serijski film (Ljubljana), 10.00 Wengen: tekmovalstvo v slalomu (Evrovizi-ja), 11.30 Kmetijska oddaja (Beo-grad), 12.15 Wengen: nadaljevanje tekmovalstva v slalomu (Evro), SPORTNO POPOLDNE, 16.00 Mladinski TV klub (L), 19.00 Svet-nik — serijski film (L), 20.00 Ne-deljska izdaja TV dnevnika (JTV), 20.45 »Neupelj proti vsem« — za-bavno glasbena oddaja italijanske TV — zaključna (L), 22.00 Poročila (L).

Na kanalu 9: 9.30 Godni čuvaji (Zagreb), 19.00 Svetnik (Beograd), 22.00 Informativna oddaja (Z).

PONEDELJEK, 11. JANUARJA: 11.40 Televizija v soli: Tok in napetost (L), 15.20 Ponovitev sol-ske oddaje (L), 16.40 Ruščina na TV — 26. lekcija (L), 17.10 Ang-leščina na TV — 3. lekcija (L), 17.40 Francoski pri vas doma (B), 18.10 Risan film (B), 18.25 TV obzornik (L), 18.45 Domača nega bolnika (L), 19.15 Tedenski sport-ni pregled (B), 19.45 Rezerviran čas (Z), 20.00 TV dnevnik (B), 20.30 Biseri glasbene literature: B. Britten: Carobni spomin (B), 20.40 Sveta Lukic: »Po dopustu« — TV drama (B), 21.40 Naš tele-objektiv (L), 21.55 TV obzornik II. izdaja (L).

Na kanalu 9: 18.35 Informativna oddaja (Z), 18.45 Človek in delo (B), 19.45 Re-zerviran čas (Z), 21.40 Informativ-na oddaja (Z).

TOROK, 12. JANUARJA: 20.30 »Zagreb 65« — festival za-bavnih metod (Z).

ČETRTEK, 14. JANUARJA: 11.00 Francoski pri vas doma (B), 16.40 Ruščina na TV — 27. lek-cija (L), 17.10 Anglesčina na TV — 4. lekcija (L), 17.40 Na črko, na črko — oddaja za mladino (B), 18.25 TV obzornik (L), 18.45 Re-portaža po Jugoslaviji (B), 19.15 Glasbena porota (L), 19.45 V kinu bomo videli (L), 20.00 TV dnev-nik (B), 20.30 Narodna glasba (Z), 20.40 A. Voljnovic: »Kri ni vse« — originalna TV drama (L), 21.30 Ali razumete sodobno glasbo? (L), 22.00 TV obzornik ali »Zagreb 65« (L—Z).

Na kanalu 9: 18.25 Informativna oddaja (Z), 19.45 Rezerviran čas (Z), 20.40 An-ton Medved: »Rendez-vous« — TV igra (Z), 21.40 Portreti in srečanja (Z), 22.00 »Zagreb 65« (Z).

POTUJOČI KINO KOČEVJE

predvaja zahodnonemški barvni film »Ešnapunski tigra«: 8. 1. ob 19. uri v Dolgi vasi; 9. 1. ob 19. uri v Livoldu; 10. 1. ob 16. uri v Banja Loki, ob 19. uri v Kužju in angleški film »Vso dolgo noč«: 9. 1. ob 17. uri na Oneku, ob 19. ur, v Koprivniku; 10. 1. ob 13.30 v Moližu, ob 16. uri v Lazah in ob 19. uri v Moziju.

NESREČE

Po strmini do Save

Na avtomobilski cesti pri vasi Podgračje se je 26. decembra pripetila prometna nesreča. Iz smeri Zagreb je po zasneženi cesti prehitro peljal neki hrvaški voznik z osebnim avtomobilom znamke Volkswagen in na blagem desnem ovinku ga je zaneslo s ceste po strmini navzdol proti Savi. Višinska razlika med cesto in Savo je na ti-stem mestu okrog 30 metrov. Vozilo se je valilo po bregu in se k sreči ustavilo še na suhem. Sopotnica E. S. s Čateža in voznik sta ostala ne-poškodovana. Na avtomobilu je večja materialna škoda. Vozilo ni zavarovano.

Zaneslo ga je v obcestni zid

Branko Pečnik iz Velikih Malenc je prišel z osebnim avtomobilom na obisk iz Nemčije. Ko je 26. decembra dopoldne vozil po zasneženi cesti, ga je zaradi hitrosti v bližini gostine Budič na Čatežu zaneslo v varovalni zid na levi strani ceste. Voz-nik se pri tem ni poškodoval. Škoda na avtomobilu znaša 200.000 dinarjev, škoda na ob-cestnem zidu pa okrog 30.000 dinarjev.

Četrta milijona z ranjencem

Na mostu pri Ponikvah sta 28. decembra lani okoli 10. ure trčila poltovornjak 154-Z-7616, ki ga je vozil Srečo Vester, in osebni avto Zg-147-73 z voznikom Ilijem Klipo. V nesreči, ki je terjala okoli 280.000 dinarjev ško-de, je bil ranjen potnik v Ve-strovem vozilu Günther Haas. Vozili sta trčili potem, ko je Vester že prehitel tovor-njak, proti zagrebškemu avtu pa ga je zaneslo, ker je na zasneženi avtomobilski cesti zavril.

S ceste v drevo

Z zasnežene avtomobilske ceste pri Mačkovicu je 3. ja-nuarja zdrsnil osebni avto Lj-301-27, ki ga je vozil Slavko Pavšič. Pri tem je bila ranjena Panika Luzar. Škoda so ocenili na 80.000 dinarjev. Vozilo je udarilo v obcestno drevo.

Neprevozna brozga

Na brozgasti zasneženi av-tomobilski cesti je osebni av-to Pu-47-27 3. januarja letos zanašalo v levo in desno, zato si je voznik Petar Nikolić pri-zadeval, da ne bi izgubil ob-lasti nad krmilom. To pa se mu ni posrečilo. Pri Gma-nju je vozilo zaneslo s ceste, kjer se je prevrnil na streho. Ško-do cenijo na 80.000 dinarjev.

Med igro so zlomili izložbo

Med igro na cesti v Črnom-lju so 2. januarja letos otroci zlomili izložbeno okno v drogeriji. Sprva so mislili, da gre za vlom, okoliščine pa so pokazale, da je bil to le ne-srečen slučaj.

Sosedovi otroci zažgali zidnico

23. decembra lani je nad Zdinjo vasio posestniku Sta-netu Barbu zgorela zidnica. Škoda je za 150.000 dinarjev. Poslopje so zažgali sosedomi otroci, ki so med igro kurili slamo.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPŠČINE OBČINE BREŽICE

razpisuje po določbah 17. člena pravil-nika delovno mesto

referenta

za požarno varnost in gasilstvo pri skupščini občine Brežice

Pogoj za sprejem na razpisano delovno mesto je, da ima kandidat srednjo strokovno izobrazbo in petletno prakso v upravni službi ali nižjo strokovno izobrazbo z najmanj 10-letno prakso v isti ali sorodni stroki. Razpis ostane v veljavi do zasedbe delovnega mesta.

Prejemki se določijo po pravilniku. Kolkovane vloge s 50 din in šolsko spričevalo poš-ljite skupščini občine Brežice v 15 dneh od dneva razpisa.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Matični urad Novo mesto

V času od 28. decembra 1964 do 4. januarja 1965 je bilo rojenih 23 dečkov in 19 deklet.

Poročila sta se: Jožep Škrlec, avtočičar, in Jožeta Pavlin, delavca, oba iz Zagreba. — Umrla so: Franjo Kraševac, posestnik z Vel. Vrha 7 pri Ozlju, 66 let; Andraž Žužak, gospodinja iz Golčevca pri Radatovičih, 63 let; Pavel Goranec, kmetovalec z Vel. trna pri Krškem, 37 let; Marija Goršin, učiteljica iz Črnomlja, 74 let; Franc Kralj, kmetovalec iz Pri-slave, 67 let.

IZ NOVOGOMESTKE NOVOGOMESTKE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Barbo-rić iz Mačkova — Tomaž, Ange-la Kostnar iz Dobindola — Fran-ceta, Marija Kastelic iz Malega Vrha — Marto, Tončka Oberš iz Grmovca — Janeta, Marija Jurčić iz Ostroga — Stanica, Vida Kos-mač iz Mrševca vasi — Tončka, Angela Kralj iz Sel pri Zajčjem vrhu — Darinka, Olga Pakj iz Zu-temborke — Zmaga, Hedviga La-žič iz Suhorja — Branka, Frančiška Muč iz Kočevja — Alenka, Pepca Gorenc iz Regne vasi — Janica, Anica Vukosmić iz Sola pri Jugorju — Vido, Marija Hrčar z Vrha pri Krku — Jožeta, Marija Dular s Tolstega vrha — Silvo, Stefica Lavrančič iz Velikoga Pod-loga — Branka, Justina Selko iz Rovšič — Marijo, Tončka Medle s Potovrha — dečka, Anica Pavlič iz Straže — dekle, Anica Kren iz Straže — dekle, Jožeta Nagelj z Smolenje vasi — dečka, Pavla Mavrič iz Drušč — dekle, Marija Klobučar iz Urinoh sel — dekle, Milena Jakšo iz Vranovci — dečka, Brigita Lanič iz Krmelja — dečka, Ana Kramarč iz Dolnje Pake — dečka, Slavka Kirar s Stare Bučice — dečka, Ana Vidmar z Vinkovca vrha — dekle, Stan-ka Gregorčič iz Kronovga — de-kle, Tončka Bevc z Vinjega vrha — dečka, Zorka Langer iz Krškega — dečka, Terezija Pinar iz Zbur — dekle, Ivanka Matjašk iz Ra-kovca — dekle, Avgustina Koše-lev iz Zalorč — dekle, Ana Ma-golič z Vrha pri Mokronogu — dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskral pomoč v novomeški bol-nišnici: Jožica Mirgole, hči delavca iz Zbur, se je z vročim mlekom opelila po prsih, trebuhu in levi roki; Elica Hudorovac, hči občins-kega podpirnika iz Kanjarice, si je na šodilniku opelila desno ro-ko; Franja Brjavce, upokojenka iz Seia, je padla s poti in si poško-ovala desno nogo; Alojzija Blat-nik, družinska upokojenka iz Or-mosnja, je padla po stopnicah in si poškodovala desno roko in de-sno nogo; Anton Sever, upokojenec iz Nestopljive vasi, si je na cir-kularni poškodovale prste leve ro-ke; Tomaž Strel, sin uslužbenca iz Mokronoga, je padel s kolesa in si poškodoval desno roko.

OBVESTILA

Obvestilo o javni dražbi

AVTO MOTO DRUŠTVO CRNO-MELJ prodaja na javni dražbi osebni avtomobil Fiat-Zastava 750. Dražba bo 9. januarja 1965 ob 16.00 za gospodarsko organizacijo, po 17.00 uri pa se bo vozilo pro-dalo privatnikom. Ogled vozila je možen dva dni pred prodajo pri tov. Janetu Golobiču, Sadeč, Čr-nomelj.

Zahvala Zveze slepih

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVE-ZE SLEPIH NOVO MESTO se zahvaljuje Občinski skupščini No-vo mesto za 7.000 din, ki nam jih je poklonila namesto vencia na grob mame tov. Franca Pučka, uslužbenca skupščine.

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini — hvaležni vam bodo za pozornost!

DELOVNA SKUPNOST DELAVSKE UNIVERZE Novo mesto

razpisuje delovna mesta za:

1. strokovnega sodelavca za družbeno izobraževanje
2. strokovnega sodelavca za splošno izobraževanje

POGOJI: pod 1. višja ali visoka izobrazba; pod 2. srednja ali višja izobrazba.

Osebnih dohodki po pravilniku. Nastop delovnih mest takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe poš-ljite takoj skupnosti Delavske univerze Novo mesto. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbor SZDL Bre-žice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribni-ca, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, France Grivec, Miloš Jakopac, Marjan Moškon, Jožica Teppay in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Let-na naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NE v Novem mestu: 806-11-606-9 — **NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE:** Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predni 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — **TISKA** časopisno podjetje DELO v Ljubljani.